

СХВАЛЕНО

Протокол засідання педагогічної ради
№ 1 від 29.08.2025 року

ЗАТВЕРДЖЕНО

Директор Богдан Шевців
від 29.08.2025 року

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

КОРЕЛИЦЬКОГО ЗЗСО І-ІІ СТ.

на 2025-2026 н. р.

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	3
ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА.....	4
РОЗДІЛ I. ВИМОГИ ДО ОСІБ, ЯКІ МОЖУТЬ РОЗПОЧАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНЬОЮ ПРОГРАМОЮ.....	14
РОЗДІЛ II. ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОГО НАВАНТАЖЕННЯ НА ВІДПОВІДНОМУ РІВНІ, ЙОГО РОЗПОДІЛ МІЖ ОСВІТНІМИ ГАЛУЗЯМИ ТА РОКАМИ НАВЧАННЯ.....	16
РОЗДІЛ III. НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН, ЩО ПЕРЕДБАЧАЄ ПЕРЕРОЗПОДІЛ ГОДИН МІЖ ОБОВ'ЯЗКОВИМИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНИМИ ПРЕДМЕТАМИ ПЕВНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ, ЯКІ МОЖУТЬ ВИВЧАТИСЯ ОКРЕМО ТА/АБО ІНТЕГРОВАНО З ІНШИМИ ПРЕДМЕТАМИ.....	23
РОЗДІЛ IV. ПЕРЕЛІК НАВЧАЛЬНИХ ПРОГРАМ, ЗАТВЕРДЖЕНИХ ПЕДАГОГІЧНОЮ РАДОЮ, ЩО МІСТИТЬ ОПИС РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ УЧНІВ З НАВЧАЛЬНИХ ПРЕДМЕТІВ.....	35
РОЗДІЛ V. ОПИС ФОРМ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ІНСТРУМЕНТАРІЮ ОЦІНЮВАННЯ.....	43
РОЗДІЛ VI. ІНШІ СКЛАДОВІ, ЩО ВРАХОВУЮТЬ СПЕЦИФІКУ ТА ОСОБЛИВОСТІ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	53

ПЕРЕДМОВА

Освітня програма розроблена на основі законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту» державних освітніх стандартів, зразків освітніх навчальних програм, курсів і дисциплін.

Структурно освітня програма є сукупністю освітніх програм різного рівня навчання (початкової, базової середньої та середньої (повної) загальної середньої освіти). У програмі дотримано принципів спадкоємності та наступності, тобто кожна наступна програма рівня освіти базується на попередній.

У свою чергу, програма кожного рівня освіти у спрощеному вигляді являє собою сукупність предметних основних і додаткових освітніх програм, а також опис технологій їх реалізації. Таким чином, освітня програма – це сукупність взаємопов'язаних основних і додаткових освітніх програм і відповідних їм освітніх технологій, що визначають зміст освіти та спрямовані на досягнення прогнозованого результату діяльності Корелицького **ЗЗСО І-ІІ ст.**

Освітня програма спрямована на формування загальної культури особистості учнів закладу освіти; їх адаптації до життя в суспільстві; створення основи для усвідомленого вибору та наступного освоєння професійних освітніх програм; виховання громадянськості, патріотизму, любові до Батьківщини, працьовитості, культури, поваги до прав і свобод людини, бережливого ставлення до екології та довкілля.

Освітня програма є чинною, починаючи від дати затвердження.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Освітня програма (далі – Програма) розроблена з метою виконання:
Конституції України
Законів України

«Про освіту»
«Про повну загальну середню освіту»
«Про внесення змін до деяких законів України у сфері освіти»
«Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності»
«Про наукову і науково-технічну діяльність»

Указів Президента України

«Про заходи щодо розвитку системи виявлення та підтримки обдарованих та талановитих дітей та молоді» від 30.09.2010 №927/2010
«Про Національну стратегію розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у Новій українській школі» від 25.05.2020 року №195/2020
«Про введення воєнного стану в Україні» від 24.02.2022 №2102-IX (зі змінами)

«Про загальнонаціональну хвилину мовчання за загиблими внаслідок агресії Російської Федерації проти України» від 16.03.2022 №143

Постанов Кабінету Міністрів України

«Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти» від 23 листопада 2011 р. № 1392 (з змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 538 від 07.08.2013, № 143 від 26.02.2020)

«Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності» від 30 грудня 2015 р. № 1187 (з змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 347 від 10.05.2018, № 180 від 03.03.2020, № 365 від 24.03.2021, № 1134 від 31.10.2023)

«Про затвердження Порядку та умов надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами» від 14.02.2017 р. № 88 (з змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 863 від 15.11.2017, № 88 від 21.02.2018, № 129 від 27.02.2019, № 152 від 26.02.2020, № 477 від 17.05.2021, № 365 від 26.03.2022, № 396 від 09.04.2024, № 1519 від 27.12.2024)

«Про затвердження Порядку та умов надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на забезпечення харчуванням учнів початкових класів закладів загальної середньої освіти» від 20.12. 2024 р. № 1456

«Про затвердження Порядку ведення обліку дітей дошкільного, шкільного віку, вихованців та учнів» від 13.09.2017 р. № 684 (з змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 806 від 19.09.2018, № 681 від 17.07.2019, № 985 від 05.09.2023)

«Про затвердження Державного стандарту початкової освіти» від 21.02.2018 р. № 87 (з змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 688 від 24.07.2019, № 898 від 30.09.2020)

«Про деякі питання державних стандартів повної загальної середньої освіти» від 30.09.2020 р. № 898 (з змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 972 від 30.08.2022)

«Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти» від 15.09.2021 р. № 957 (з змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 483 від 26.04.2022, № 979 від 30.08.2022)

Розпоряджень Кабінету Міністрів України

«Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року» від 14 грудня 2016 р. № 988-р

«Про затвердження плану заходів на 2017-2029 роки із запровадження Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» від 13 грудня 2017 р. № 903-р

«Про схвалення Концепції безпеки закладів освіти» від 07.04.2023 №301-р

Наказів Міністерства освіти і науки України

«Про затвердження типової освітньої програми, розробленої під керівництвом Шияна Р. Б.» від 12.08.2022 року № 743-22 р.

«Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня» (зі змінами від 13.09.2021 № 983 «Про внесення змін до Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня») від 20.04.2018 р. № 405

«Про затвердження типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти» від 19.02.2021 №235 (з змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки № 1120 від 09.08.2024)

«Про внесення змін до типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти» від 09.08.2024 №1120

«Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня» від 20.04.2018 р. № 406

«Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня» для 10-х класів (зі змінами від 31.03.2020 № 464 «Про внесення змін до типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня») від 20.04.2018 р. № 408

«Про затвердження Критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти» від 13.04.2011 №329

«Про затвердження рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання» від 02.08.2024 р. №1093

«Про затвердження орієнтовних вимог оцінювання навчальних досягнень учнів із базових дисциплін у системі загальної середньої освіти» від 21.08.2013 № 1222 (з змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки № 1009 від 19.08.2016)

«Про затвердження Порядку переведення учнів закладу загальної середньої освіти на наступний рік навчання» від 14.07.2015 № 762

«Про затвердження Положення про індивідуальну форму здобуття повної загальної середньої освіти» від 12.01.2016 № 8 (з змінами, внесеними згідно з Наказами Міністерства освіти і науки № 624 від 06.06.2016, № 635 від 24.04.2017, № 955 від 10.07.2019, № 160 від 10.02.2021, № 165 від 15.02.2023, № 1276 від 09.09.2024)

«Про затвердження Порядку проведення державної підсумкової атестації» 07.12.2018 № 1369 (з змінами, внесеними згідно з Наказами Міністерства освіти і науки № 221 від 18.02.2019, № 246 від 19.02.2020, № 1431 від 24.12.2021, № 689 від 16.05.2024)

«Про затвердження Положення про малу академію наук учнівської молоді» від 09.02.2006 № 90

Відповідно до статті 11 Закону України «Про повну загальну середню освіту» **освітня програма містить:**

1) вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією Освітньою програмою

2) загальний обсяг навчального навантаження, орієнтовну тривалість і можливі взаємозв'язки окремих предметів, факультативів, курсів за вибором тощо, зокрема їх інтеграції, а також розподіл навчального навантаження між освітніми галузями за роками навчання;

3) навчальний план, що передбачає перерозподіл годин між обов'язковими для вивчення навчальними предметами певної освітньої галузі, які можуть вивчатися окремо та/або інтегровано з іншими предметами;

4) перелік навчальних програм, затверджених педагогічною радою, що містить опис результатів навчання учнів з навчальних предметів (інтегрованих курсів);

5) опис форм організації освітнього процесу та інструментарію оцінювання;

6) інші складові, що враховують специфіку та особливості освітньої діяльності.

Освітню програму схвалено педагогічною радою (протокол №1 від 29.08.2025 р.) та затверджено керівником закладу.

Цю освітню програму після затвердження оприлюднено на офіційному веб-сайті Корелицького **ЗЗСО І-ІІ ст..**

Корелицький **ЗЗСО І-ІІ ст..** у своїй діяльності керується Конституцією України, Законами України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», іншими законодавчими актами України, постановами Верховної Ради України, актами Президента України, прийнятими відповідно до Конституції та законів України, Кабінету Міністрів України, наказами Міністерством освіти і науки України, інших центральних органів виконавчої влади, Положенням про загальноосвітній навчальний заклад, іншими нормативно-правовими актами, Статутом закладу освіти.

Освітня програма Корелицького ЗЗСО І-ІІ ст. є наскрізною, охоплює освіту на І (початкова освіта), ІІ (базова середня освіта) та ІІІ (профільна середня освіта) ступенях навчання. Програма кожного рівня навчання у спрощеному вигляді являє собою сукупність предметних основних і додаткових освітніх програм, а також опис технологій їхньої реалізації. Таким чином, вона визначає єдність взаємопов'язаних основних і додаткових освітніх програм і відповідних їм освітніх технологій, що визначають зміст освіти, спрямованих на досягнення прогнозованого результату діяльності закладу освіти.

Головною метою закладу освіти є різнобічний розвиток, виховання і соціалізація особистості, яка усвідомлює себе громадянином України, здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, трудової діяльності та громадянської активності, тобто новий випускник; пошук, навчання та розвиток обдарованої учнівської молоді, сприяння професійній самореалізації, популяризація наукової діяльності та формуванню наукового світогляду.

Головними завданнями закладу освіти є:

- забезпечення реалізації права громадян на повну загальну середню освіту;
- виховання громадянина України;
- виховання шанобливого ставлення до родини, поваги до народних традицій і звичаїв, державної та рідної мови, національних цінностей українського народу та інших народів і націй;
- формування і розвиток соціально зрілої, творчої особистості з усвідомленою громадянською позицією, почуттям національної самосвідомості, особистості, підготовленої до професійного самовизначення;
- виховання в учнів поваги до Конституції України, державних символів України, прав і свобод людини і громадянина, почуття власної гідності, відповідальності перед законом за свої дії, свідомого ставлення до обов'язків людини і громадянина;
- виховання свідомого ставлення до свого здоров'я та здоров'я інших громадян як найвищої соціальної цінності, формування засад здорового способу життя, збереження і зміцнення фізичного та психічного здоров'я учнів;
- генерація нових знань та розвиток відчуття соціальної справедливості;
- створення умов для оволодіння системою наукових знань про природу, людину і суспільство;
- створення освітніх умов для формування дослідницьких компетентностей, розвитку здібностей та обдарувань, творчого та критичного мислення вихованців, розширення їх наукового світогляду;
- проведення масових заходів дослідницько-експериментального, національно-патріотичного, громадсько-виховного, культурно-просвітницького спрямування тощо;

- створення для обдарованих дітей та молоді розвивального освітнього середовища, у тому числі організація змістовного дозвілля відповідно до їх здібностей, обдарувань;
- формування у здобувачів освіти наукового світогляду та навичок академічної доброчесності;
- удосконалення професійних компетентностей педагогічних кадрів;
- пошук, апробація та впровадження в освітню систему сучасних інноваційних форм і методів роботи зі здобувачами освіти, розвиток STEAM-освіти;
- охоплення науковою освітою учнів засобами дистанційної освіти в умовах пандемії, воєнного стану;
- створення умов для розвитку активної громадянської позиції, виховання та утвердження патріотичних цінностей, переконань і поваги до культурного та історичного минулого України, національно-патріотичного виховання учнівської молоді;
- розвиток науково-педагогічного потенціалу, удосконалення професійної, науково-дослідницької, освітньої та інноваційної діяльності.

Саме виховання компетентної, відповідальної за своє життя людини і є головним завданням закладу освіти.

Заклад освіти несе відповідальність перед особою, суспільством і державою за:

- безпечні умови освітньої діяльності;
- дотримання державних стандартів освіти;
- дотримання договірних зобов'язань з іншими суб'єктами освітньої, виробничої, наукової діяльності, у тому числі зобов'язань за міжнародними угодами;
- дотримання фінансової дисципліни.

У відповідності до чинного законодавства заклад освіти здійснює освітній процес відповідно до рівнів загальноосвітніх програм двох ступенів освіти:

I ступінь - початкова освіта;

II ступінь - базова середня освіта;

Призначення кожного ступеня навчання визначається Типовим положенням про загальноосвітній навчальний заклад та окреслено у відповідних Типових освітніх програмах.

Основними засобами досягнення мети, виконання завдань та реалізації призначення закладу освіти є засвоєння учнями обов'язкового мінімуму змісту загальноосвітніх програм.

Освітні програми, реалізовані в закладі освіти, спрямовані на:

- формування у здобувачів освіти сучасної наукової картини світу;
- виховання працьовитості, любові до природи;
- розвиток у здобувачів освіти національної самосвідомості;
- формування людини та громадянина, яка прагне вдосконалювання та перетворення суспільства;

- інтеграцію особистості в систему світової та національної культури;
- рішення задач формування загальної культури особистості, адаптації особистості до життя в суспільстві;
- виховання громадянськості, поваги до прав і свобод людини, поваги до культурних традицій та особливостей населення регіону, України та інших народів в умовах багатонаціональної держави;
- формування потреби здобувачів освіти до самоосвіти, саморозвитку, самовдосконалення.

Досягнення мети, тим самим призначення закладу освіти, забезпечується шляхом формування ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для успішної життєдіяльності, визначених Законом України «Про освіту»:

- вільне володіння державною мовою;
- здатність спілкуватися рідною та іноземними мовами;
- математична компетентність;
- компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій;
- інноваційність;
- екологічна компетентність;
- інформаційно-комунікаційна компетентність;
- навчання впродовж життя;
- громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, з усвідомленням рівних прав і можливостей;
- культурна компетентність;
- підприємливість та фінансова грамотність;
- інші компетентності, передбачені Державним стандартом освіти.

Спільними для всіх компетентностей є такі вміння: читання з розумінням, вміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, здатність логічно обґрунтовувати позицію, творчість, ініціативність, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, здатність співпрацювати з іншими людьми.

Освітню програму побудовано із врахуванням таких принципів:

- дитиноцентризму і природовідповідності;
- узгодження цілей, змісту і очікуваних результатів навчання;
- науковості, доступності і практичної спрямованості змісту;
- наступності і перспективності навчання;
- взаємозв'язаного формування ключових і предметних компетентностей;

- логічної послідовності і достатності засвоєння учнями предметних компетентностей;
- можливостей реалізації змісту освіти через предмети або інтегровані курси;
- творчого використання вчителем програми залежно від умов навчання;
- адаптації до індивідуальних особливостей, інтелектуальних і фізичних можливостей, потреб та інтересів.

Освітня програма спрямована на всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей та розвиток самостійності, творчості, допитливості, що забезпечують її готовність до життя в демократичному й інформаційному суспільстві.

Освітня програма передбачає:

- забезпечення повноти, систематичності та усвідомленості знань, їх міцності та дієвості, що виражається в свідомому оперуванні ними, у здатності мобілізувати попередні знання для отримання нових, а також сформованість найважливіших як спеціальних, так і загально-навчальних умінь і навичок;
- формування основ соціальної адаптації та життєвої компетентності дитини;
- виховання елементів природодоцільного світогляду, розвиток позитивного емоційно-ціннісного ставлення до довкілля;
- утвердження емоційно-ціннісного ставлення до практичної та духовної діяльності людини, розвиток потреби в реалізації власних творчих здібностей дітей.

Освітня програма окреслює підходи до планування й організації у закладі освіти єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом початкової, базової середньої та профільної середньої освіти.

Місія закладу актуалізована вимогами часу, особливостями соціуму, урахуванням тенденцій процесів, які відбуваються в масштабах міста, країни, світу, визначає наступні стратегічні напрями:

- задоволення потреб в якісній освіті шляхом підготовки високоосвічених, національно свідомих, висококваліфікованих, конкурентно спроможних на ринку праці фахівців, здатних задовольняти особисті духовні і матеріальні потреби, а також потреби суспільства у забезпеченні сталого інноваційного розвитку,
- створення умов для виховання в учнів толерантності, здатності до діалогу,
- реалізація форм і методів педагогічної взаємодії.

З урахуванням процесів, що є характерними для сучасної освіти в цілому у Закладі створені умови, за яких кожна дитина має можливість засвоєння нового, актуального досвіду взаємодії зі світом. Освітній процес Закладу, залишаючись тісно пов'язаним із загальноосвітніми стандартами, підпорядковується загальним тенденціям, що стосуються культурних і педагогічних процесів. Взаємовідносини «дитина – педагог» у Закладі побудовано на таких категоріях, як: «діалог», «зайнятість», «супровід», «поле успіху і досягнень». Вихованці Закладу реалізують власну освітню траєкторію, зумовлену природними можливостями, запитами, інтересами, здібностями.

Таким чином місія Закладу формує всебічно розвинену, освічену, стратегічно мислячу, конкурентноздатну, гуманістично спрямовану особистість з почуттям національної свідомості, з громадською позицією, системою наукових знань; особистість готову до суспільного самовизначення, орієнтовану на стале майбутнє та відповідні життєві цінності і пріоритети; особистість з творчим, перспективним мисленням, здатну знаходити нетрадиційні рішення в життєвих ситуаціях, що забезпечить її самовизначення та успіх у житті.

Візія закладу визначена з урахуванням створення сприятливого середовища та умов для забезпечення освіти для сталого (збалансованого) розвитку, що є новим етапом формування компонентів комплексної системи освіти, коли її складові стають рівнозначними. Таким чином новий зміст шкільної освіти, що базується на основі компетентнісного підходу та дитиноцентрованої орієнтації з урахування світового досвіду та принципів сталого розвитку у Закладі досягається через:

- створення сприятливого середовища, інфраструктури та умов для розвитку особистості;
- розвитку науково-педагогічного потенціалу, удосконалення науково-дослідницької, освітньої та інноваційної діяльності;
- забезпечення доступності позашкільної освіти, гарантування громадянам права на її здобуття;
- відкритість та забезпечення інформування спільноти;
- служіння громаді.

Отже, в Закладі адміністрацією, науково-педагогічними фахівцями створено сприятливе середовище для розвитку, удосконалення науково-дослідницької, освітньої та інноваційної діяльності. Що забезпечує один з аспектів особистісно орієнтованого навчання - створення умов для реалізації дитиною власної освітньої траєкторії, зумовленої природними можливостями, запитами, інтересами, здібностями.

Пріоритетні вектори діяльності в 2025-2026 рр.

- Розвиток дистанційної освіти;
- Наукові студії для здобувачів освіти ЗЗСО;
- Перехід до проєктного навчання;
- Створення мережі наукових товариств у ОТГ;
- Співпраця з освітніми окретами та опорними школами;

- Впровадження хмарних технологій у освітній процес.

Головні принципи освітнього процесу

- *гуманізація*, що визначає пріоритети завдань творчої самореалізації особистості, її виховання, створення умов для вияву обдарованості і талантів здобувачів освіти, формування гуманної особистості;
- *єдність загальнолюдських і національних цінностей*, що забезпечує у змісті освітнього процесу органічний зв'язок і духовну єдність української національної культури з культурою народів світу; розвиток культури всіх національних меншин, що проживають на території України; сприяє усвідомленню пріоритетності загальнолюдських цінностей над груповими; визначає позашкільну освіту як важливий засіб національного розвитку й гармонізації національних і міжнаціональних відносин в Україні;
- *демократизація*, що передбачає автономію закладу у вирішенні основних питань змісту його діяльності, розвитку різноманітних форм співробітництва та партнерства всіх учасників освітнього процесу;
- *науковість і системність*, що полягає в забезпеченні оптимальних умов для інтегруючої функції освітніх процесів в умовах досягнення основної мети позашкільної освіти;
- *безперервність, наступність та інтеграція*, що забезпечує єдність всіх ланок освіти, об'єднання зусиль Закладу з іншими закладами та організаціями;
- *цілісність і наступність* світи, спрямованої на поглиблення та конкретизацію освітнього процесу; набуття освіти упродовж всього життя, за умови наступності та концентричності;
- *багатоукладність і варіативність*, що передбачає можливість широкого вибору змісту, форм і засобів позашкільної освіти, альтернативність у задоволенні духовних запитів здобувачів освіти, їх пізнавальних та інтелектуальних можливостей та інтересів, запровадження поліваріантності навчальних програм, поглиблення і розширення їх практичної спрямованості, референції та індивідуалізованого освітнього процесу;
- *добровільність і доступність*, що передбачає право вибору та доступності в забезпеченні потреб абсолютності у творчій самореалізації, духовному самовдосконаленні, здобутті додаткових знань, умінь та навичок, підготовки до активної професійної та громадської діяльності;
- *самостійність і активність особистості*, що полягає у забезпеченні психолого-педагогічної атмосфери, яка сприяє виявленню, розвитку і реалізації здобувачами освіти пізнавальної самостійності, творчої активності, прояву обдарованості і таланту;
- *практична спрямованість*, що передбачає набуття здобувачами освіти певних умінь і навичок, орієнтацію на трудову діяльність у ринкових умовах, їх розширення та розвиток, а також впровадження в життя за умов інтеграції з наукою і виробництвом.

I. ВИМОГИ ДО ОСІБ, ЯКІ МОЖУТЬ РОЗПОЧАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНЬОЮ ПРОГРАМОЮ

Початкова освіта здобувається, як правило, з шести років. Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року виповнилося сім років, повинні розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року. Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року не виповнилося шести років, можуть розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року за бажанням батьків або осіб, які їх замінюють, якщо їм виповниться шість років до 1 грудня поточного року. Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття початкової освіти з іншого віку.

У разі відсутності результатів річного оцінювання з будь-яких предметів та/або державної підсумкової атестації за рівень початкової освіти учні повинні пройти відповідне оцінювання упродовж першого семестру навчального року. Для проведення оцінювання наказом керівника закладу освіти створюється комісія, затверджується її склад (голова та члени комісії), а також графік проведення оцінювання та перелік завдань з навчальних предметів. Протокол оцінювання рівня навчальних досягнень складається за формою згідно з додатком 2 до Положення про індивідуальну форму здобуття загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 12 січня 2016 року № 8 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 10 липня 2019 року № 955), зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 03 лютого 2016 р. за № 184/28314.

Базова середня освіта здобувається, як правило, після здобуття початкової освіти. Навчання за освітньою програмою базової середньої освіти можуть розпочинати учні, які на момент зарахування (переведення) до закладу досягли результатів навчання, визначених у Державному стандарті початкової освіти, що підтверджено відповідним документом (свідоцтвом досягнень, свідоцтвом про здобуття початкової освіти). Учні, які здобули початкову освіту на 1 вересня поточного навчального року повинні розпочинати здобуття базової середньої освіти цього ж навчального року.

У разі відсутності результатів річного оцінювання з будь-яких предметів та/або державної підсумкової атестації за рівень початкової освіти учні повинні пройти відповідне оцінювання упродовж першого семестру навчального року.

Для проведення оцінювання наказом керівника закладу освіти створюється комісія, затверджується її склад (голова та члени комісії), а також графік проведення оцінювання та перелік завдань з навчальних предметів. Протокол оцінювання рівня навчальних досягнень складається за формою згідно з додатком 2 до Положення про індивідуальну форму здобуття загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 12 січня 2016 року № 8 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 10 липня 2019 року № 955),

zareestrovanoġo v Ministerstvi yusticii Ukraїni 03 lyutogo 2016 p. za № 184/28314.

Osobi z osoblivimi osvıtnimi potrebami mozut rozpochinati zdobutty bazovoi serednoї osvıti za inshih umov.

II. ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОГО НАВАНТАЖЕННЯ НА ВІДПОВІДНОМУ РІВНІ, ЙОГО РОЗПОДІЛ МІЖ ОСВІТНИМИ ГАЛУЗЯМИ ТА РОКИМА НАВЧАННЯ

Загальний обсяг навчального навантаження учнів 1-11 класів визначено відповідно до Закону України «Про освіту», Закону України «Про повну загальну середню освіту»; наказів Міністерства освіти і науки України № 743-22 від 12.08.2022 р. «Про затвердження типової освітньої програми, розробленої під керівництвом Шияна Р. Б.»; № 405 від 20.04.2018 р. «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня» (зі змінами від 13.09.2021 № 983 «Про внесення змін до Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня»), № 406 від 20.04.2018 р. «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня», № 408 від 20.04.2018 р. «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня» для 10-х класів (зі змінами від 31.03.2020 № 464 «Про внесення змін до типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня»), № 235 від 19.02.2021 року «Про затвердження типової освітньої програми для 5-9 класів загальної середньої освіти».

Загальний обсяг навчального навантаження для здобувачів освіти на 2025-2026 навчальний рік становить:

- для учнів 1-х класів закладу освіти складає 805 годин/навчальний рік;
- для учнів 2-х класів - 875 годин/навчальний рік;
- для учнів 3-х класів - 910 годин/навчальний рік;
- для учнів 4-х класів - 910 годин/навчальний рік;
- для учнів 5-х класів - 1085 годин/навчальний рік;
- для учнів 6-х класів - 1190 годин/навчальний рік;
- для учнів 7-х класів - 1225 годин/навчальний рік;
- для учнів 8-х класів - 1260 годин/навчальний рік;
- для учнів 9-х класів - 1260 годин/навчальний рік;

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані для учнів 1-х-4-х класів (додатки 1, 2), для 5-7-х (додатки 3, 4), 8-9 класів (додаток 5,6).

Перелік освітніх галузей для 1-2-х класів

Мовно-літературна, зокрема рідномовна освіта (українська мова та література) (МОВ), іншомовна освіта (англійська мова) (ІНО), математична (МАО), природнича (ПРО), технологічна (ТЕО), інформативна (ІФО), соціальна і здоров'язбережувальна (СЗО), громадянська та історична (ГІО), мистецька (МІО), фізкультурна (ФІО).

Перелік освітніх галузей для 3-4-х класів

Мовно-літературна, зокрема рідномовна освіта (українська мова та література) (МОВ), іншомовна освіта (англійська мова) (ІНО), математична (МАО), природнича (ПРО), технологічна (ТЕО), інформативна (ІФО),

соціальна і здоров'язбережувальна (СЗО), громадянська та історична (ГІО), мистецька (МІО), фізкультурна (ФІО).

Перелік освітніх галузей для 5-7 класів

- Мовно-літературна
- Математична
- Природнича
- Соціальна і здоров'язбережувальна
- Громадянська та історична
- Технологічна
- Інформатична
- Мистецька
- Фізична культура

Перелік освітніх галузей для закладу освіти II ступеня

- Мови і літератури
- Суспільствознавство
- Мистецтво
- Математика
- Природознавство
- Технології
- Здоров'я і фізична культура

Навчальні плани II ступенів передбачають реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети. Вони охоплюють інваріантну складову, сформовану на державному рівні, яка є спільною для всіх закладів загальної середньої освіти незалежно від підпорядкування і форм власності, та варіативну складову, що є шкільним компонентом і задовольняє освітні потреби учнів та їх батьків.

Повноцінність базової та повної загальної середньої освіти забезпечується реалізацією як інваріантної, так і варіативної складових, які в обов'язковому порядку фінансуються з бюджету. Освітня програма не включає освітні послуги, які надає школа за батьківські кошти.

Навчальні плани для 10-11 класів реалізуються через освітні галузі Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети і курси за вибором. Вони містять усі предмети інваріантної складової, передбачені обраним варіантом навчальних планів, сформовану на державному рівні, яка є спільною для всіх закладів загальної середньої освіти незалежно від підпорядкування і форм власності, та варіативну складову, яка відповідає переліку, затвердженому наказом директора школи.

Години варіативної складової розподіляються на:

- на додаткові предмети;
- індивідуальні заняття та консультації;
- на поглиблене вивчення предметів,
- введення курсів за вибором, факультативів.

Організація освітнього процесу заснована на досягненні очікуваних результатів, зазначених у типових освітніх програмах трьох ступенів навчання. Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному

стандарті, визначено завдання, які реалізовує вчитель у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання є внеском у формування таких ключових компетентностей здобувачів освіти:

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
1.	Спілкування державною (і рідною – у разі відмінності) мовами	Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невірних іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас. Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань. Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем
2.	Спілкування іноземними мовами	Уміння: здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування. Ставлення: критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов. Навчальні ресурси: підручники, навчально-методичні комплекси, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.
3.	Математична компетентність	Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях. Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення

		інших предметів. Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації
4.	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями. Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. Усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу
5.	Інформаційно-цифрова компетентність	Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень. Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач. Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів
6.	Уміння вчитися впродовж життя	Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість. Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності. Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії
7.	Ініціативність і підприємливість	Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання. Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших. Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)
8.	Соціальна і громадянська компетентності	Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані.

		Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією. Навчальні ресурси: завдання соціального змісту
9.	Обізнаність і самовираження у сфері культури	Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо). Ставлення: повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства. Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва
10.	Екологічна грамотність і здорове життя	Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання. Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку кожного окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо. Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя.

Наскрізнi лiнii є засобом iнтеграцiї ключових i загальнопредметних компетентностей, окремих предметiв та предметних циклiв; їх необхідно враховувати при формуваннi освiтнього середовища. Наскрізнi лiнii є соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання в різних ситуаціях.

Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через:

- організацію освітнього середовища (зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання);
- окремі предмети (виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються надпредметні, міжкласні та загальноліцейські проекти). Роль окремих предметів в освітньому процесі за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою;
- предмети за вибором;
- роботу в проєктах;
- позакласну освітню роботу і роботу гуртків.

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
Екологічна безпека й сталій розвиток	Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь. Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі.
Громадянська відповідальність	Сприяє формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок. Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст — бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності. Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень.
Здоров'я і безпека	Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище. Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов'язані із ризиками для життя і здоров'я. Вирішення проблем, знайдених з «ага-ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій.
Підприємливість і фінансова грамотність	Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо). Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.

ІІІ. НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН, ЩО ПЕРЕДБАЧАЄ ПЕРЕРОЗПОДІЛ ГОДИН МІЖ ОБОВ'ЯЗКОВИМИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНИМИ ПРЕДМЕТАМИ ПЕВНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ, ЯКІ МОЖУТЬ ВИВЧАТИСЯ ОКРЕМО ТА/АБО ІНТЕГРОВАНО З ІНШИМИ ПРЕДМЕТАМИ

Загальні засади

Форма власності: комунальна.

Режим роботи навчального закладу: п'ятиденний.

Мова навчання: українська.

Структура 2025-2026 навчального року

Навчальні заняття організовуються за семестровою системою:

I семестр – 1 вересня - 19 грудня 2025 року,

II семестр – 05 січня - 29 травня 2026 року.

Упродовж навчального року для учнів проводяться канікули:

осінні – 27.10.2025 - 02.11.2025 (початок занять 03.11.2025)

зимові – 22.12.2025 - 04.01.2026 (початок занять 05.01.2026)

весняні – 23.03.2026 - 29.03.2026 (початок занять 30.03.2026)

Навчальні екскурсії для учнів 1-4 класів та навчальна практика для учнів 5-8 класів у 2025-2026 навчальному році організовуються відповідно до інструктивно-методичного листа Міністерства освіти і науки України від 06.02.2008 №1/9-61 «Методичні рекомендації щодо організації навчально-виховного процесу під час проведення навчальних екскурсій та навчальної практики учнів загальноосвітніх навчальних закладів» та згідно рішення педради від 29.08.2025 (протокол №1) проводяться упродовж навчального року.

Початок занять – о 8.30 год.

Тривалість уроків у початковій та основній школах - відповідно до статті 10 Закону України «Про повну загальну середню освіту»:

- у 1-х класах – 35 хвилин,
- у 2-4-х – 40 хвилин,
- у 5-9-х – 45 хвилин.

Тривалість перерв між уроками (відповідно до розділу V пункту 3 Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти, затвердженого наказом МОЗ №2205 від 25.09.2020) встановлюється з урахуванням потреби в організації активного відпочинку і харчування учнів: малих перерв тривалістю 10 хвилин, великих – тривалістю 20 хвилин (після другого і третього уроків).

Факультативні заняття і курси за вибором проводяться в період основних занять із обов'язковою перервою за затвердженим розкладом.

У 2025-2026 навчальному році у закладі освіти сформовано 8 класів.

Гранична наповнюваність класів встановлюється відповідно Закону України «Про повну загальну середню освіту».

Мережа класів та контингент учнів

№ п/п	Клас	Всього учнів	Хлопчиків	Дівчаток
1	1	10	6	4
2	2	8	4	4
3	3	3	1	2
4	4	8	2	6
5	5	15	5	10
6	6	11	5	6
7	7	14	3	11
8	8	10	6	4
9	9	15	5	10
10				
11				
12				
13				
14				
15				
16				
17				
18				
19				
20				
Всього	8			

Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру першого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів. Навчальні плани передбачають реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети.

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані (додатки 1-6).

Враховуючи кадрове та матеріально-технічне забезпечення, за результатами анкетування учнів та на підставі рішення педагогічної ради (протокол від 29.08.2025 №1) обрано такі модулі для вивчення предмета «Фізична культура»:

Клас	Модулі
5	Легка атлетика, баскетбол, шашки
6	Легка атлетика, волейбол, гімнастика
7	Легка атлетика, футбол, гімнастика
8	Легка атлетика, футбол, гімнастика
9	Футбол, легка атлетика, гімнастика
10	
11	

Поділ класів на групи здійснюється відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 №128 «Про затвердження нормативів наповнюваності груп дошкільних навчальних закладів (ясел-садків) компенсуючого типу, класів спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів), груп подовженого дня і виховних груп загальноосвітніх навчальних закладів усіх типів» (зі змінами від 08.04.2016 № 401 «Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки України від 20 лютого 2002 року № 128») та Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України від 6 березня 2002 року за № 229/6517 (зі змінами від 08.04.2016 № 401 «Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки України від 20 лютого 2002 року № 128»): при вивченні предметів мовно-літературної освітньої галузі – у 5 класі, 7 класі; інформатики – у 3-9 класах.

З урахуванням особливостей закладу освіти та індивідуальних освітніх потреб здобувачів освіти варіативною частиною передбачено виділити додаткові години на:

➤ збільшення годин на вивчення окремих *предметів інваріантної складової*:

Українська мова– 9-ий клас (1год.);

Основи християнської етики – 9-ий клас (1 год)

Основи християнської етики – по 1 годині у 1, 2,3,4 класах (4 год.).

З метою забезпечення реалізації якісної допрофільної підготовки у варіативній частині також передбачені години на вивчення:

➤ *додаткових предметів*:

➤ *курсів за вибором*:

➤ *факультативів*:

Навчальне навантаження на учня у всіх класах витримано в межах норми.

Додаток 1

до освітньої програми І ступеня, складений відповідно до таблиці 1 типової освітньої програми початкової освіти НУШ-2, розробленою під керівництвом Р. Б. Шияна (Наказ МОН від 12.08.2022 № 743-22)

Навчальний план для 1-2 класів

Навчальні предмети		Кількість годин на тиждень у класах				
		1		2		Разом
ІНВАРІАНТНИЙ СКЛАДНИК						
Мовно-літературна, в тому числі						
Українська мова та література		5		5		10
Іноземна (англійська) мова		2		3		5
Математична		3		3		6
Я досліджую світ (природнича, громадянська й історична, соціальна, здоров'язбережувальна галузі)		7		8		15
	Мистецтво	2		2		4
	інформатична					
	фізкультурна	3		3		6
Усього		19+3		21+3		
ВАРІАНТНИЙ СКЛАДНИК						
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, проведення індивідуальних консультацій та групових занять						
		1		1		2
Основи християнської етики						
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня		20		22		
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної і варіативної складових, що фінансується з бюджету (безурахування поділу класів на групи)		23		25		

Додаток 2

до освітньої програми І ступеня,
складений відповідно до таблиці 1
Типової освітньої програми
початкової освіти НУШ-2,
розробленою під керівництвом Р. Б.
Шияна (Наказ МОН України від
12.08.2022 № 743-22)

Навчальний план для 3-4 класів

Навчальні предмети		Кількість годин на тиждень у класах			
		3		4	Разом
ІНВАРІАНТНИЙ СКЛАДНИК					
Мовно-літературна, в тому числі					
Українська мова та література		5		5	10
Іноземна (англійська) мова		3		3	6
Математична		4		4	8
Я досліджую світ (природнича, громадянська й історична, соціальна, здоров'язбережувальна галузі)		7		7	14
	Мистецтво	2		2	4
	інформатична	1		1	2
	фізкультурна	3		3	6
Усього		22+3		22+3	
ВАРІАНТНИЙ СКЛАДНИК					
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, проведення індивідуальних консультацій та групових занять					
Основи християнської етики		1		1	2
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня		23		23	
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної і варіативної складових, що фінансується з бюджету (безурахування поділу класів на групи)		26		26	

Додаток 3
до Типової освітньої програми
для 5-9 класів закладів загальної
середньої освіти (наказ МОН України
№235 від 19.02.2021, (із змінами від
09.08.2024 наказ МОН №1120))

Навчальний план для 5, 6 класів

Освітні галузі	Предмети	Кількість годин на тиждень у класах			
		5		6	Разом
Мовно-літературна	Українська мова	5		4,5	9,5
	Українська література	2		2	4
	Зарубіжна література	2		1,5	3,5
	Іноземна мова (англ. мова)	4		3,5	7,5
Математична	Математика	4		4	8
Природнича	Інтегрований курс «Пізнаємо природу»	2		2	4
	Географія	-		2	2
Соціальна і здоров'язбережувальна	Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут»	1		1	2
	Етика* / Культура добросусідства* / Інші курси морального спрямування* до навчального плану освітньої програми за вибором закладу освіти включається один з цих предметів або вони можуть вивчатись в рамках інтегрованого курсу «Здоров'я, безпека та добробут»				
Громадянська та історична	Досліджуємо історію і суспільство (інтегрований курс)	1		3	4
	Історія України, Всесвітня історія				
Інформатична	Інформатика	2		2,5	4,5
Технологічна	Технології	2		2	4
Мистецька	Інтегрований курс «Мистецтво»	2		2	4
	До навчального плану освітньої програми за вибором закладу освіти включається інтегрований курс «Мистецтво» або окремі предмети «Музичне мистецтво», «Образотворче мистецтво». Кількість годин на вивчення окремих предметів визначає заклад освіти				
Фізична культура	Фізична культура	3		3	6
Разом (без фізичної культури + фізична культура)		27+3		30+3	
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять					

Основи християнської етики	1		1		2
Гранично допустиме навчальне навантаження	28		31		
Всього (без фізичної культури + фізична культура; без урахування поділу класів на групи)	28+3		31+3		

Додаток 4

до Типової освітньої програми
для 5-9 класів закладів загальної
середньої освіти (наказ МОН України
№235 від 19.02.2021, (із змінами від
09.08.2024 наказ МОН №1120))

Навчальний план для 7 класів

Освітні галузі	Предмети	Кількість годин на тиждень у класах		
		7		Разом
Мовно-літературна	Українська мова	4,5		4,5
	Українська література	2		2
	Зарубіжна література	1,5		1,5
	Іноземна мова (англ. мова)	3,5		3,5
Математична	Алгебра	3		3
	Геометрія	2		2
Природнича	Біологія	2		2
	Географія	2		2
	Фізика	2		2
	Хімія	1		1
Соціальна і здоров'язбережувальна	Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут»	1		1
Громадянська та історична	Історія України	1,5		1,5
	Всесвітня історія	1		1
Інформатична	Інформатика	1		1
Технологічна	Технології	1		1
Мистецька	Інтегрований курс «Мистецтво» До навчального плану освітньої програми за вибором закладу освіти включається інтегрований курс «Мистецтво» або окремі предмети «Музичне мистецтво», «Образотворче мистецтво». Кількість годин на вивчення окремих предметів визначає заклад освіти	2		2
Фізична культура	Фізична культура	3		3
Разом (без фізичної культури + фізична культура)		31+3		
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять Основи християнської етики		1		1
Гранично допустиме навчальне навантаження		33		
Всього (без фізичної культури + фізична культура; без урахування поділу класів на групи)		32+3		

Додаток 5
до Типової освітньої програми
для 5-9 класів закладів загальної

Навчальний план для 8 класу

Освітні галузі	Предмети	Кількість годин на тиждень у класах		
		8		Разом
Мовно-літературна	Українська мова	4,5		4,5
	Українська література	2		2
	Зарубіжна література	1		1
	Іноземна мова (англ. мова)	3		3
Математична	Алгебра	2,5		2,5
	Геометрія	1,5		1,5
Природнича	Біологія	2		2
	Географія	2		2
	Фізика	2		2
	Хімія	2		2
Соціальна і здоров'язбережувальна	Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут»	0,5+0,5		1
	Підприємництво і фінансова грамотність	0,5+0,5		1
Громадянська та історична	Історія України	1		1
	Всесвітня історія	0,5+0,5		1
	Громадянська освіта	0,5+0,5		1
Інформатична	Інформатика	1,5		1.5
Технологічна	Технології	1		1
Мистецька	Мистецтво	2		2
Фізична культура	Фізична культура	3		3
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять	Основи християнської етики	1		1

Години навчального навантаження для перерозподілу між освітніми компонентами	6,5		
Загальна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)	36		
Гранично допустиме навчальне навантаження	33		
Всього (без фізичної культури + фізична культура; без урахування поділу класів на групи)	33+3		
Всього використано годин	36		

Додаток 6

до освітньої програми II ступеня,
складений відповідно до таблиці 1
Типової освітньої програми (наказ
МОН України від 20.04.2018 №405)

Навчальний план для 9 класу

Освітні галузі	Предмети	Кількість годин на тиждень у класах		
		9		Разом
Мови і літера-тури	Українська мова	3		3
	Українська література	2		2
	Іноземна мова:			
	Англійська мова	2		2
	Німецька мова	2		2
	Зарубіжна література	2		2
	Історія України	1,5		1,5
	Всесвітня історія	1		1
	Основи правознавства	1		1
Мистец-тво	Мистецтво	1		1
Матема-тика	Математика	-		-
	Алгебра	2		2
	Геометрія	2		2
Приро-дознавс-тво	Природознавство	-		-
	Біологія	2		2
	Географія	1,5		1,5
	Фізика	3		3
	Хімія	2		2
Техно-логії	Трудове навчання	1		1
	Інформатика	2		2
Здоров'я і фізку-льтура	Основи здоров'я	1		1
	Фізична культура	3		3
Разом		32+3		32+3
Додатковий час на предмети, факультативи, індивідуальні заняття та консультації (використано). З них:				
Основи християнської етики		1		1
предмети:				
факультативи:				
Гранично допустиме навчальне навантаження		33		33
Всього (без урахування поділу класів на групи)		33+3		33+3

Додаток 7

до освітньої програми II ступеня,
складений відповідно до таблиці 1
Типової освітньої програми (наказ
МОН України від 20.04.2018 №405

Навчальний план
на 2025 – 2026 навчальний рік
Корелицького закладу загальної середньої освіти I-II ст.
(індивідуальне навчання 8,9 класи)

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень	
		8	9
Мови і літератури	Українська мова	1	1
	Українська література	1	1
	Іноземна мова	1	0,5
	Зарубіжна література	1	0,5
Суспільствознавство	Історія	1	1
	Основи правознавства	-	-
Мистецтво*	Мистецтво	1	1
Математика	Математика	-	-
	Алгебра	0,5	0,5
	Геометрія	0,5	0,5
Природознавство	Біологія	1	1
	Географія	1	1
	Фізика	1	1
	Хімія	1	1
Технології	Трудове навчання	1	1
	Інформатика	1	1
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	-	-
	Фізична культура**	1	2
Разом		14	14

Індивідуальний навчальний план за курс 1 класу

Форма навчання - індивідуальна (екстернат)

2025-2026 н.р.

ПРЕДМЕТ/ ТЕМА	Форма опрацюв ання
Українська мова	
«Взаємодіємо усно» Діалогічне та монологічне мовлення. Умови безпосереднього спілкування: можливість бачити й чути один одного Уявлення про діалог як ланцюжок висловлювань. Репліка в діалозі: звертання, привітання, прощання, вибачення, подяка, побажання, питання, прохання, знайомство, поздоровлення, запрошення, згода, відмова тощо. Розповідь та опис як види монологічного мовлення. Спілкування та людські емоції (радість, сум, страх, злість). Несловесні засоби спілкування (міміка, жести, рухи тощо). Логічний наголос як засіб виділення ключових слів. Перепитування як уточнення інформації. Мовленнєвий етикет. Норми спілкування з людьми різного віку (однокласники, вчителі). Роль ввічливих слів у спілкуванні	Консультування, самостійне опрацювання
«Читаємо» Аналіз художнього тексту. Місце і час подій, персонажі (вчинки, мотиви поведінки, думки, емоції), конфлікт або проблема, розвиток подій, розв'язка конфлікту. Тема, ідея художнього тексту. Роль заголовка. Зв'язок між заголовком і змістом тексту. Автор і оповідач. Аналіз вчинків персонажів (причини і наслідки). Виявлення власного ставлення до вчинків. Стратегії вдумливого читання. Перед читанням (визначення мети читання, прогнозування змісту); під час читання (розуміння лексики, створення в уяві картин, які відповідають змісту, прогнозування розвитку подій, відповідь на запитання, поставлені перед читанням); після читання (зв'язок книжкових подій з подіями із власного життя, формування власного погляду на книжку). Мова художнього твору. Діалоги, монологи, оповідач, засоби художньої виразності у тексті (порівняння, метафори тощо, без уведення термінів), пряме й переносне значення слів у художньому тексті. Слова і вирази, які характеризують персонажа, події. Вірш. Рима, ритм, настрої у вірші. Виразне читання, драматизація, читання в ролях, творчий переказ, створення власного тексту за аналогією, його «модернізація», продовження тексту. Запитання до окремих абзаців і до тексту. Емоційний вплив творів на читача. Опис настрою, почуттів, викликаних твором, порівняння їх із почуттями, викликаними подіями власного життя. Улюблений персонаж, улюблена частина твору	
«Взаємодіємо письмово» Пише рукописними буквами, злито, розбірливо; створює невеликі та нескладні за змістом висловлювання, записує їх; правильно записує слова, які пишуться так, як вимовляються..	

Перевіряє написане, виявляє і виправляє недоліки письма самостійно чи за допомогою вчителя; обговорює створений текст і вдосконалює його за допомогою інших осіб.	
«Досліджуємо медіа» За допомогою вчителя виявляє очевидні ідеї у простих текстах, медіатекстах. Висловлює думки щодо простого медіатексту.	
«Досліджуємо мовлення» Спостерігає за мовними одиницями та явищами, відкриває деякі закономірності співвідношення звуків і букв, значення слів, їх граматичної форми та ролі в реченні; спостерігає за власним мовленням та мовленням інших осіб, удосконалює власне мовлення за допомогою інших осіб. Експериментує звуками, словами, фразами в мовних іграх; аналізує за допомогою вчителя мовлення літературних персонажів.	
Математика	
«Лічба» лічить об'єкти, позначає числом результат лічби; порівнює числа в межах ста та упорядковує їх. Розпізнає серед ситуацій із свого життя ті, що потребують перелічування об'єктів, вимірювання величин, обчислення.	Консультування, самостійне опрацювання
«Числа. Дії з числами» Лічить об'єкти, позначає числом результат лічби; порівнює числа в межах ста. Обчислює усно зручним для себе способом у навчальних і практичних ситуаціях	
«Вимірювання величин» Вимірює величини за допомогою підручних засобів і вимірювальних приладів	
«Просторові відношення. Геометричні фігури» Розпізнає знайомі геометричні площинні та об'ємні фігури серед об'єктів навколишнього світу, на малюнка	
«Робота з даними» Аналізує проблемні ситуації свого життя; визначає групу пов'язаних між собою величин для розв'язання повсякденних проблем математичного зміст	
Я досліджую світ	
«Я пізнаю природу» Природа навколо мене. Жива й нежива природа. Як людина пізнає світ. Органи чуття, за допомогою яких людина пізнає навколишній світ. Об'єкти живої і неживої природи та їхні ознаки (величина, колір, форма, смак тощо). Спостереження та експеримент як основні методи дослідження. Здогад (гіпотеза). Прилади, які допомагають досліджувати природу. Дотримання правил безпеки під час проведення спостережень та дослідів. Сонце – джерело світла і тепла. Спостереження за сезонними змінами у природі. Спостереження за утворенням тіні від предметів. Спостереження за рослинами і тваринами в різні пори року. Повітря та його властивості. Вимірювання температури повітря. Вода та її властивості. Вимірювання температури води. Ґрунт. Дослідження складу ґрунту. Значення ґрунту та його охорона. Різноманітність рослин. Будова рослин (корінь, квітка, стебло, листки, плоди). Плоди і насіння. Добування олії з насіння соняшника. Спостереження за етапами розвитку рослин.	Консультування, самостійне опрацювання

Догляд за кімнатними рослинами. Умови вирощування рослин. Охорона рослин. Тварини дикі і свійські. Спостереження за тваринами (комахами, рибами, птахами, звірами). Охорона природи. Червона книга України. Заповідник	
«Я у природі» Україна – моя країна. Рідний край. Природа рідного краю. Форми поверхні України і рідного краю. Моє місто (село). Моя адреса. Сонце та його значення для життя на Землі. Повітря. Значення повітря для живої природи. Вода. Значення води у природі та житті людини. Водойми рідного краю. Ґрунт. Значення ґрунту для живої природи. Рослини і тварини рідного краю. Поняття про форму Землі. Глобус – модель Землі. Обертання Землі навколо власної осі та Сонця. Рік. Доба. Вплив Сонця на сезонні явища в природі. Пори року та їхні ознаки. Погода та її елементи. Особливості життя рослин і тварин у різні пори року. Людина. Взаємозв'язок людини і природи. Правила безпечної поведінки в довкіллі. Взаємозв'язки в природі. Рослини і тварини рідного краю, які потребують охорони	
«Я в рукотворному світі» Людина і довкілля. Природні та рукотворні об'єкти, їхнє значення для людини. Використання природних і штучних матеріалів у побуті. Винаходи людства та їхній вплив на життєдіяльність людини	
Фізична культура	
«Базова рухова активність» Елементи акробатики. Дитячий фітнес Біг: із високим підніманням стегна, із закиданням гомілок, із зміною напрямку; із різних вихідних положень; біг із високого старту до 30 м; біг до 500 м; чергування ходьби та бігу до 1000 м; спиною уперед; із зупинками стрибком та у кроці за зоровим і слуховим сигналами; пересування приставними кроками правим, лівим боком; «повторний» біг 3 по 10 м; різновиди «човникового» бігу 4 по 9 м; біг до 30 м із високого старту. Лазіння по горизонтальній та похилій (кут від 20 до 45 градусів) гімнастичній лаві в упорі, стоячи на колінах; по гімнастичній стінці в різних напрямках; підтягування у положенні лежачи на горизонтальній та похилій гімнастичній лаві однойменним і різнойменним способом; по гімнастичній стінці вгору і вниз однойменним та різнойменним способами. Вправи з великим м'ячем (гумовим, футбольним, волейбольним, баскетбольним): тримання м'яча; підкидання м'яча і ловіння його після відскоку від підлоги; передавання м'яча з рук у руки в колі, в колоні, шерензі, праворуч, ліворуч, над головою, під ногами;	
«Ігрова та змагальна діяльність учнів» Рухливі ігри для активного відпочинку Рухливі ігри та естафети: для формування культури рухів, навичок пересування, володіння м'ячем (естафети з інтегрально розвивальними м'ячами (eduball)), зимові рухливі ігри, рухливі ігри із застосуванням стрибкових вправи тощо	
«Піклування про стан здоров'я та безпеку» Загальнорозвивальні вправи для формування постави: біля гімнастичної стінки, вертикальної осі, дзеркала. Вправи для профілактики плоскостопості: ходьба по дрібних предметах, біг на пальцях, ходьба перекатами з п'ятки на пальці, «гусениця», «ведмідь клишоногий», перекидання та захоплення дрібних предметів пальцями ніг, стрибки. Вправи на релаксацію. Дихальні вправи	
Англійська мова	

Я, моя родина і друзі (члени родини, числа до 20, вік молодших членів родини і друзів, щоденні справи).		
Дозвілля (кольори, іграшки, дії, дні тижня, прогулянка, захоплення).		
Природа (домашні улюбленці, пори року, дикі та свійські тварини).		
Свята і традиції в Україні та у країні виучуваної мови (назви свят, вітання, день народження, час (години), святкове меню).		
Людина (частини тіла, предмети одягу).		
Харчування (просте меню, фрукти, овочі, напої, ціна).		
Школа (шкільне приладдя, шкільні меблі, моя класна кімната).		
Мистецтво		
Мистецтво-чарівне вікно у світ.		Консультування, самостійне опрацювання
Музична складова: поняття музичні звуки (довгі та короткі, високі та низькі, гучні та тихі), мелодія, пісня, заспів, приспів, куплет, ноти, танець, ритм, колядки, щедрівки.	Образотворча складова: поняття крапка, лінія (пряма, ламана, крива), контур, інструменти художника (пензлик, фарби, олівці, фломастери, крейда), форми (трикутна, прямокутна, овальна, кругла), аплікація, основні та похідні кольори, теплі та холодні кольори.	
Загадки художніх мов.		
Музична складова: поняття вокальна та інструментальна музика, цирк, актори, балет, вальс, полонез, оркестр, опера, арія, ансамбль, хор, темп, соліст, народні музичні інструменти, музичні професії.	Образотворча складова: поняття афіша, ескіз, декорації, ляльководи, орнамент, художні професії, сувенір.	Консультування, самостійне опрацювання

Індивідуальний навчальний план за курс 4 класу
форма навчання – індивідуальна (екстернат)
2025/2026н.р.

Предмети / Теми	Форма контролю	Термін проведення	Примітки
Українська мова			
Мова і мовлення.	Діагностувальна робота. Робота з мовними одиницями		
Звуки і букви.			
Слово. Значення слова.			
Слово. Будова слова.			
Слово. Частини мови.			
Словосполучення і речення.			
Текст.			
Я досліджую світ			
Подорожуємо і відкриваємо світ.	Діагностувальна робота.		
Між минулим і майбутнім.			
Чарівні перетворення.			
Енергія.			
Світ невідомий.			
Світ невидимий.			
Приховані можливості речей.			
Погода.			
Я-людина.			
Математика			

Предмети / Теми	Форма контролю	Термін проведення	Примітки
Числа. Дії над числами. Сюжетні задачі.	Діагностувальна Робота.		
Математичні вирази. Рівності. Нерівності.			
Величини.			
Просторові відношення.Геометричні фігури.			
Числа. Дії з числами. Сюжетні задачі.			
Величини. Сюжетні задачі.			
Англійська мова			
Я, моя сім'я та друзі	Діагностувальна робота		
Моя люба домівка			
У школі			
День за днем			
Це було вчора			
Привіт, весно			
.			
Музичне мистецтво			
В музичній студії	Виконання двох		

Предмети / Теми	Форма контролю	Термін проведення	Примітки
Ритм, мелодія, динаміка, темп.	пісень на вибір з переліку		
Образотворче мистецтво			
У майстернях народних умільців та живописців	ДВІ художньо-творчих роботи в різних техніках (фарби, олівці та фломастери, кольоровий папір, пластилін) на вибір з переліку		
У майстернях графіка, скульптора, архітектора			
Інформатика			
Інформація. Дії з інформацією	Діагностувальна робота. Робота з текстовим документом за зразком		
Комп’ютерні пристрої для здійснення дій з інформацією			
Об’єкт. Властивості об’єкта			
Комп’ютерні програми. Меню та інструменти			

**Індивідуальний навчальний план за курс 5 класу
форма навчання – індивідуальна (екстернат)
2025/2026н.р.**

Гіперпосилання на навчальні програми, в яких розміщений зміст матеріалу та очікувані результати здобувача освіти:

№ з/п	Навчальні предмети	Посилання на навчальні програми
1.	Українська мова	https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2021/14.07/Model.navch.prohr.5-9.klas.NUSH-poetap.z.2022/Movno-literat.osv.hal/Ukr.mova.5-6-kl.Zabolotnyy.ta.in.14.07.21.pdf
2.	Українська література	https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2023/Model.navch.prohr.5-9.klas/Movno-literat.osv.hal/27.11.2023/Ukr.lit.5-6-kl.Yatsenko.ta.in.27.11.2023.pdf
3.	Іноземна мова (англ.)	https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2021/14.07/Model.navch.prohr.5-9.klas.NUSH-poetap.z.2022/Inozemni.movy.5-9-kl/Inoz.mov.5-9-kl.Zymomrya.ta.in.14.07.pdf
4.	Математика	https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2021/14.07/Model.navch.prohr.5-9.klas.NUSH-poetap.z.2022/Matem.osv.galuz.5-6-kl/Matem.5-6-kl.Ister.14.07.pdf
5.	Зарубіжна література	https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2023/Model.navch.prohr.5-9.klas/Movno-literat.osv.hal/27.11.2023/Zar.lit.5-6-kl.Bohdanets-Biloskalenko.ta.in.27.11.2023.pdf
6.	Досліджуємо історію і суспільство	https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2021/14.07/Model.navch.prohr.5-9.klas.NUSH-poetap.z.2022/Hromad.ta.istor.osv.hal/Vstup.do.ist.Ukr.ta.hrom.osv.5-kl.Burlaka.ta.in.14.07.pdf
7.	Мистецтво	https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2021/14.07/Model.navch.prohr.5-9.klas.NUSH-poetap.z.2022/Mist.osv.gal/Mystetstvo.5-6-kl.Masol.Prosina.14.07.pdf
8.	ІК «Пізнаємо природу»	https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2021/14.07/Model.navch.prohr.5-9.klas.NUSH-poetap.z.2022/Prirod.osv.galuz/Pizn.pryr.5-6-kl.Korshevnyuk.14.07.pdf
10	Технології	https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2021/14.07/Model.navch.prohr.5-9.klas.NUSH-poetap.z.2022/Tehnol.osv.gal/Tekhnol.5-6-klas.Khodzytska.ta.in.14.07.pdf
11.	ІК «Здоров'я, безпека та добробут»	https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2023/Model.navch.prohr.5-9.klas/Sotsial.ta.zdorovyazberezeh.osv.haluz.2023/30.11.2023/Zdorov.bezp.ta.dobrob.5-6-kl.Hushchyna.Vasylashko.30.11.2023-1.pdf
12.	Фізична культура	https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2024/Model.navch.prohr.5-9.klas-2024/fizkult-5-9-kl-bazhenkov-ta-in-22-08-2024.pdf
13.	Інформатика	https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2021/14.07/Model.navch.prohr.5-9.klas.NUSH-poetap.z.2022/Inform.osv.haluz.5-6-kl/Inform.5-6-kl.Morze.Barna.14.07.pdf

Індивідуальний навчальний план за курс 7 класу
форма навчання – індивідуальна (екстернат)
2025/2026н.р.

ПРЕДМЕТ/ ТЕМА	Форма опрацюва ння
УКРАЇНСЬКА МОВА	
ВСТУП Українська мова як засіб єднання, згуртування українського народу	Консультування, самостійне опрацювання
ПОВТОРЕННЯ ТА УЗАГАЛЬНЕННЯ ВИВЧЕНОГО Словотвір. Основні способи словотворення Лексикологія. Фразеологія Морфологія. Рід, число, відмінок іменника Морфологія. Прикметник (групи за значенням, творення ступенів порівняння) Морфологія. Числівник (відмінювання, поєднання з іменниками, позначення часу) Морфологія. Займенник (розряди за значенням) Букви є, и на позначення ненаголошених голосних у корені слова Правопис префіксів Велика буква та лапки у власних назвах Правопис складних слів разом і з дефісом Зміни приголосних під час творення слів за допомогою суфіксів -ськ-, -ств- Апостроф. М'який знак Подвоєні букви Написання слів іншомовного походження	
МОРФОЛОГІЯ. ОРФОГРАФІЯ Дієслово. Загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль Форми дієслова (загальне ознайомлення) Неозначена форма дієслова (інфінітив) Вид дієслова Особові форми дієслова Безособові дієслова Минулий час дієслів Теперішній час дієслів Майбутній час дієслів. Дієслова I та II дієвідміни Спосіб дієслів Творення дієслів наказового й умовного способів Написання не з дієсловами Наголошування дієслів та їхніх форм Дієприкметник як форма дієслова Активні й пасивні дієприкметники Творення активних дієприкметників Творення пасивних дієприкметників Відмінювання дієприкметників Дієприкметниковий зворот. Розділові знаки в реченнях із дієприкметниковими зворотами Буква н у дієприкметниках і букви нн у прикметниках дієприкметникового походження Написання не з дієприкметниками Дієслівні форми на -но, -то Дієприслівник як особлива форма дієслова Дієприслівниковий зворот. Розділові знаки в реченнях з одиничними дієприслівниками та дієприслівниковими зворотами Вид і час дієприслівників Написання не з дієприслівниками Прислівник: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль Розряди прислівників за значенням Творення прислівників Ступені порівняння	

прислівників Букви н і nn у прислівниках Букви и та і в кінці прислівників Написання прислівників разом і з дефісом Написання прислівникових сполучень Службові частини мови (загальні ознаки) Прийменник як службова частина мови Написання прийменників Особливості вживання прийменників Сполучник як службова частина мови Сполучники сурядності та підрядності Написання сполучників Частка як службова частина мови Написання часток Написання не з різними частинами мови Вигук як особлива частина мови	
УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА	
ВСТУП Художній твір як явище мистецтва. Функції мистецтва	Консультування, самостійне опрацювання
ПІСЕННА ЛІРИКА Народнопісенна лірика. Суспільно-побутові пісні, їхні різновиди Козацькі пісні «Ой на горі та й жінці жнуть», «Ой у лузі та ще й при березі» Чумацькі пісні «Ой ішов козак з Дону», «Ой горе тій чайці» Наймиські пісні, солдатські та рекрутські пісні: «Ой матінко-вишня», «В суботу пізенько», «Ой хмариться, туманиться» Патріотичні пісні літературного походження. Стрілецькі пісні Богдана Лепкого «Журавлі» та Степана Чарнецького «Ой у лузі червона калина» ТЛ: пісні літературного походження (авторські пісні) Пісенні твори про боротьбу УПА за незалежність України. Патріотичний пафос пісні Олеся Бабія «Зродились ми великої години...» ТЛ: пафос, віршовий ритм (повторення та поглиблення) Сучасні патріотичні пісні. Звитяжні будні українських воїнів-захисників у пісні Святослава Вакарчука «Квіти мінних зон»	
ІСТОРИЧНЕ МИНУЛЕ УКРАЇНИ Подорож Тараса Шевченка Україною 1843 року. Історична пам'ять у вірші «Розрита могила» Метафоричний образ незнищенності українського народу у вірші Тараса Шевченка «Розрита могила» Прозова творчість Івана Франка Історична основа повісті «Захар Беркут» Групування персонажів повісті Івана Франка «Захар Беркут» Композиція й основні сюжетні лінії повісті Івана Франка «Захар Беркут» Ідейний зміст повісті Івана Франка «Захар Беркут» ТЛ: епос як рід літератури (повторення та поглиблення), героїко-романтична історична повість Тема козацтва в повісті Андрія Чайковського «За сестрою» Історія козацької родини Судаків у повісті Андрія Чайковського «За сестрою» Пригоди головного героя повісті Андрія Чайковського «За сестрою» як основа її композиції ТЛ: композиція художнього твору Характеристика персонажів повісті Андрія Чайковського «За сестрою» ТЛ: прийоми змалювання художнього образу в епічному творі	
МИ – УКРАЇНЦІ! Патріотичні почуття в поезії Василя Симоненка «Лебеді материнства»	

ТЛ: жанри й види лірики Засоби творення художнього образу в ліричному творі Сучасна українська поезія про війну. Художні образи в поезіях Олександра Ірванця «З міста, що ракетами розтрощене...» та Наталії Мельниченко «Каміння» Особливості віршованої мови ТЛ: стопа, двоскладові віршові розміри: ямб, хорей (повторення, поглиблення); строфа, катрен, дистих	
ХАРАКТЕР І ДОЛЯ ЛЮДИНИ Дитячі літа Володимира Винниченка. Світ дитинства в оповіданні «Віють вітри, віють буйні...» Порівняльна характеристика образів дітей в оповіданні Володимира Винниченка «Віють вітри, віють буйні...» ТЛ: психологічне оповідання, характер літературного героя, типовість образів-персонажів Проблематика вірша Ліни Костенко «Кольорові миші» ТЛ: проблематика художнього твору Історія написання повісті Оксани Радушинської «Метелики в крижаних парцях» Розкриття характеру головної героїні повісті Оксани Радушинської «Метелики в крижаних панцях» ТЛ: психологічна повість Сюжет та композиція повісті Оксани Радушинської «Метелики в крижаних панцях»	
КРАСА ЛЮДСЬКИХ ВЗАЄМИН Дитинство Анатолія Дімарова. Автобіографічна основа й проблематика повісті «На коні й під конем» ТЛ: автобіографічний твір Лірична оповідь головного героя про його передвоєнне дитинство, образ оповідача в повісті Анатолія Дімарова «На коні й під конем» ТЛ: композиція повісті (повторення та поглиблення) Дитинство Григора Тютюнника. Дорослішання головного героя повісті «Климко» у воєнний час Психологізм у розкритті характерів персонажів у повісті Григора Тютюнника «Климко» Композиція і сюжет повісті Григора Тютюнника «Климко», роль художніх деталей ТЛ: художня деталь (повторення та поглиблення) Образ оповідача у творі Наталки Малетич «Усе шкереберть. І в цьому є сенс» («Щоденник ельфа»). Роль родинних цінностей у становленні особистості ТЛ: щоденник як жанр	
ЛІТЕРАТУРНИЙ ДЕТЕКТИВ Таємничі пригоди в повісті Андрія Кокотюхи «Гімназист і Чорна Рука» Образ детектива, його роль у сюжеті повісті Андрія Кокотюхи «Гімназист і Чорна Рука» ТЛ: детектив (повторення та поглиблення), інтрига детективного твору Простір і час, реальне і фантастичне в повісті Андрія Кокотюхи «Гімназист і Чорна Рука» Казкові персонажі та пригодницька інтрига в повісті Катерини Штанко «Драconi,	

уперед!» Становлення особистості головного героя повісті Катерини Штанко «Драconi, уперед!», його захоплення та фантазії ТЛ: тема, ідея художнього твору (повторення та поглиблення) Композиція повісті Катерини Штанко «Драconi, уперед!» ТЛ: особливості композиції детективу	
ПРИГОДИ ТА ГУМОР Історія створення книжки Всеволода Нестайка «Тореадори з Васюківки». Пригоди головних героїв, їхні характери Особливості композиції повісті Всеволода Нестайка «Тореадори з Васюківки» Морально-етичні проблеми, порушені в повісті Всеволода Нестайка «Тореадори з Васюківки». Комічне у творі Гумористична розповідь про дружбу й перше кохання в повісті Валентина Чемериса «Вітька + Галя, або Повість про перше кохання» Групування персонажів повісті Валентина Чемериса «Вітька + Галя, або Повість про перше кохання» Жанрові й композиційні особливості повісті Валентина Чемериса «Вітька + Галя, або Повість про перше кохання». Засоби творення комічного	
ФАНТАСТИЧНІ ПРИГОДИ ТА ФЕНТЕЗІ Фантастична мандрівка до невідомих планет у повісті Олеся Бердника «Хто зважиться – вогняним наречеться» ТЛ: фантастична повість (повторення та поглиблення) Засоби характеротворення головних героїв повісті Олеся Бердника «Хто зважиться – вогняним наречеться». Уболівання за долю планети й людства Міфологічний світ, протистояння добра і зла як основа твору Галини Пагутяк «Королівство». Роман про родинні цінності Жанрові особливості роману Галини Пагутяк «Королівство» ТЛ: роман-фентезі	
АЛГЕБРА	
УЗАГАЛЬНЕННЯ ТА СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ЗНАНЬ ЗА 5-6 КЛАС. Натуральні числа і дії з ними. Подільність натуральних чисел. Десяткові дробі і дії з ними. Звичайні дробі і дії з ними. Відсотки. Відношення і пропорції. Раціональні числа та дії з ними.	Консультування, самостійне опрацювання
ЛІНІЙНІ РІВНЯННЯ З ОДНІЄЮ ЗМІННОЮ. Загальні відомості про рівняння. Властивості рівнянь. Лінійне рівняння з однією змінною. Розв'язування задач за допомогою лінійних рівнянь. Рівняння як математична модель задачі	
ЦІЛІ ВИРАЗИ. Вирази зі змінними. Цілі раціональні вирази. Числове значення виразу. Тотожні вирази. Тотожності. Тотожні перетворення виразів. Доведення тотожностей. Степінь з натуральним показником. Властивості степеня з натуральним показником. Одночлен. Стандартний вигляд одночлена. Множення одночленів. Піднесення одночленів до степеня. Многочлен. Подібні члени многочлена та їх зведення. Степінь многочлена. Додавання і віднімання многочленів. Множення одночлена на многочлен. Розкладання многочленів на множники способом винесення спільного множника за дужки. Множення многочлена на многочлен. Розкладання многочленів на множники способом групування. Квадрат суми та квадрат різниці. Квадрат суми та квадрат різниці. Розкладання многочленів на множники за допомогою формул квадрата суми та	

квадрата різниці. Множення різниці двох виразів на їх суму. Розкладання на множники різниці квадратів двох виразів. Сума і різниця кубів. Застосування кількох способів розкладання многочленів на множники.		
ФУНКЦІЇ. Лінійне рівняння з двома змінними. Графік лінійного рівняння з двома змінними. Системи двох лінійних рівнянь з двома змінними та їх розв’язок. Графічний спосіб розв’язування систем. Розв’язування систем лінійних рівнянь з двома змінними способом підстановки. Розв’язування систем лінійних рівнянь з двома змінними способом додавання. Розв’язування задач за допомогою систем лінійних рівнянь з двома змінними.		
ГЕОМЕТРІЯ		
Елементарні геометричні фігури та їх властивості. Аксиоми, теореми, означення. Точка і пряма. Властивості точок і прямих. Промінь. Відрізок. Вимірювання та відкладання відрізків. Рівність відрізків. Середина відрізка. Відстань між двома точками. Кут. Вимірювання кутів. Рівність кутів. Бісектриса кута.		Консультування, самостійне опрацювання
Взаємне розміщення прямих на площині. Суміжні кути. Вертикальні кути. Кут між двома прямими, що перетинаються. Перпендикулярні прямі. Перпендикуляр. Відстань від точки до прямої. Паралельні прямі. Кути, утворені при перетині двох прямих січною. Ознаки паралельності прямих. Властивість паралельних прямих. Властивості кутів, утворених при перетині паралельних прямих січною.		
Трикутники. Ознака рівності трикутників. Трикутник і його елементи. Рівність геометричних фігур. Перша та друга ознаки рівності трикутників. Рівнобедрений трикутник. Медіана, бісектриса і висота трикутника. Властивість бісектриси рівнобедреного трикутника. Третя ознака рівності трикутників.		
Сума кутів трикутника. Зовнішній кут трикутника. Прямокутні трикутники. Нерівність трикутника. Сума кутів трикутника.Зовнішній кут трикутника та його властивості. Співвідношення між сторонами і кутами трикутника. Прямокутні трикутники. Властивості прямокутних трикутників. Ознаки рівності прямокутних трикутників. Нерівність трикутника.		
Коло і круг. Коло і круг. Дотична до кола. Її властивості. Коло, вписане в трикутник. Коло, описане навколо трикутника. Центральні та вписані кути. Взаємне розміщення двох кіл. Задачі на побудову та їх розв’язування.		
ФІЗИКА		
Методи пізнання природи. Фізика як природнича наука. Фізика – наука про природу. Фізичні тіла та фізичні явища. Експериментальні та теоретичні методи досліджень законів природи. Правила безпеки під час здійснення експериментів та досліджень, зокрема у фізичному кабінеті. Фізичні величини та їх вимірювання. Поняття про різні види матерії. Будова речовини. Рух і взаємодія частинок речовини.		Консультування, самостійне

Фізичні величини, що характеризують механічний рух. Прямолінійний рівномірний рух. Механічний рух. Відносність руху та спокою. Система відліку. Матеріальна точка. Траєкторія руху. Шлях. Переміщення. Рівномірний рух. Швидкість руху. Графіки рівномірного руху. Нерівномірний рух. Середня швидкість.	
Рівномірний рух по колу. Коливальний рух. Рівномірний рух матеріальної точки по колу (рівномірне обертання). Швидкість рівномірного руху по колу. Рух Землі і Місяця. Коливальний рух. Амплітуда, період і частота коливань.	
Явище інерції. Інертність та маса тіла. Густина речовини. Імпульс тіла. Реактивний рух. Явище інерції. Інертність тіла. Маса. Густина. Одиниці густини. Імпульс тіла. Закон збереження імпульсу. Реактивний рух.	
Сили в природі. Сила – міра взаємодії. Графічне зображення сил. Додавання сил. Деформація тіла. Сила пружності. Закон Гука. Динамометр. Сила тяжіння. Вага тіла. Невагомість. Тертя. Сила тертя.	
Тиск твердих тіл, рідин і газів. Тиск твердих тіл на поверхню. Сила тиску. Тиск рідин і газів. Закон Паскаля. Гідростатичний тиск. Атмосферний тиск і його вимірювання. Барометри. Сполучені посудини. Манометри. Гідростатичні та пневматичні пристрої.	
Виштовхувальна сила. Плавання тіл. Виштовхувальна сила в рідинах і газах. Закон Архімеда. Умови плавання тіл. Судноплавство та повітроплавання.	
ТЕХНОЛОГІЇ	
Модуль 1. Втілення задуму в готовий продукт за алгоритмом проєктно-технологічної діяльності. Проєкт «Декоративне кашпо». Вступ. Вступний інструктаж з БЖ та ОП. Що таке технологія. Основні види технологічної діяльності у побуті. Основи проєктної діяльності. Проєктування як вид діяльності. Вибір та обґрунтування проєкту. Основи технології виготовлення виробу. Метод фантазування. Банк ідей. Графічне зображення виробу. Ескіз малюнка. Матеріали та інструменти для виготовлення виробу. Виготовлення виробу. Презентація виготовленого виробу. Вимоги до готового виробу. Практичне застосування: упорядкування, безпечне використання, зберігання.	Консультування, самостійне опрацювання
Модуль 2. Творче застосування традиційних і сучасних технологій декоративно-ужиткового мистецтва. Проєкт «М'яка іграшка». Вибір та обґрунтування теми проєкту. Планування роботи з виконання проєкту. Аналіз виробів-аналогів. Графічне зображення виробу. Добір конструкційних матеріалів. Виготовлення виробу. Виготовлення шаблонів. З'єднання деталей. Оздоблення та декорування іграшки. презентація виробу.	
Модуль 3. Ефективне використання техніки і матеріалів без заподіяння шкоди навколишньому середовищу. Проєкт «Ключниця» Види конструкційних матеріалів, які застосовуються для конструювання і виготовлення виробів та їх властивості. Вибір та обґрунтування теми проєкту та практичного використання спроектованого та виготовленого виробу. Використання природних матеріалів з метою збереження навколишнього середовища.	

Проектування виробів без запобігання шкоди навколишньому середовищу (створення нових речей із вживаного матеріалу). Створення банку ідей. Особливості роботи з ручними інструментами, електроінструментом та обладнанням. Складання плану роботи з виконання проєкту. Складання технологічної послідовності виготовлення виробу. Розміри необхідні для виготовлення виробу. Графічне зображення виробу проєктування. Побудова лекала виробу. Розмічання деталей виробу. Виготовлення виробу. Захист проєкту. Проект «Панно» Вибір та обґрунтування теми проєкту. Історія виникнення панно. Добір та аналіз моделей-аналогів. Вибір об'єкта проєктування. Інструктаж з БЖД. Технологічна послідовність виготовлення виробу(план дій з виконання проєкту) Створення ескізного рисунка виробу. Добір конструкційних матеріалів та інструментів. Технологічний процес виготовлення обраного об'єкта проєктування. Самоконтроль виконання технологічних операцій. Оздоблення та остаточна обробка виробу. Контроль якості виготовленого виробу. Розрахунок вартості витрачених матеріалів та виготовленого виробу. Оцінка якості та захист проєктної діяльності.	
Модуль 4. Турбота про власний побут, задоволення власних потреб і потреб інших осіб. Проєкт «Страви української кухні. Вареники» Вибір та обґрунтування об'єкта проєктування. Планування роботи з виконання проєкту. Страви та вироби з борошна. Приготування вареників. Виконання робіт відповідно до обраних технік та технологій. Правила подачі. Технологія приготування вареників. Вимоги до якості. Добір рецептури та продуктів. Добір та визначення необхідної кількості інгредієнтів. Добір необхідного кухонного інвентаря та посуду. Вимоги до якості готових страв. Захист проєкту.	
ЗАРУБІЖНА ЛІТЕРАТУРА	
ВСТУП. РОЛЬ ХУДОЖНЬОГО ПЕРЕКЛАДУ В СУЧАСНУ Оригінал і переклад. Види перекладів. Видатні українські перекладачі	Консультування, самостійне опрацювання
ГЕРОЇ ТА ГЕРОЇНІ БАЛАД Балада як жанр усної народної творчості. Характерні ознаки балади. «Король Лір і його дочки». Моральна проблематика твору. Сюжет випробування. Король Лір як вічний образ. Літературна балада та її ознаки. Подібність і відмінність від народної балади. Йоганн Крістоф Фрідріх Шиллер (1759–1805). «Рукавичка».	
ЛИЦАРСТВО В ЛІТЕРАТУРІ Вальтер Скотт (1771–1832). «Айвенго» (2–3 розділи за вибором учителя). В. Скотт – засновник історичного роману. Історія і художній вимисел у романі «Айвенго». Утілення в образі Айвенго кодексу лицаря, художні засоби створення образу. Зіткнення добра, краси й справедливості із жорстокістю і підступністю. Головні образи твору. Історичний колорит твору та засоби його створення. Динаміка сюжету і гумор.	
ПАМ'ЯТАЄМО ПРО МИНУЛЕ Друга світова війна у європейській поезії. К.-І. Галчинський (1905–1953). «Пісня про солдатів з Вестерплатте», «Лист із полону». Альфред Маргул-Шпербер (1898-1967). «Про назву концтабору Бухенвальд». Відображення антигуманної сутності війни у віршах. Ідеї збереження життя та	

людських цінностей попри трагічні обставини.

Джон Бойн (народ. 1971). «Хлопчик у смугастій піжамі».

Зображення Другої світової війни крізь долі дітей і дорослих. Теми нацизму та Голокосту в повісті. Образи дітей (німецький хлопчик Бруно, єврейський хлопчик Шмульт), їхня дружба і взаємодопомога. Ідея рівності представників різних рас, націй, національностей і народів у творі. Трагічний фінал як відображення злочинів фашизму. моральний приклад і опора для хлопчика. Відкритий фінал повісті.

СИЛА ДРУЖБИ І КОХАННЯ О. Генрі (1862–1910).

«Дари волхвів», «Останній листок».

О. Генрі – майстер новели. Моральні цінності в новелі «Дари волхвів».

Біблійні мотиви у творі. Роль художньої деталі. Новела «Останній листок» – гімн людині, що здатна на самопожертву заради ближнього.

Специфіка розкриття образу Бермана. Образи дівчат, їхня динаміка (Сью, Джонсі). Особливості художньої мови новели; розповідач.

Вірші зарубіжних поетів про дружбу і кохання: **П'єр Ронсар (1524-1585) «До того, як любов у світ прийшла...», Р. Бернс (1759–1796) («Моя любов...»)**

Поетизація високого почуття кохання, розкриття у віршах його впливу на людину.

РОЗСЛІДУЄМО ДЕТЕКТИВНІ ІСТОРІЇ

Детективна література. Її характерні особливості. Різновиди детективів.

Едгар Аллан По (1809–1849). «Золотий жук». Захопливий сюжет твору «Золотий жук». Особливості композиційної будови твору – «розповідь у розповіді», її художнє значення (поєднання різних поглядів, створення емоційної напруги, таємничої атмосфери та ін.). Образи Вільяма Леграна, Джупітера, оповідача.

Артур Конан Дойл (1859–1930). Оповідання про Шерлока Холмса («Пістрява стрічка» і «Спілка рудих». Особливості сюжету і композиції оповідань про Шерлока Холмса. Шерлок Холмс як безпосередній учасник розв'язання сімейного конфлікту в оповіданні «Пістрява стрічка». Іронічне зображення пристрасті людини до легкого збагачення в оповіданні «Спілка рудих». Сутність «дедуктивного методу» Шерлока Холмса, утвердження в його образі сили інтелекту і моральних якостей. Доктор Ватсон як оповідач. Різні точки зору на події як художній прийом створення атмосфери таємничості.

ОСОБИСТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

Антуан де Сент-Екзюпері (1900– 1944). «Маленький принц».

Алегоричні образи та ситуації, людські взаємини, моральні цінності в казці-притчі «Маленький принц». Філософський зміст твору. Маленький принц у ставленні до своєї планети, троянди, лиса та ін. Риси людей у казкових персонажах твору.

Рюноске Акутагава (1892–1927) «Павутинка».

Утілення ідеї моральної відповідальності в новелі «Павутинка». Філософський зміст твору. Підтекст. Художні образи новели (Будда, Кандата). Символічні образи природи.

СУТНІСТЬ ЛЮДИНИ Айзек Азімов (1920–1992). «Фак». Роздуми про майбутнє людини й людства. Образ Джорджа Плейтена. Проблема духовної реалізації людини. Розуміння сутності культури й освіти призначення людини в сучасному світі. Ніл Річард Мак-Кіннон Гейман (нар. 1960) «Кораліна» Ніл Річард Мак-Кіннон Гейман (нар. 1960). «Кораліна». Проблеми родинних стосунків, пошуку свого єства, самооцінки. Казкові пригоди дівчинки Кораліни у фантастичному світі з іншими «татом» і «мамою». Випробування та відкриття Кораліни.	
АНГЛІЙСЬКА МОВА	
Я, моя родина та мої друзі Особисті дані на сторінці в соціальних мережах; риси характеру; види відносин між людьми у сім'ї, колі друзів, у школі Pronoun and determiner: possessive pronouns (<i>my, our, etc.</i>); Noun: <i>possessive 's</i> Modality: <i>must, mustn't, have to, don't have to</i> Gerund and Infinitive Verb: Present Continuous	Консультування, самостійне опрацювання
Улюблені речі Особисті речі, матеріали; кольори, відтінки Види помешкань. Опис кімнати Pronoun and determiner: independent possessive pronouns (<i>mine, ours, etc.</i>) Noun: Countable / uncountable nouns Clause: relative clauses with <i>that, who, which</i> First conditional Gerund and Infinitive Verb: Past Simple Future	
Спорт Види спорту, спортивних ігор та змагань; учасники спортивних подій Pronoun and determiner: Reflexive pronouns (<i>myself, themselves, etc.</i>) Adverb: comparative and superlative forms of adverbs Gerund and Infinitive Verb: Simple Present Perfect Відпочинок та дозвілля Види дитячих гуртків Conjunction: <i>but, because, and, if, or, so, that, when, where, while</i> Gerund and Infinitive Verb: Verb patterns: gerunds and infinitives	
Їжа Види страв, способи приготування їжі Pronoun and determiner: Relative pronouns <i>who, which, that</i> Gerund and Infinitive Verb: Verb patterns: gerunds and infinitives	
Кіно Жанри фільмів Pronoun and determiner: Articles <i>a/an</i> and <i>the</i> Clause: First conditional Gerund and Infinitive Verb: Present Simple Passive	
Література літературні жанри Quantifiers (<i>all, both, other, another</i>) Conjunction: <i>but, because, and, if, or, so, that, when, where, while</i> Gerund and Infinitive Verb: Past Simple Passive	
Інтернет Сайти та соціальні мережі; користь та шкода інтернету Pronoun and determiner: possessive pronouns (<i>my, our, etc.</i>); Noun: <i>possessive 's</i> Countable / uncountable nouns Gerund and Infinitive Verb: Present Continuous	

Україна та країна, мова якої вивчається Шкільна освіта в Україні Олімпійський рух в Україні Pronoun and determiner: Quantifiers (<i>all, both, other, another</i>) Clause: relative clauses with <i>that, who, which</i> Gerund and Infinitive Verb: Past Simple Future	
Школа Шкільні предмети, види навчальної діяльності у школі, способи вивчення іноземних мов Noun: <i>possessive 's</i> Countable / uncountable nouns Clause: relative clauses with <i>that, who, which</i> Gerund and Infinitive Verb: Present Simple Passive Past Simple Passive	
ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА	
Техніка безпеки під час самостійних занять фізичними вправами. Руховий режим школяра. Самоконтроль. Основні фізичні якості людини та засоби їх розвитку. Розвиток витривалості. Футбол. Історія гри, основні поняття та правила. Особливості розминки футболіста. Техніка безпеки під час занять футболом. Основи техніки володіння м'ячем у футболі (передачі м'яча, різновиди зупинки м'яча, що котиться або стрибає.	Консультування, самостійне опрацювання
Легка атлетика. Історія виду. Легкоатлетичні види. Особливості розминки легкоатлета. Техніка безпеки під час занять різними легкоатлетичними видами. Основні бігові види в легкій атлетиці.	
Баскетбол. Історія гри, основні поняття та правила. Особливості розминки баскетболіста. Техніка безпеки під час занять баскетболом. Основи техніки володіння м'ячем у баскетболі.	
Гімнастика. Історія виду. Гімнастичні види. Особливості розминки гімнаста. Техніка безпеки під час занять різними гімнастичними видами.	
Волейбол. Історія гри, основні поняття та правила. Особливості розминки волейболіста. Техніка безпеки під час занять волейболом. Основи техніки володіння м'ячем у волейболі.	
МИСТЕЦТВО	

СУЧАСНЕ МИСТЕЦТВО В ЖИТТІ ЛЮДЕЙ.

Музична складова:

Сучасне мистецтво та його роль в житті людей. Музичне мистецтво, яке оточує людей. Особливості українського народного мистецтва, зокрема мистецтва рідного краю. Музичне мистецтво, традиції, видатні митці рідного краю.

Поняття народна музика, обробка народної музики. Музичний фольклор України. Народні українські традиції та обряди в фольклорі та професійній музиці.

Українська етнічна музика. Історія розвитку мистецтва етносів України. Використання етнічних мотивів у професійній музиці.

Вокальні та інструментальні імпровізації, приклади їх в народній музиці.

Етнічна музика різних народів світу. Використання етнічних мотивів у творах митців.

Поняття обробка та аранжування в музиці. Аранжування та обробка в народній та академічній музиці. Види аранжування в інструментальній та вокальній музиці. Оригінальні музичні твори та варіанти їхніх обробок, аранжувань. Вокальні та інструментальні імпровізації, приклади їх в сучасній, академічній музиці.

Зміст і смисл, теми/сюжети творів музичного мистецтва. Знайомство з творчістю композиторів авторів музичних творів. Особливості мистецьких професій музичного мистецтва.

Образотворча складова:

Сучасне образотворче мистецтво та його роль в житті людей. Образотворче мистецтво, яке оточує людей, зв'язки між мистецтвом, життям і різними галузями знань. Історія розвитку розпису, кераміки, вишивки, писанкарства, витинанки, народної іграшки та ін на Україні. Символіка, традиційна орнаментика, колір та техніки у декоративно-ужитковому мистецтві. Особливості впливу народних традицій на сучасне образотворче мистецтво.

Українське декоративно-ужиткове народне мистецтво рідного краю, традиції, видатні митці рідного краю. Регіональна символіка, українські осередки народного мистецтва.

Народний одяг. Ескізи одягу з урахуванням національних традицій і сучасних тенденцій у моді.

Використання народних мотивів, стилізації в образотворчому мистецтві. Прийоми стилізації у декоративно-ужитковому мистецтві.

Архітектурні пам'ятки рідного краю, України. Збереження пам'яток архітектури як художнього надбання людства. Синтез мистецтв у творах, зв'язки між видами, жанрами мистецтва.

Вплив національних традицій на розвиток сучасного українського мистецтва і на його інтеграцію у світову мистецьку культуру, як самобутнього і оригінального мистецтва.

Зміст і смисл, теми/сюжети творів образотворчого мистецтва. Знайомство з творчістю авторів творів. Особливості мистецьких професій.

Консультування, самостійне опрацювання

Консультування, самостійне

НОВІ ТЕНДЕНЦІЇ СУЧАСНОГО МИСТЕЦТВА

Музична складова:

Музичні явища та сучасні тенденції мистецтва. Характеристика музичних явищ ХХ — початку ХХІ століття.

Особливості розвитку напрямів музики ХХ — початку ХХІ ст.: джазова музика, рок-музика, популярна музика.

Історія розвитку авторської пісні в Україні та країнах зарубіжжя. Шансон як музичне явище. Знайомство із сучасною електронною музикою. Електронні музичні інструменти. Використання цифрових технологій для створення сучасних обробок академічної та народної музики.

Творчість композиторів та сучасних виконавців інструментальної та вокальної музики. Новітні музичні жанри: рок-опера, мюзикл тощо.

Сучасні тенденції театральної музики. Музика та хореографія. Новітні тенденції та нові танцювальні напрями, стилі й жанри.

Новітні тенденції синтезу мистецтв у різних видах театру.

Музика в кіно та мультиплікації. Новітні тенденції кіномистецтва, хореографії, мультиплікаційних та анімаційних фільмів.

Зміст і смисл, теми/сюжети творів музичного мистецтва. Калейдоскоп жанрів сучасної вокальної та інструментальної музики. Особливості новітніх мистецьких професій початку ХХІ століття.

Образотворча складова:

Мистецькі явища та сучасні тенденції в образотворчому мистецтві. Характеристика мистецьких явищ ХХ — початку ХХІ ст. у різних видах образотворчого мистецтва.

Сучасні тенденції розвитку архітектури міст і селищ, побудова екстер'єру, інтер'єру житла; ескізи проєктів сучасного житла, офісних приміщень, макети екстер'єру та інтер'єру.

Особливості розвитку сучасного професійного живопису України, нове життя розвитку монументального живопису у вигляді стінописів (муралів), поява поняття інтер'єрного живопису та офісної картини тощо. Нові напрями в розвитку графіки, скульптури. Твори сучасної графіки, скульптури, характеристика сучасних творів, які оточують людей на вулицях, у парках.

Використання різних технік створення творів образотворчого мистецтва.

Дизайн як мистецьке явище. Історія розвитку дизайну в Україні та країнах зарубіжжя. Види дизайну: графічний, промисловий, ландшафтний тощо. Комп'ютерний, вебдизайн. Види дизайнерської діяльності (графічний, промисловий, ландшафтний тощо).

Ескізи дизайну середовища; ескізи одягу з урахуванням національних традицій і сучасних тенденцій у моді; ескізи для різних видів поліграфічної продукції.

Моделювання транспортних засобів, побутових предметів на основі природних форм. Цифрові та медіатехнології у процесі створення дизайнерського продукту.

Використання цифрових технологій для створення сучасних творів образотворчого мистецтва.

Творчість сучасних митців образотворчого мистецтва. Сучасні тенденції образотворчої діяльності в театрі та кіномистецтві, костюми, реквізит, хореографія в театрі. Синтез мистецтв у різних видах театру.

Образотворче мистецтво в кіно та мультиплікації. Історія розвитку кіномистецтва, хореографії, мультиплікаційних та анімаційних фільмів.

Зміст і смисл, теми/сюжети творів образотворчого мистецтва. Калейдоскоп жанрів образотворчого мистецтва. Особливості новітніх мистецьких професій початку ХХІ століття.

ІНФОРМАТИКА	
Тема 1. Пошук в Інтернеті. Електронна пошта. Хмарні сервіси Пошук в Інтернеті. Розширений пошук. Збирання даних і перевірка їх достовірності. Факти та фейки. Ознаки мови ворожнечі, маніпулятивних повідомлень і пропаганди, розпізнавання та проти дія.Створення закладок і списків джерел. Електронне листування. Електронна поштова скринька. Списки розсилання. Етикет електронного спілкування. Безпека електронного спілкування. Хмарні сервіси. Офісні вебдодатки. Онлайнові перекладачі. Використання інтернет-середовищ для створення та публікації спільних документів різних видів. Рівні доступу. Синхронізація даних.	Консультування, самостійне опрацювання
Тема 2. Алгоритми та програми Програма. Мови програмування. Професії, де потрібно вміти складати програми. Проекти. Змінні, команда присвоювання. Консольні проекти з простими арифметичними обчисленнями. Розгалуження. Консольні проекти з розгалуженнями. Проекти для комп'ютерного експерименту. Перевірка гіпотез. Підпрограми. Підпрограми з аргументами. Підпрограми з результатами. Віконні проекти. Вікно, його властивості. Події з вікном, обробник події. Віконні проекти для створення графічних зображень.	
Тема 3. Комп'ютерні презентації Створення гіпертекстових посилань у презентаціях. Налаштування демонстрації комп'ютерних презентацій. Розгалужені презентації, керування показом. Тригери. Використання тригерів у комп'ютерній презентації.	
Тема 4. Об'єкти мультимедіа Поняття мультимедіа. Формати аудіо- та відеофайлів. Програмне забезпечення для створення й опрацювання об'єктів мультимедіа. Засоби перетворення аудіо- й відеоформатів. Програми для запису аудіо й відео. Особливості створення власних аудіо- та відеопроєктів. Програми для монтажу аудіо- та відеопроєктів (аудіо- та відеокастів, відеокліпів тощо).Редагування аудіо- та відеопроєктів	
Тема 5. Комп'ютерна анімація Поняття про анімацію. Види анімації. Комп'ютерна анімація. Професії в галузі комп'ютерної анімації. Історія комп'ютерної анімації. Перегляд комп'ютерної анімації. Растрова та векторна анімація. GIF- та WEBP-анімації. Програмні засоби для створення GIF- та WEBP- анімації. Анімація руху кількох об'єктів. Анімація кольору, тексту, форми об'єктів. Фільтри для додаткових ефектів анімації. Морфінг. Створення анімації з відео	
Тема 6. Практикум з використання інформаційних технологій Етапи виконання проєкту. Визначення ролей учасників проєкту.Складання плану виконання проєкту. Визначення завдань проєкту.Організація та планування колективної діяльності. Пошук, аналіз, опрацювання матеріалів, виконання завдань проєкту. Подання та оцінювання результатів виконання проєкту	
ЗДОРОВ'Я БЕЗПЕКА І ДОБРОБУТ	

Безпека людини. Безпека життєдіяльності. Безпека, небезпека, ризик. Принципи безпечної життєдіяльності. Природні, техногенні та соціальні небезпеки мирного часу. Небезпеки воєнного часу (в зоні бойових дій, на окупованих і звільнених територіях). Екологічні проблеми й техногенні аварії внаслідок воєнних дій. Дії населення у разі загрози або надзвичайних ситуацій воєнного характеру. Сигнали оповіщення населення: «Увага всім!», «Повітряна тривога», «Хімічна небезпека». Шляхи і правила евакуації. Види укриттів. Ознаки надійного і ненадійного укриття. Попередження ризиків від вибухонебезпечних предметів. Правила поведінки під час: виявлення вибухонебезпечних предметів, якщо опинились на замінованій території або стали свідком інциденту на мінному полі. Небезпека самостійного маркування вибухонебезпечного предмета у безпосередньої близькості від нього. Взаємодія з рятувальними службами. Безпека на дорозі. Безпека пішохода, велосипедиста в місті та за містом, пасажир легкового і вантажного автомобіля, автобуса, поїзда. Заходи безпеки під час руху на велосипедах/ інших засобах індивідуальної мобільності (електросамокат, моноколесо тощо). Рух через залізничні переїзди. Небезпечні вантажі. Дорожньо-транспортні пригоди. Види ДТП. Засоби захисту, які знижують ризики травмування під час ДТП. Дії свідків ДТП. Перша допомога постраждалим у ДТП. Пожежна безпека у громадських приміщеннях. Алгоритм дій під час пожежі в громадському приміщенні. Самодопомога і невідкладна допомога. Керування стресом в екстремальних ситуаціях. Перша домедична допомога при падіннях, травмах, опіках.	Консультування, самостійне опрацювання
Здоров'я людини. Цілісність здоров'я. Сучасне уявлення про здоров'я. Чинники впливу на здоров'я. Здоров'я і потреби. Значення звичок і навичок для здоров'я. Звички і спосіб життя. Як формуються звички. Як змінити небажану звичку. Здоров'я і спосіб життя. Профілактика захворювань. Які бувають хвороби. Захисні реакції.	
Фізична складова здоров'я. Складові і показники фізичного здоров'я.Рухова активність. Види рухової активності. Вплив рухової активності на фізичне, психологічне і соціальне благополуччя людини. Харчування при різному фізичному навантаженні. Контроль за масою тіла. Особиста гігієна підлітків. Гігієнічні процедури. Чинники, що впливають на здоров'я шкіри та її функції. Особливості покращення функціонування шкіри у підлітковому віці з урахуванням її типу. Біологічні ритми і здоров'я. Значення сну в юнацькому віці.	
Психічна та духовна складові здоров'я. Психічний і духовний розвиток.Життєві цінності і здоров'я. Психологічна рівновага і здоров'я. Емоційний інтелект. Вплив емоцій на здоров'я і прийняття рішень. Культура вияву почуттів. Ознаки психологічної рівноваги. Самооцінка і здоров'я. Види самооцінки. Вплив ставлення людей до власного тіла і його змін на їх самооцінку і здоров'я. Конструктивне сприймання критики. Стрес і здоров'я. Види стресу. Чинники стресу. Конфлікти і здоров'я. Причини виникнення і стадії розвитку конфліктів. Негативні наслідки ескалації конфліктів. Способи конструктивного розв'язання конфліктів. Вибір доцільної стратегії поведінки в конфлікті.	
Розділ 5. Соціальна складова здоров'я. Соціальні чинники здоров'я. Держава на захисті прав дитини. Соціальна безпека населеного пункту. Роль	

громади у формуванні здорового способу життя молоді. Джерела медичної та психологічної допомоги для молоді. Вплив цифрового середовища на здоров'я. Вплив засобів масової інформації на здоров'я. Вплив комерційної реклами на здоров'я. Гаджетозалежність, інтернетзалежність. Інформаційна «гігієна». Захист особистих даних в інтернеті. Протидія кіберзлочинам. Неінфекційні захворювання та їх профілактика. Інфекційні захворювання, що набули соціального значення. Заходи профілактики на державному і особистому рівнях інфекційних захворювань (ВІЛ, туберкульоз тощо). Законодавство України у сфері протидії епідемії ВІЛ-інфекції. Протидія стигмі і дискримінації.	
Добробут . Громадський добробут. Складові громадського добробуту. Економічний розвиток держави. Особистий добробут. Добробут людини, як міра задоволення її потреб. Вплив добробуту на якість і тривалість життя людини. Спосіб життя і добробут. Самореалізація і добробут. Уміння вчитися. Навчання, як важливий елемент самореалізації. Умови і бар'єри ефективного навчання. Навички самоорганізації і планування. Техніки ефективного навчання.	
ХІМІЯ	
Тема 1. Хімія. Перші кроки (розвиток умінь безпечного хімічного експериментування). 7 год. <i>Хімія - природнича наука.</i> Правила безпеки під час роботи в кабінеті хімії. Як і з чим працюють у хімічній лабораторії. Навчальне дослідження №1 «Виконання найпростіших операцій із використанням лабораторного устаткування». Вимірювання, спостереження й експеримент у хімії. Навчальне дослідження № 2 «Визначення густини твердого тіла та сипкої речовини». Проектна діяльність. Довготривалий проєкт «Значення хімічних відкриттів для розвитку людства», «Еволюція хімічних знань». Підбиття підсумків. Узагальнення теми. Тема 2. Від хімічних елементів до хімічних сполук (8 год) Атоми та хімічні елементи. Хімічний елемент. Назви і символи хімічних елементів. Їх поширеність у природі. Періодична система хімічних елементів. Металічні та неметалічні елементи. Хімічні формули речовин. Навчальне дослідження № 3 «Порівняння фізичних властивостей металів і неметалів». Прості речовини: метали та неметали. Складні речовини. Тестова робота по темі «Від хімічних елементів до хімічних сполук». Оцінювання діяльності учнів. Підведення підсумків. Тема 3. Досліджуємо речовини та суміші. 9 годин. Фізичні властивості речовини та способи їх визначення. Навчальне дослідження № 4 «Визначення фізичних властивостей речовин». Навчальне дослідження № 5 «Розпізнавання молекулярної або немoleкулярної будови речовин». Чисті речовини та суміші. Розділення сумішей. Навчальне дослідження № 6 «Розділення неоднорідних сумішей». Кількісний склад сумішей. Масова частка компонентів у суміші. Масова частка компонентів у суміші. Тренувальні завдання. Навчальне дослідження № 8 «Визначення вологості піску або ґрунту». Тестова робота по темі «Дослідження речовини та суміші». Оцінювання діяльності учнів. Підведення підсумків. Тема 4. Моделюємо фізичні та хімічні явища. 9 годин. Навчальне дослідження № 9 «Дослідження хімічних явищ». Фізичні та хімічні явища. Умови перебігу хімічних реакцій. Закон збереження маси. Поняття про хімічні рівняння. Складання хімічних рівнянь. Навчальне дослідження № 10 «Дослідження залежності маси продукту реакції від часу перебігу реакції».	Консультування, самостійне опрацювання

Виконання тренувальних вправ на повторення. Проектна діяльність Створення лепбука «Хронологія та історія відкриття хімічних елементів», «Науковці, які відкрили найбільше хімічних елементів: історія успіху», «Походження назв хімічних елементів». Тестова робота по темі «Моделюємо фізичні і хімічні явища». Оцінювання діяльності учнів. Підведення підсумків.		
БІОЛОГІЯ		
Вступ. Біорізноманіття нашої планети та рівні його організації (генетичне, видове, екосистемне). Систематика –наука, що вивчає різноманітністьорганізмів. Основні методи дослідження біорізноманіття. Планування та проведення біологічного дослідження. Збереження біорізноманіття –запорука стабільного існування біосфери. Значення біології в природі та житті людини.		Консультування, самостійне опрацювання
КЛІТИНА. ПРОКАРІОТИ. ОДНОКЛІТИННІ ЕВКАРІОТИ		
ТЕМА 1.КЛІТИНА – СТРУКТУРНО-ФУНКЦІОНАЛЬНА ОДИНИЦЯ ОРГАНІЗМІВ. ПРОКАРІОТИ.Типи організації клітин: про- та еукаріотичні клітини. Методи дослідження клітин.Збільшувальні прилади і правила роботи з ними. Будова клітини. Органели клітини, особливості їхньої будови та функцій. Взаємозв’язок органел клітини між собою. Різноманітність прокаріотичних організмів. Роль прокаріотів у природі та житті людини.		
ТЕМА 2. ОДНОКЛІТИННІ ЕВКАРІОТИ – ЦІЛІСНІ ОРГАНІЗМИ.		
Особливості організації клітин одноклітинних еукаріотів. Одноклітинні еукаріоти – мешканці прісних водойм (на прикладі еуглени зеленої та інфузорії-туфельки) та морів (на прикладі форамініфер). Паразитичні одноклітинні еукаріоти (на прикладі дизентерійної амеби, гіардії (лямблії),малярійного плазмодія). Профілактика паразитарних (інвазійних) захворювань людини. Одноклітинні еукаріоти – предки багатоклітинних видів. Поняття про колоніальні та багатоклітинні організми.		
РІЗНОМАНІТНІСТЬ ЕВКАРІОТИЧНИХ ОРГАНІЗМІВ.		
ТЕМА 3. ВОДОРОСТІ		
Особливості будови та процесів життєдіяльності водоростей. Середовища мешкання водоростей. Водорості одноклітинні, колоніальні та багатоклітинні. Різноманітність водоростей (зелені, бурі, червоні, діатомові) Роль водоростей у природних екосистемах та житті людини.		Консультування, самостійне опрацювання
ТЕМА 4. ХАРАКТЕРНІ РИСИ ТА БУДОВА ВИЩИХ РОСЛИН.		
Формування різних типів тканин та диференційованих органів (вегетативних і репродуктивних). Середовища існування вищих рослин. Адаптації вищих рослин до різних умов зростання. Формування різних життєвих форм у вищих рослин – наслідок адаптацій до різних умов зростання. Рослина — цілісний інтегрований організм. Вегетативні органи рослин (корінь і пагін), їхня будова, функції та видозміни. Взаємозв’язки між різними органами рослини. Рухи рослин. Розмноження рослин: статеве та нестатеве. Миттєві цикли вищих рослин.		
ТЕМА 5. РІЗНОМАНІТНІСТЬ ВИЩИХ РОСЛИН		
Вищі спорові рослини (мохи, папороті, плауни, хвощі). Насінні рослини (голонасінні та покритонасінні (квіткові)). Квітка. Суцвіття.Насінина.Плід. Особливості розмноження насінних рослин (процеси запилення та запліднення, формування насінина та оплодня (у квіткових рослин)). Способи поширення насіння та плодів. Різноманітність покритонасінних (дводольні та однодольні). Роль вищих рослин у природі та житті людини. Рідкісні та зникаючі види рослин України / свого краю. Червона та Зелена книги України, їхня роль у збереженні		Консультування, самостійне опрацювання

біорізноманіття. Природно-заповідний фонд України, його значення для збереження біорізноманіття.	
ТЕМА 6. ХАРАКТЕРНІ РИСИ ТА БУДОВА ТВАРИН	
Гетеротрофний тип живлення, диференціація клітин, формування тканин, органів та їхніх систем. Системи органів тварин та їх функції. Нейрогуморальна регуляція життєвих функцій. Типи розмноження тварин. Способи запліднення (зовнішнє та внутрішнє). Типи розвитку (прямий та непрямий). Форми поведінки тварин (рефлекси безумовні та умовні, інстинкти). Способи комунікації тварин. Міграції тварин та методи їх вивчення. Середовища існування та пристосування до них тварин.	
ТЕМА 7. РІЗНОМАНІТНІСТЬ ТВАРИН.	
Губки – примітивні водні тварини, що не мають сформованих тканин. Жалкі – двошарові тварини. Небезпека жалких для здоров'я людини. Плоскі черви – паразити людини і тварин. Круглі черви (нематоди) – паразити людини, тварин і рослин. Кільчасті черви, їхня роль у природі та житті людини. Молюски: двостулкові, черевоногі та головоногі, їхня роль у природі та житті людини. Членистоногі – безхребетні тварини із зовнішнім скелетом. Ракоподібні. Промислові види ракоподібних. Комахи. Роль комах у природі та житті людини. Павукоподібні: отруйні види (павуки), кровосисні види (кліщі) – переносники збудників захворювань людини і тварин, шкідники харчових продуктів. Хордові – тварини із внутрішнім скелетом. Еоловохордові – примітивні хордові тварини. Хрящові, променепері та лопатепері риби, пристосування до мешкання у водоймах. Амфібії (земноводні), рептилії (плазуни), птахи, ссавці – четвероногі хордові тварини, їхня роль у природі та житті людини. Рідкісні та зникаючі види тварин України / свого краю. Тварини Червоної книги України. Роль природно-заповідного фонду України у справі збереження біорізноманіття тварин.	
ТЕМА 8. СЕРЕДОВИЩА ІСНУВАННЯ ТВАРИН	
Середовища існування тварин, їхня характеристика. Пристосування тварин до певного середовища існування. Зв'язки тварин між собою та іншими організмами в екосистемах. Роль тварин у біосфері (санітарна, тварини-запилювачі, поширення насіння та плодів, участь у процесах ґрунтоутворення, регуляція чисельності інших груп організмів, естетична функція тощо). Роль тварин у житті людини.	
ТЕМА 9. ГРИБИ – ГЕТЕРОТРОФНІ ОРГАНІЗМИ	
Способи живлення грибів: гриби- сапротрофи, паразити, симбіотрофи. Поняття про справжні гриби та грибоподібні організми. Гриби багатоклітинні та одноклітинні. Будова та процеси життєдіяльності багатоклітинних (на прикладі шапинкових) та одноклітинних (на прикладі дріжджів) грибів. Значення грибів у природі та житті людини. Гриби їстівні та отруйні. Правила збирання грибів. Вирощування грибів у промислових масштабах. Використання грибів у різних галузях промисловості (харчовій, фармакології). Гриби – паразити рослин (фітофторові, борошнисторосяні, сажки, різьки, трутовики). Шкода, якої завдають гриби здоров'ю та господарству людині. Єишайники – асоціації справжніх грибів з фотосинтезуючими організмами (водоростями та ціанобактеріями). Будова слані та особливості життєдіяльності (живлення, розмноження) лишайників. Значення лишайників у природі та житті людини.	
Сучасні уявлення про систему органічного світу.	
ГЕОГРАФІЯ	
ВСТУП. Співвідношення на Землі суходолу та океанів. Материки (континенти) та острови. Частини світу. Розділ І. ЗАКОНОМІРНОСТІ ФОРМУВАННЯ ПРИРОДИ МАТЕРИКІВ.	

Географічні карти материків.

Джерела географічної інформації про материки. Карти материків, їхня класифікація.

Закономірності формування рельєфу материків.

Походження сучасних материків унаслідок руху літосферних плит. Тектонічна карта. Геологічні ери та епохи горотворення. Тектонічні структури: платформи та області складчастості. Закономірності поширення основних форм рельєфу на материках.

Закономірності формування клімату материків.

Кліматотвірні чинники. Кліматична карта. Розподіл сонячної енергії на Землі. Закономірності зміни температури повітря. Повітряні маси, їхні властивості. Пояси атмосферного тиску. Загальна циркуляція повітряних мас. Постійні та періодичні вітри. Закономірності розподілу атмосферних опадів. Вплив підстильної поверхні та океанічних течій на клімат. Кліматичні пояси та типи клімату. Карта кліматичних поясів.

Закономірності поширення природних комплексів материків.

Географічна оболонка – найбільший природний комплекс Землі. Закономірності розвитку географічної оболонки. Природні комплекси материків. Карти природних поясів та природних зон. Природні зони материків. Широтна зональність і висотна (вертикальна) поясність.

Розділ II. МАТЕРИКИ ТРОПІЧНИХ ШИРОТ.

Африка.

Фізико-географічне положення та берегова лінія. Дослідження материка. Форми рельєфу, тектонічні структури, корисні копалини, взаємозв'язок між ними. Загальні риси клімату. Кліматичні пояси та типи клімату.

Води суходолу. Використання водних ресурсів.

Природні зони, закономірності їхнього поширення. В африканській гілї. У саванах Африки. Пустелї Сахара та Намїб.

Зміна природи людиною. Сучасні екологічні проблеми. Охорона природи материка. Населення Африки. Полїтична карта материка.

Південна Америка.

Фізико-географічне положення та берегова лінія. Відкриття та дослідження материка. Форми рельєфу, тектонічні структури, корисні копалини, взаємозв'язок між ними. Загальні риси клімату. Кліматичні пояси і типи клімату. Води суходолу. Використання водних ресурсів. Природні зони, закономірності їхнього поширення. Амазонська сельва. Бразильський кампос. Пампаси. Пустеля Атакама. Вертикальна поясність Анд. Зміна природи материка людиною. Сучасні екологічні проблеми. Охорона природи. Населення Південної Америки. Полїтична карта материка.

Австралїя.

Відкриття Австралїї. Особливості фізико-географічного положення та його вплив на природу материка. Берегова лінія. Великий Бар'єрний риф. Форми рельєфу, тектонічні структури, корисні копалини, взаємозв'язок між ними.

Клімат та води суходолу. Унікальність органічного світу. Зміна природи материка людиною. Охорона природи.

Населення, його склад та розміщення. Австралїя – країна-материк.

Океанїя – найбільше у світі скупчення островів. Їхнє походження та особливості природи. Населення, його склад та розміщення. Полїтична карта

Розділ III. ПОЛЯРНИЙ МАТЕРИК .

Загальні відомості про Антарктиду.

Відкриття Антарктиди. Фізико-географічне положення материка та його вплив на природу. Антарктида й Антарктика. Сучасні дослідження материка. Українська полярна станція «Академік Вернадський». Міжнародний статус Антарктиди

Природа Антарктиди.

Тектонічні структури та підлідний рельєф. Загальні риси клімату. Температурні рекорди. Покривний льодовик Антарктиди. Унікальність органічного світу. Природні багатства та екологічні проблеми материка.

Розділ IV. МАТЕРИКИ ПІВНІЧНОЇ ПІВКУЛІ.

Північна Америка.

Фізико-географічне положення та берегова лінія. Відкриття та дослідження Північної Америки. Форми рельєфу, тектонічні структури, корисні копалини, взаємозв'язок між ними. Вплив давнього зледеніння на формування рельєфу Північної Америки. Загальні риси клімату. Кліматичні пояси та типи клімату. Торнадо. Води суходолу. Використання водних ресурсів.

Природні зони, особливості їхнього поширення на материку. Арктичні пустелі. У тундрі. Канадська тайга. Прерії. Американські тропічні пустелі. Висотна поясність Кордильєр. Зміна природи материка людиною. Сучасні екологічні проблеми. Охорона природи. Населення Північної Америки. Політична карта материка.

Євразія.

Особливості фізико-географічного положення та його вплив на природу материка. Один материк – дві частини світу. Берегова лінія.

Дослідження різних частин материка. Форми рельєфу, тектонічні структури, корисні копалини, взаємозв'язок між ними. Сейсмічні пояси материка. Вплив давнього зледеніння на формування рельєфу Євразії.

Загальні риси клімату. Кліматичні пояси та типи клімату. Води суходолу. Використання водних ресурсів. Природні зони, закономірності їхнього поширення. У сибірській тайзі. У широколистих лісах Європи. У субтропічному лісі Південної Європи. Перемінно-вологі ліси Китаю. Степові простори Євразії. Пустелі Центральної Азії. Гілеї ПівденноСхідної Азії. Висотна поясність Гімалаїв та Альп. Зміни природи материка людиною. Сучасні екологічні проблеми. Охорона природи. Населення, його склад та розміщення. Політична карта Євразії.

Розділ V. ЗАКОНОМІРНОСТІ ФОРМУВАННЯ ПРИРОДИ ОКЕАНІВ.

Закономірності формування рельєфу дна океанів.

Умовні межі між п'ятьма океанами. Моря. Походження сучасних океанічних западин унаслідок руху літосферних плит. Тектонічна будова та рельєф дна океанів. Шельф, материковий схил, ложе Океану. Система серединно-океанічних хребтів. Острови в океанах, їхнє походження. Мінеральні ресурси океанів.

Закономірності формування водних мас океанів.

Водні маси, їхні типи. Вплив клімату на формування поверхневих океанічних водних мас. Закономірності формування океанічних течій. Припливи та

відпливи. Енергетичні ресурси океанів. Використання айсбергів людиною та опріснення морської води. Органічний світ та екологічні проблеми океанів. Органічний світ океанів. Біологічні ресурси. Екологічні проблеми океанів. Види та джерела забруднення океанічних вод. Охорона природи океанів.	
ВСЕСВІТНЯ ІСТОРІЯ	
Повторення. Вступ. Повторення: Велике переселення народів та його наслідки. Розселення слов'ян. Вступ: Середньовіччя як період розвитку людства. Періодизація.	Консультування, самостійне опрацювання
Перші середньовічні держави. Утворення «варварських королівств».Франкська держава. Хлодвіг. Завоювання Карла Великого. Імперія франків. Розподіл імперії. Візантійська імперія доби Юстиніана. Розквіт Візантії за Македонської династії та династії Комнінів. Культура Візантії. Природно географічні умови Аравії. Виникнення ісламу. Мухаммад. Арабські завоювання та халіфати. Розвиток арабомусульманської культури.	
Середньовічний світ Західної Європи. Зв'язок людини і природи. Рух населення. Внутрішня і зовнішня колонізація. Три стани середньовічного суспільства. Феодалізм. Організація християнської церкви в Середньовіччі.	
Європейське суспільство і держави в X-XV ст. Скандинавія в Середньовіччі. Походи вікінгів та їхні завоювання. Хрестові походи. Держави хрестоносців. Духовно-рицарські ордени. Середньовічні держави: від роздробленості до станово-представницьких монархій . Реконкіста. Династична унія Ізабелль I і Фернандо II та утворення Королівства Іспанії. Франція в XI–XV ст. Столітня війна. Консолідація влади в руках французьких королів. Англія в XI–XV ст. «Велика хартія вольностей». «Війна троянд». Священна Римська імперія: устрій та боротьба з а політичний провід між світськими і духовними володарями. Італійські торговельні республіки (Генуя, Венеція).	
Матеріальний і духовний світ європейського середньовіччя. Церковний розкол 1054 р. Католицька церква в XI–XV ст. Середньовічні єресі й боротьба з ними. Середньовічні школи та університети. Наукові й технічні досягнення. Книгодрукування. Архітектура і мистецтво. Раннє Відродження. Гуманізм.	Консультування, самостійне опрацювання
Країни центральної та Східної Європи в X-XV ст. Чернечі лицарські ордени (Тевтонський , Лівонський, орден Мечоносців) та християнізація Східної Європи. Велике князівство Литовське за правління Ольгерда (Дмитра) Гедиміновича. Польське королівство за Казимира III. Угорське королівство за Іштвана I. Гуситські війни в Чехії. Монгольське панування. Новгородська боярська республіка. Устрій та територіальні загарбання Великого князівства Московського в XIV – на початку XVI ст. Утворення Османської імперії. Правління Мехмеда II. Культура Османської імперії.	
Середньовічний Схід. Держава і суспільство в середньовічному Китаї. Досягнення китайської культури. Індія в період політичної децентралізації . Делійський султанат. Досягнення індійської культури. Японія.	
ІСТОРІЯ УКРАЇНИ	
Виникнення Русі-України. Розселення літописних слов'янських племен на території сучасної України. Суспільство та господарство східних слов'ян. Сусіди східних слов'ян. Заснування міста Київ. Діяльність військово-торгових груп норманів-русів в Східній Європі. Осідання русів на Середньому Подніпров'ї. Виникнення киеворуської державності. Руські князі/княгиня середини IX–X ст.: між легендами та історією.	Консультування, самостійне опрацювання
Русь-Україна наприкінці X - у першій половині XI ст. Правління руських князів наприкінці X – у першій половині XI ст. Впровадження християнства.	

«Руська правда». Влада. Суспільний устрій . Господарство. Повсякдення. Села. Міста. Ремесла. Торгівля. Релігійне життя. Культура.	
Русь-Україна у другій половині XI-першій половині XIII ст. Поліцентричність руської державності в другій половині XI – першій половині XIII ст. Вишгородський , Любецький , Уветицький (Витичівський) з'їзди князів та їхні рішення. Київське, Чернігівське Переяславське, Волинське і Галицьке князівства в середині XII – першій половині XIII ст.: політичне і соціально-економічне життя (оглядово). Культура Русі-України в другій половині XI – першій половині XIII ст. Кочові народи степів України X–XIII ст. Крим у складі Візантійської імперії	
Волинь і Галичина кінця XII – середини XIII ст. Волинсько - Галицьке князівство («Держава Романовичів») середини XIII–XIV ст. Волинь і Галичина в кінці XII – середині XIII ст. Утворення Волинсько-Галицького князівства («держави Романовичів»). Походи монголів на Русь. Особливості підпорядкування Волинсько-Галицького князівства («держави Романовичів») та інших князівств Русі-України Монгольській імперії (улусу Джучі /Золотій Орді). Спроби Організації антимонгольської коаліції . Відновлення влади Романовичів на Волині та в Галичині. Коронування Данила Романовича. Волинь і Галичина за наступників короля Данила. «Вигасання» династії Романовичів та боротьба претендентів на її спадщину. Релігійне життя. Культура Волинсько-Галицького князівства («держави Романовичів»).	
Руські землі в складі сусідніх держав (середина XIV – початок XVI ст.). Кримське ханство. Інкorporація руських земель до складу Великого князівства Литовського, Польського королівства та інших держав. Боротьба Великого князівства Литовського та Польського королівства з Тевтонським орденом. Кревська, Городельська унії та їх вплив на руську політичну еліту. Русь як окремий регіон у Польському королівстві. Луцький з'їзд монархів. Руські землі в суперництві Польщі та Литви. Київське князівство та його ліквідація. Династична ідея Руського князівства. Особливості державних устроїв Велико-го князівства Литовського, Польського королівства. Формування шляхетського стану. Привілеї для шляхти в Польському королівстві та привілеї великого князя Казимира IV 1447 р. для землевласників Великого князівства Литовського. Права шляхти та її роль як політичного народу в становій державі. Суспільні відносини на теренах сучасної України в XIV – XV ст. Сільське господарство. Міста, магдебурзьке право. Ремесла і торгівля. Релігійне життя. Культура (політична/ повсякденна) українських земель як система цінностей. Пам'ятки культури. Держава Феодоро в Криму (оглядово). Утворення Кримського ханства. Суспільний устрій та культура ханства.	
Узагальнення до курсу. Історія Русі-України в контексті середніх віків. Здобутки середньовічного русько-українського суспільства. Особливості суспільного життя Русі-України. Внесок Русі-України у формування європейської цивілізації.	

форма навчання – індивідуальна (екстернат)

2025/2026н.р.

ПРЕДМЕТ/ ТЕМА	Форма опрацювання
Українська мова	
Вступ Вступ. Розвиток української мови	Консультування, самостійне опрацювання
Синтаксис. Пунктуація	
Пряма й непряма мова Пряма й непряма мова. Заміна прямої мови непрямою. Розділові знаки при прямій мові. Цитата як засіб передачі чужої мови. Діалог. Розділові знаки при діалозі	
Складне речення.	
Складносурядне речення Складне речення, його ознаки. Складні речення без сполучників, із сурядним і підрядним зв'язком. Складносурядне речення, його будова й засоби зв'язку між його частинами. Смислові зв'язки між частинами складносурядного речення. Розділові знаки між частинами складносурядного речення.	
Складнопідрядне речення Складнопідрядне речення, його будова й засоби зв'язку в ньому. Підрядні сполучники й сполучні слова у складнопідрядних реченнях. Основні види складнопідрядних речень: з означальними, з'ясувальними, обставинними підрядними частинами. Складнопідрядні речення з підрядними означальними. Синонімія складнопідрядних речень з підрядними означальними і простих речень. Складнопідрядні речення з підрядними з'ясувальними. Складнопідрядні речення з підрядними ступеня і способу дії. Складнопідрядні речення з підрядними причини та мети. Складнопідрядні речення з підрядними місця та часу. Складнопідрядні речення з підрядними умови, допустовими, наслідковими та порівняльними. Складнопідрядне речення з кількома підрядними частинами. Розділові знаки у складнопідрядному реченні з кількома підрядними частинами	
Безсполучникове складне речення Безсполучникове складне речення. Смислові зв'язки та інтонація у безсполучниковому складному реченні. Кома та крапка з комою у безсполучниковому складному реченні. Двокрапка й тире у складному безсполучниковому реченні.	
Складне речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку Складні речення із сурядним і підрядним зв'язком. Складні речення із сполучниковим і безсполучниковим зв'язком. Синонімія сполучникових і безсполучникових речень. Складне речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку. Розділові знаки між простими реченнями у складному з різними вид	
Текст як одиниця мовлення й продукт мовленнєвої діяльності а ми зв'язку. Текст і його основні ознаки. Будова тексту. Мікротема й абзац. Ключові слова в тексті й абзаці. Види й засоби міжфразового зв'язку	
Українська література	

Вступ. Роль і місце літератури в житті нації. Розвиток літератури. Творча індивідуальність митця. Родинно-побутові пісні. Процес виникнення фольклору. Багатство і розмаїття українського фольклору. Види родинно-побутових пісень. «Місяць на небі, зіроньки сяють...», «Цвіте терен, цвіте терен...», «Сонце низенько...», «Ой під вишнею, під черешнею...» Українські народні балади «Ой летіла стріла», «Ой на горі вогонь горить» Тематичні та стилеві особливості українських балад. Класифікація балад.	Консультування, самостійне опрацювання
Давня література Українська середньовічна література XI–XV ст. Розвиток писемності після хрещення Русі-України (988р.). Найдавніші рукописні книги Київської Русі (Остромирове Євангеліє, Ізборник Святослава) (оглядово). Перекладна література Біблія (фрагменти). Легенди: про Вавилонську вежу, про Мойсея. Біблія як Святе Письмо й художній текст. Використання біблійних тем, сюжетів, мотивів, образів у зарубіжній та українській літературах. Біблія. Притча про блудного сина. Українські переклади Біблії (П. Куліш, І. Пулюй, І. Нечуй-Левицький, І. Огієнко, І. Хоменко). ТЛ: притча (повторення й погляд). Пам'ятки оригінальної літератури княжої Русі-України Літописи як історико-художні твори. «Повість минулих літ». «Поученіє Володимира Мономаха», Києво-Печерський патерик (оглядово). ТЛ: літописи, ліро-епіка. «Слово о полку Ігоревім» — давньоруська пам'ятка, перлина українського ліро-епосу. Історична основа твору. Переклади й переспіви його в XIX–XX ст. Питання авторства. Особливості композиції та стилістичних засобів. «Слово о полку Ігоревім». Образи руських князів у творі. Наскрізна ідея патріотизму. Символічно-міфологічні образи та їхнє значення.	
Українська література доби Ренесансу і доби Бароко Розвиток книгодрукування. Перші друковані книги в Україні. Іван Вишенський, Іван Величковський, Семен Климовський – видатні діячі української культури (оглядово). Історико-мемуарна проза. Загальні відомості про козацькі літописи (Самовидця, Г. Граб'янки, С. Величка) та «Історію русів». Вертеп як вид лялькового театрального дійства (оглядово). ТЛ: Ренесанс, бароко	
Григорій Сковорода. Життя і творчість філософа, просвітителя, поета. Його християнські морально-етичні ідеали. «De libertate» (зі збірки «Сад Божественних пісень»). Григорій Сковорода. «Всякому місту – звичай і права...». Біблійна основа творчості Г. Сковорода. Григорій Сковорода. «Бджола та Шершень». Учення про самопізнання і «сродну (споріднену) працю». Проповідь житейської неவிбагливості, пошуку гармонії з собою і світом Повчальний характер і художні особливості збірки «Байки Харківські» Нова українська література. Суспільно-історичні, культурні обставини. Літературний процес кінця XVIII ст. – першої половини XIX ст. Розвиток фольклористики, етнографії. Основні художні напрями (бароко, класицизм, романтизм, реалізм тощо). Визначні українські письменники.	
Іван Котляревський. Творчість І. Котляревського – новий етап у розвитку національного самоусвідомлення. Драматург і театральний діяч. «Енеїда». Історія появи «Енеїди». Національний колорит, зображення життя всіх верств суспільства, алюзії на українську історію в поемі. ТЛ: травестія, пародія, бурлеск, алюзія. Іван Котляревський. «Енеїда». Бурлескний гумор, народна українська мова. Ствердження народної моралі (картини пекла). Іван Котляревський. «Наталка Полтавка» Соціально-побутова драма «Наталка Полтавка» – перший твір нової української драматургії. Колоритні образи твору. Іван Котляревський. «Наталка Полтавка» Образ Наталки як уособлення кращих рис української жінки. Сценічне життя твору.	
Григорій Квітка-Основ'яненко . Батько української прози, один із перших у Європі «творців людової повісті» (І. Франко). «Маруся». Григорій Квітка-	

Основ'яненко. «Маруся» – перша україномовна повість нової української літератури, приклад прози із виразними рисами сентименталізму. Література українського романтизму (оглядово). Ідейно-художні особливості романтизму. Зв'язок із ідеями Просвітництва, з національним рухом. Осередки романтичного руху на Слобожанщині, Чернігівщині й Полтавщині, у Західній Україні («Руська трійця»). Поети-романтики (Л. Боровиковський, П. Гулак-Артемівський, Є. Гребінка, М. Костомаров, А. Метлинський, В. Забіла, М. Петренко, О. Афанасьєв-Чужбинський, М. Шашкевич. Значення романтизму для нового етапу розвитку слов'янських літератур ТЛ: романтизм	
Петро Гулак-Артемівський. Балада «Рибалка». Вічна тема кохання. Засоби романтичного зображення. Фольклорна основа твору. Євген Гребінка. Вірш «Човен» Образ небезпечної морської плавання як уособлення життєвого шляху людини. Пісенна (романсова) лірика поета українською та російською мовами («Ні, мамо, не можна нелюба любить», «Чёрные очи» та ін.). ТЛ: романс. Микола Гоголь. Творчість М. Гоголя, уродженця України, місце його творчості на порубіжжі культур двох народів. Вираження глибини національного духу у творах прозаїка та драматурга, українська історія та фольклор як їх джерело. Повість «Тарас Бульба» (переклад М.Садовського і М. Рильського, за ред. І. Малковича) Сюжет твору.	
Микола Гоголь. Повість «Тарас Бульба». Внутрішній епічний розмах твору; піднесено-героїчний образ головного героя. Микола Гоголь. Повість «Тарас Бульба». Колізія морального й національно - культурного вибору в образах синів Тараса. Вплив творчості М. Гоголя на розвиток українського письменства.	
Тарас Шевченко. Геніальний поет, мислитель, пророк національного відродження в Україні. Рання творчість. Перші поетичні твори балад -ного та елегійного жанрів («Причинна», «Думи мої...»). Тарас Шевченко. Оглядове вивчення історичної теми у творчості Кобзаря («Іван Підкова», «Тарасова ніч», «Гайдамаки»). Тарас Шевченко. «До Основ'яненка». Вісь неперервності історичного часу. Виразне читання вірша. ТЛ: послання Тарас Шевченко. «Сон» («У всякого своя доля...»). Національна проблематика періоду «Трьох літ». Поема («комедія») «Сон» і тогочасна суспільно-політична дійсність. Композиційний прийом «сну», його роль для розширення можливостей поетичного зображення. Протистояння імперського режиму і вільнодумної, національно свідомої особистості. ТЛ: гротеск, контраст, умовність. Тарас Шевченко. «Кавказ». Пристрасний відгук на тогочасну загарбницьку імперську політику. Продовження теми національно-визвольної боротьби. Узагальнена ідея поеми — неприйняття насильства, поневолення людей, осуд загарбницьких воєн. Тарас Шевченко. «І мертвим, і живим, і ненарожденним...» Продовження теми «землячків» у посланні. Викриття конформізму значної частини української еліти. Засудження комплексу меншовартості, національного безпам'ятства та байдужості до рідної мови. Тарас Шевченко. «І мертвим, і живим, і ненарожденним...» Критичний перегляд національної історії задля перспективи її кращого майбутнього. Настрояв інтонації твору (суперечка, пересторога, погроза, заклик тощо). Тарас Шевченко. Еволюція жіночого образу у творах Т. Шевченка. Поема «Наймичка». Тарас Шевченко. Трагедія жінки-матері, боротьба за своє материнство, жорстокість народної моралі («У нашім раї на землі...»). Наскрізний ліризм творів Т. Шевченка про жіночу долю. Лірика Т. Шевченка періоду арешту й заслання і після повернення з нього. «Доля», «Росли укупочці, зросли...». Риси автобіографізму в образі ліричного героя. Ностальгія за ідилією родинного життя, висока філософія життя людини на землі. Біблійні мотиви в поезіях	

Т. Шевченка періоду після заслання. Молитва як жанр у творчості поета. Ідея єдності й згоди в поезії «Злоначинаючих спина...», пробудження сили в тих, хто прагне добра, правди, чистоти, щирої дружби. Потреба єднання й взаєморозуміння на ґрунті загальнолюдських цінностей. ТЛ: молитва. Світова велич українського поета. Визначні діячі світової культури про Шевченка. Його вплив на літератури інших народів. Шевченко та історико-культурний поступ України. Ушанування пам'яті поета в Україні й за кордоном.	
Пантелеймон Куліш – відомий письменник, перший український професійний літературний критик, перекладач, автор підручників для школи, українського правопису («кулішівка»). Вплив на П. Куліша ідей європейського просвітництва. Романтична основа світогляду. Ентузіазм і жертвність П. Куліша у громадській та культурницькій роботі на шляху духовного відродження і культурного збагачення нації. Пантелеймон Куліш. «Чорна рада» – перший україномовний історичний роман-хроніка. Походження його назви. Історична основа й авторська уява, романтичність стилю. ТЛ: роман, роман-хроніка, історичний роман Пантелеймон Куліш. «Чорна рада». Динамічний інтригуючий сюжет. Непросте життя та романтичні пригоди головних героїв Пантелеймон Куліш. «Чорна рада». Загальнолюдські риси ініціативності, працьовитості, лицарства, благородства, вірності почуттю та обов'язку. Оцінка роману Т. Шевченком.	
Марко Вовчок (Марія Олександрівна Вілінська). Життя і творча діяльність. Марко Вовчок як перекладач (Ж. Верна, Г. К. Андерсена, А. Е. Брема). «Народні оповідання»; продовження теми народного життя в повісті «Інститутка». ТЛ: реалізм. Марко Вовчок . «Інститутка». Антилюдяна суть кріпосництва та солдатчини Марко Вовчок. «Інститутка» . Образи персонажів — людей із народу та панночки. Авторська позиція у творі	
Хімія	
Повторення найважливіших питань курсу хімії 8 класу. Склад і властивості основних класів неорганічних сполук. Хімічний зв'язок і будова речовини.	Консультування, самостійне опрацювання
Тема 1. Розчини. Поняття про дисперсні системи. Колоїдні та істинні розчини. Суспензії, емульсії, аерозолі. Будова молекули води, поняття про водневий зв'язок. Розчинність речовин, її залежність від різних чинників. Насичені й ненасичені, концентровані й розведені розчини. Теплові явища, що супроводжують розчинення речовин. Розчинення як фізико-хімічний процес. Поняття про кристалогідрати. Електролітична дисоціація. Електроліти й неелектроліти. Електролітична дисоціація кислот, основ, солей у водних розчинах. Ступінь електролітичної дисоціації. Сильні й слабкі електроліти. Поняття про рН розчину (без математичних розрахунків). Значення рН для характеристики кислотного чи лужного середовища. Реакції обміну між розчинами електролітів, умови їх перебігу. Йонно-молекулярні рівняння хімічних реакцій. Виявлення в розчині гідроксид-іонів та йонів Гідрогену. Якісні реакції на деякі йони. Застосування якісних реакцій.	
Тема 2. Хімічні реакції. Класифікація хімічних реакцій за кількістю і складом реагентів та продуктів реакцій: реакції сполучення, розкладу, заміщення, обміну. Ступінь окиснення. Визначення ступеня окиснення елемента за хімічною формулою сполуки. Складання формули сполуки за відомими ступенями окиснення елементів. Окисно-відновні реакції. Процеси окиснення, відновлення, окисники, відновники. Складання рівнянь окисно-відновних реакцій. Значення окисно-відновних процесів у житті людини, природі й техніці. Екзотермічні й ендотермічні реакції. Термохімічне рівняння. Оборотно й	

необоротні реакції. Швидкість хімічної реакції, залежність швидкості реакції від різних чинників.	
Тема 3. Початкові поняття про органічні сполуки. Особливості органічних сполук (порівняно з неорганічними). Елементи-органогени. Вуглеводні. Метан як представник насичених вуглеводнів. Гомологія. Гомологи метану (перші десять), їхні молекулярні і структурні формули та назви. Фізичні властивості. Реакція заміщення для метану. Етен (етилен) і етин (ацетилен) як представники ненасичених вуглеводнів. Молекулярні і структурні формули. Фізичні властивості. Реакція приєднання для етену й етину (галогенування, гідрування). Горіння вуглеводнів. Поняття про полімери на прикладі поліетилену. Застосування поліетилену. Поширення вуглеводнів у природі. Природний газ, нафта, кам'яне вугілля – природні джерела вуглеводнів. Перегонка нафти. Вуглеводнева сировина й охорона довкілля. Застосування вуглеводнів. Оксигеновмісні органічні речовини. Поняття про спирти, карбонові кислоти, жири, вуглеводи. Метанол, етанол, гліцерол: молекулярні і структурні формули, фізичні властивості. Горіння етанолу. Якісна реакція на гліцерол. Отруйність метанолу й етанолу. Згубна дія алкоголю на організм людини. Етанова (оцтова) кислота, її молекулярна і структурна формули, фізичні властивості. Хімічні властивості етанової кислоти: електролітична дисоціація, дія на індикатори, взаємодія з металами, лугами, солями. Застосування етанової кислоти. Вищі карбонові кислоти: стеаринова, пальмітинова, олеїнова. Мило, його склад, мийна дія. Жири. Склад жирів, фізичні властивості. Природні й гідрогенізовані жири. Біологічна роль жирів. Вуглеводи: глюкоза, сахароза, крохмаль, целюлоза. Молекулярні формули, фізичні властивості, поширення і утворення в природі. Крохмаль і целюлоза – природні полімери. Якісні реакції на глюкозу і крохмаль. Застосування вуглеводів, їхня біологічна роль. Нітрогеновмісні органічні речовини. Поняття про амінокислоти. Білки як біологічні полімери. Денатурація білків. Біологічна роль амінокислот і білків. Значення природних і синтетичних органічних сполук. Захист довкілля від стійких органічних забруднювачів.	
Тема 4. Роль хімії в житті суспільства. Багатоманітність речовин та хімічних реакцій. Взаємозв'язки між речовинами та їхні взаємоперетворення. Місце хімії серед наук про природу, її значення для розуміння наукової картини світу. Роль хімічної науки для забезпечення сталого розвитку людства. Хімічна наука і виробництво в Україні. Видатні вітчизняні вчені – творці хімічної науки.	
Зарубіжна література	
ВСТУП Літературні жанри і стилі. Перехідні явища в літературі. Специфіка жанрів у різних національних літературах. Розмаїття індивідуальних стилів митців	Консультування, самостійне опрацювання
ПРОСВІТНИЦТВО Історичні умови та провідні ідеї Просвітництва. Вплив філософії на літературу та культуру доби. Художні напрями (просвітницький класицизм, просвітницький реалізм, сентименталізм) Джонатан Свіфт (1667-1745). «Мандри Лемюеля Гуллівера» (І частина). Історія написання твору. Просвітницькі ідеї у творі Дж. Свіфта «Мандри Лемюеля Гуллівера» Образ Гуллівера як втілення концепції нової людини у творі Дж. Свіфта «Мандри Лемюеля Гуллівера» Жанрова своєрідність роману Дж. Свіфта «Мандри Лемюеля Гуллівера» (поєднання реалістичних елементів і соціальної фантастики). Засоби комічного (гумор, іронія, сатира, сарказм). Езопова мова Йоганн Вольфганг Гете (1749-1832). Роль Й.В.Гете в історії Просвітництва. Ідея кохання і щастя, ознаки фольклору в «Травневій пісні»	

Й.В. Гете. Нове розуміння природи в ліриці поета. Міфологічний зміст образів вірша «Вільшаний король». Волелюбні мотиви та протистояння образів персонажів у «Прометеї» Й.В.Гете. Образ Прометея. Йоганн Крістоф Фрідріх фон Шиллер (1795-1805). «До радості». Просвітницька ідея об'єднання людства в оді «До радості». Вивчити напам'ять оду «До радості» ТЛ Поглиблення поняття про оду. Ода «До радості» Й.К.Ф.Шиллера. Пафос твору, який став гімном Євросоюзу.

РОМАНТИЗМ

Історичні, естетичні, філософські чинники розвитку романтизму. Основні ознаки романтизму як напряму в літературі й мистецтві. Романтизм у різних країнах. Генріх Гейне (1797-1856). Специфіка німецького романтизму у творчості Г.Гейне. «Книга пісень». Особливості композиції збірки. Образ ліричного героя в збірці Г. Гейне «Книга пісень», фольклорні елементи (образи, мотиви, символи, жанрові ознаки пісні та ін.). «Не знаю, що стало зо мною...» «Коли розлучаються двоє ...» , «На півночі кедр самотній...». Утілення високого почуття кохання у віршах митця. Особливості поетичної мови творів. Джордж Гордон Ноел Байрон (1788-1824). «Хотів би жити знов у горах...». Вплив творчості Байрона на розвиток романтизму в Європі. Протиставлення мрії та дійсності в ліриці поета. Дж. Байрон «Мій дух як ніч...». Фольклорні й біблійні мотиви у віршах Дж. Г.Н. Байрона. Українська тема в поемі «Мазепа». Специфіка зображення образу гетьмана у творі: монолог героя, романтичний пейзаж як засіб увиразнення образу, динаміка образу

ВЗАЄМОДІЯ РОМАНТИЗМУ Й РЕАЛІЗМУ

Шарлотта Бронте (1816 – 1855). «Джейн Ейр». Поглиблення понять про роман. Історія сироти Джейн Ейр на тлі суспільства. Романтичні мрії Джейн Ейр і суворе реальність. Тема кохання у творі (Джейн Ейр – Едвард Рочестер). Достовірність зображення середовища, реалістичні деталі.

РЕАЛІЗМ

Взаємодія реалізму з іншими напрямками XIX ст. (романтизмом, натуралізмом) Оноре де Бальзак (1799–1850). Основні віхи творчості та особливості світогляду письменника. О. де Бальзак і Україна. Оноре де Бальзак «Людська комедія»: історія написання, художня структура, тематика і проблематика, образи. Повість «Гобсек» у структурі «Людської комедії». Сюжетно-композиційні особливості твору («розповідь у розповіді»). Багатогранність образу Гобсека (як соціального типу доби, як філософа та ін.), засоби його створення (портрет, психологічна деталь, монолог, вчинки, філософське ставлення до життя та ін.). Жіночі образи повісті «Гобсек» О. де Бальзака. Сюжетно-композиційні особливості твору («розповідь у розповіді»).

Нові тенденції у драматургії на межі XIX-XX століття

«Стара» і «нова драма». Зміни в драматургії кінця XIX – початку XX ст. Генрік Ібсен (1828–1906). Роль Г. Ібсена в розвитку світової драматургії (ібсенізм). «Ляльковий дім» як соціально-психологічна драма. Сюжет. Особливості драматичного конфлікту та розвиток сценічної дії (зовнішньої і внутрішньої). Г. Ібсен «Ляльковий дім»: образна система п'єси Аналітична композиція п'єси Г. Ібсена «Ляльковий дім». Образ Нори Г. Ібсен «Ляльковий дім»: підтекст; символіка; відкритість фіналу. Новаторство драматурга Г. Ібсена, художні особливості його твору «Ляльковий дім» Бернард Шоу (1856–1950). Особливості світогляду Б. Шоу. Динаміка образу Елайзи Дулітл. Ідеї «одухотворення» людини й життя засобами мистецтва, збереження національної культури, розвитку мови. Специфіка втілення античного міфу в п'єсі «Пігмаліон».

Література XX-XXI століття. Життя, історія, культура. Література XX-XXI століття. Шолом-Алейхем (1859–1916). «Тев'є-молочар». Тема історичного зламу, який пройшов крізь долю людини і народу на межі XIX–XX ст. Шолом-Алейхем і Україна. Шолом-Алейхем «Тев'є-молочар»: філософські проблеми твору Шолом-Алейхем «Тев'є-молочар»: Образна система твору. Образ Тев'є-молочара Народний гумор у творі. Сучасні інтерпретації твору в театрі, кіно та інших видах мистецтва. Рей Дуглас Бредбері (1920–2012). «451° за Фаренгейтом». Тривога за майбутнє суспільства в романі-антиутопії «451° за Фаренгейтом» Тема знецінення культури. Провідні мотиви твору – книги (читання), пожежі, тотального контролю, інакомислення тощо Натовп і влада. Важке прозріння особистості в тоталітарному суспільстві Ерік Вольф Сігал (1937–2010). «Історія одного кохання». Розповідь про зворушливе і трагічне кохання студента, сина мільйонера, до дочки бідного італійського емігранта.	
Фізична культура	
Теоретико-методичні знання. Особливості фізичного розвитку і функціонального стану організму в підлітковому віці. Методика виконання фізичних вправ та рухливих ігор. Фізичне навантаження та відпочинок як фактори впливу на фізичний розвиток. Вміння, навички та фізичні якості, необхідні для успішної самореалізації у майбутній професії (відповідно до обраного профілю чи омріяної професії). Рухові вміння, навички та фізичні якості, які необхідні для збереження власного життя та здоров'я під час надзвичайних ситуацій; Олімпійський рух на сучасному етапі. Гімнастика. Історія виду. Гімнастичні види. Легка атлетика. Історія виду. Легкоатлетичні види. Футбол. Історія гри, основні поняття та правила.	Консультування, самостійне опрацювання
Інформатика	
Програмне забезпечення та інформаційна безпека Класифікація програмного забезпечення. Операційні системи, їхні різновиди. Драйвери. Ліцензії на програмне забезпечення, їх типи. Поняття інсталяції та деінсталяції програмного забезпечення. Стиснення та архівування даних. Види стиснення даних. Архіватори. Типи архівних файлів. Резервне копіювання даних. Операції над архівами. Шкідливе програмне забезпечення та боротьба з ним. Основні дії для захисту персональних комп'ютерів від шкідливого програмного забезпечення. Антивірусні та антишпигунські програми, налаштування їхніх основних параметрів. Інформаційна безпека. 3D-графіка Тривимірна графіка. Класифікація програм для роботи з тривимірною графікою. Принципи тривимірної навігації. Додавання тривимірних примітивів. Переміщення, масштабування, групування, вирівнювання, обертання, копіювання та клонування об'єктів. Екструдкування форми об'єкта. Вершини, ребра, грані. Графічні текстури. Рендеринг тривимірної сцени. Текстові об'єкти та їх редагування. Переміщення по кадрах. Шкала часу. Анімація. Попередній перегляд анімації. Поняття про 3D-друк Опрацювання табличних даних Абсолютні та мішані посилання. Логічні, математичні та статистичні функції. Діаграми. Вибір типу та побудова діаграм. Зображення рядів даних. Електронна таблиця як засіб подання відомостей про однотипні об'єкти. Сортування. Прості та розширені фільтри. Умове форматування. Обчислення підсумків. Розв'язування задач із фізики, хімії, математики та інших дисциплін засобами табличного процесора. Експорт та імпорт	Консультування, самостійне опрацювання

електронних таблиць. Бази даних. Системи керування базами даних Поняття та призначення баз даних. Поняття таблиці, поля, запису, ключа таблиці. Додавання, видалення, редагування даних у базі. Фільтрація та сортування даних у таблицях. Автоматизоване створення запитів у базі даних Алгоритми та програми Поняття одновимірного масиву. Введення й виведення значень елементів масиву. Алгоритми опрацювання масивів: знаходження підсумкових величин, зокрема для елементів, що задовольняють задані умови, а також пошук у масиві за певними критеріями. Алгоритми впорядкування масиву. Поняття складності алгоритмів	
Основи здоров'я	
Розділ 1. БЕЗПЕКА І ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ. Захист життя і здоров'я у воєнний час. Захист життя під час обстрілів, бомбардувань. Шляхи і правила евакуації. Вибір надійного укриття. Як діяти під завалами. Види техногенних аварій, які виникли внаслідок воєнних дій. Дії під час хімічної та радіаційної небезпеки. Контакти з озброєними людьми на окупованих територіях. Контакти з озброєними людьми на окупованих територіях. Попередження ризиків від вибухонебезпечних предметів. Види й ознаки вибухонебезпечних предметів. Ідентифікація загроз: міни (протипіхотні, протитранспортні), боєприпаси (що не вибухнули), детонатори/підрильники, саморобні вибухові пристрої та міни-пастки, набої. Ознаки небезпечних територій. Позначення/маркування небезпечних територій («Небезпечно міни» та інші). Правила поведінки під час виявлення вибухонебезпечних предметів, якщо опинились на замінованій території або стали свідком інциденту на мінному полі. Небезпека самостійного маркування вибухонебезпечного предмета у безпосередньої близькості від нього. Взаємодія з рятувальними службами. Невідкладна домедична допомога. Визначення стану потерпілого. Перша допомога у надзвичайних ситуаціях. Види і наслідки кровотеч. Невідкладна допомога при кровотечах. Серцево-легенева реанімація. Алгоритм рятування людей під час пожежі, з-під завалів. Невідкладна медична допомога при опіках, отруєнні чадним газом. Психологічна самодопомога. Дозрівання мозку та емоції. Емоційні реакції в гострих стресових ситуаціях. Травматичний стрес та ПТСР. Керування емоціями. Техніки самодопомоги. Дихальна гімнастика. Нервово-м'язова релаксація. Техніки заземлення. Медитація. Аутотренінг. Робота зі страхами і тривожними думками. Дотримання здорового способу життя. Сучасне уявлення про здоров'я. Взаємозв'язок фізичної, психічної, соціальної і духовної складових здоров'я. Чинники, що впливають на показники здоров'я населення. Сфери життя людини. Сучасний комплекс проблем безпеки. Безпека як потреба людини. Види і рівні загроз. Заходи безпеки. Взаємозв'язок особистої, національної і глобальної безпеки. Концепція національної безпеки України. Сфери національної безпеки. Глобальні загрози, породжені діяльністю людини та їх вплив на здоров'я. Розвиток екологічно доцільного мислення і поведінки, як складова формування здорового способу життя. Міжнародне екологічне право. Екологічне законодавство України. Поняття	Консультування, самостійне опрацювання

інформаційного суспільства та сталого розвитку.	
Розділ 2. ФІЗИЧНА СКЛАДОВА ЗДОРОВ'Я. Збереження і зміцнення фізичної складової здоров'я. Взаємозв'язок складових фізичного здоров'я. Види рухової активності. Вплив рухової активності на фізичне, психологічне і соціальне благополуччя людини. Складові особистої гігієни. Гігієнічні процедури. Біологічні ритми і здоров'я. Значення сну в юнацькому віці. Харчування при різному фізичному навантаженні. Контроль за масою тіла. Моніторинг здоров'я Види моніторингу фізичної складової здоров'я. Показники фізичного здоров'я.	
Розділ 3. ПСИХІЧНА І ДУХОВНА СКЛАДОВІ ЗДОРОВ'Я. Самореалізація особистості. Самореалізація у підлітковому та юнацькому віці. Складові самореалізації. Самопізнання і формування особистості. Формування самооцінки. Поняття життєвого самовизначення. Складові життєвого самовизначення. Критерії і мотиви для вибору професії. Профорієнтація. Емоційне благополуччя. Природа і види емоцій. Поняття емоційної зрілості. Саморегуляція. Методи самоконтролю. Уміння вчитися. Умови ефективного навчання. Активне і пасивне навчання. Індивідуальні особливості сприйняття і навчання. Підготовка до Державної підсумкової атестації. Способи ефективного навчання й підготовки до іспитів. Планування часу. Самовиховання характеру. Риси характеру. Чинники, від яких залежить характер людини. Роль життєвих цінностей у формуванні характеру. Цінності і якість життя. Моральний розвиток особистості. Самовиховання характеру.	
Розділ 4. СОЦІАЛЬНА СКЛАДОВА ЗДОРОВ'Я. Соціальне благополуччя. Соціальна компетентність. Стосунки і рівні спілкування. Навички ефективного спілкування. Принципи формування міжособистісних стосунків. Стосунки з дорослими і однолітками. Цінність родини. Чинники міцної родини. Готовність до сімейного життя. Репродуктивне здоров'я молоді. Стан репродуктивного здоров'я молоді в Україні. Негативні наслідки ранніх статевих стосунків. Запобігання захворювань, які передаються статевим шляхом. Засоби контрацепції. Вплив психоактивних речовин на репродуктивне здоров'я. Профілактика вроджених вад. ВІЛ/СНІД: проблема людини і проблема людства. Формула індивідуального захисту. Тестування на ВІЛ-інфекцію, гепатити В і С/Протидія дискримінації ВІЛ-позитивних людей. Значення моральних цінностей для профілактики ІПСШ. Соціально-психологічні та медичні послуги держави для молоді. Сучасний комплекс проблем безпеки. Безпека як потреба людини. Види і рівні загроз. Заходи безпеки. Взаємозв'язок особистої, національної і глобальної безпеки. Концепція національної безпеки України. Сфери національної безпеки. Глобальні загрози, породжені діяльністю людини та їх вплив на здоров'я. Розвиток екологічно доцільного мислення і поведінки, як складова формування здорового способу життя. Міжнародне екологічне право. Екологічне законодавство України. Поняття інформаційного суспільства та сталого розвитку.	
Біологія	

Вступ Біологія як наука. Предмет біології. Основні галузі біології та її місце серед інших наук. Рівні організації біологічних систем. Основні методи біологічних досліджень	Консультування, самостійне опрацювання
Хімічний склад клітини Вода та її основні фізико-хімічні властивості. Інші неорганічні сполуки. Органічні молекули. Вуглеводи та ліпіди. Поняття про біологічні макромолекули – біополімери. Білки, їхня структурна організація та основні функції. Ферменти, їхня роль у клітині. Нуклеїнові кислоти. Роль нуклеїнових кислот як носія спадкової інформації. АТФ.	
Структура клітини Методи дослідження клітин. Типи мікроскопії. Структура еукаріотичної клітини: клітинна мембрана, цитоплазма та основні клітинні органели. Ядро, його структурна організація та функції. Типи клітин та їхня порівняльна характеристика: прокаріотична та еукаріотична клітина, рослинна та тваринна клітина	
Принципи функціонування клітини Обмін речовин та енергії. Основні шляхи розщеплення органічних речовин в живих організмах. Клітинне дихання. Біохімічні механізми дихання. Фотосинтез: світлова та темнова фаза. Хемосинтез. Базові принципи синтетичних процесів у клітинах та організмах.	
Збереження та реалізація спадкової інформації Гени та геноми. Будова генів та основні компоненти геномів про- та еукаріотів. Транскрипція. Основні типи РНК. Генетичний код. Біосинтез білка. Подвоєння ДНК; репарація пошкоджень ДНК. Поділ клітин: клітинний цикл, мітоз. Мейоз. Рекомбінація ДНК. Статеві клітини та запліднення. Етапи індивідуального розвитку.	
Закономірності успадкування ознак Класичні методи генетичних досліджень. Генотип та фенотип. Алелі. Закони Менделя. Ознака як результат взаємодії генів. Поняття про зчеплення генів і кросинговер. Генетика статі й успадкування, зчеплене зі статтю. Форми мінливості. Мутації: види мутацій, причини та наслідки мутацій. Спадкові захворювання людини. Генетичне консультування. Сучасні методи молекулярної генетики.	
Еволюція органічного світу Популяції живих організмів та їх основні характеристики. Еволюційні фактори. Механізми первинних еволюційних змін. Механізми видоутворення. Розвиток еволюційних поглядів. Теорія Ч. Дарвіна. Роль палеонтології, молекулярної генетики в обґрунтуванні теорії еволюції. Еволюція людини. Етапи еволюції людини. Світоглядні та наукові погляди на походження та історичний розвиток життя.	
Біорізноманіття Основи еволюційної філогенії та систематики. Основні групи організмів: бактерії, археї, еукаріоти. Неклітинні форми життя: віруси. Огляд основних еукаріотичних таксонів.	
Надорганізмові біологічні системи Екосистема. Різноманітність екосистем. Харчові зв'язки, потоки енергії та колообіг речовин в екосистемах. Біотичні, абіотичні та антропогенні (антропогенні, техногенні) фактори. Стабільність екосистем та причини її порушення. Біосфера як цілісна система. Захист і збереження біосфери, основні заходи щодо охорони навколишнього середовища.	
Біологія як основа біотехнології та медицини Поняття про селекцію. Введення в культуру рослин. Методи селекції рослин. Одомашнення тварин. Методи селекції тварин. Огляд традиційних	

біотехнологій. Основи генетичної та клітинної інженерії. Роль генетичної інженерії в сучасних біотехнологіях і медицині. Генетично модифіковані організми.	
Узагальнення Основні загальні властивості живих систем	
Англійська мова	
Я, моя родина, мої друзі особисті дані, автобіографія	Консультування, самостійне опрацювання
Природа і погода навколишнє середовище, охорона довкілля, рослинний і тваринний світ	
Одяг Мода, елементи одягу	
Засоби масової інформації Інтернет, телебачення і радіо, спілкування у мережі Інтернет, улюблена радіо-телепередача	
Молодіжна культура течії молодіжної культури, молодіжні організації ,клуби за інтересами	
Наука і технічний прогрес відомі вчені та винахідники винаходи сучасні пристрої в житті і побуті	
Україна великі міста визначні місця й історичні пам’ятки	
Англомовні країни загальна характеристика великі міста визначні місця й історичні пам’ятки	
Робота і професія характеристика професій нахили і здібності вибір професії професійні якості	
Всесвітня історія	
Криза «старого порядку» (французьке суспільство наприкінці XVIII ст., доба Просвітництва). Французька революція кінця XVIII ст. Консульство та імперія у Франції. Історичне значення Французької революції. Віденський конгрес. «Священний союз». ЄВРОПА ТА АМЕРИКА В ДОБУ РЕВОЛЮЦІЙ І НАЦІОНАЛЬНОГО ОБ’ЄДНАННЯ (1815–1870 рр.) Індустріальна революція в країнах Західної Європи та її наслідки. Парламентаризм. Спроби осмислення нової дійсності. Консерватизм, лібералізм, соціалізм. Національна ідея (націоналізм). Повсякденне життя. Парламентські реформи у Великій Британії. Чартизм. Велика Британія – «майстерня світу». Зовнішня і колоніальна політика Великої Британії. Франція в період Реставрації Бурбонів. Революція 1830 р. Липнева монархія. Австрійська імперія доби Клемент фон Меттерніха. «Весна народів». Революції 1848–1849 рр. в Західній і Центральній Європі. Національні рухи слов’янських народів. Об’єднання Німеччини та Італії. Суспільні рухи в Російській імперії в першій половині XIX ст. Громадянська війна у США і «Реконструкція» Півдня. Утворення незалежних держав у Латинській Америці .	Консультування, самостійне опрацювання
МОДЕРНІЗАЦІЯ КРАЇН ЄВРОПИ ТА АМЕРИКИ В ОСТАННІЙ ТРЕТИНІ XIX – НА ПОЧАТКУ XX ст. «ПРОБУДЖЕННЯ АЗІЇ». Монополізація економіки. Зростання ролі держави в суспільному житті. Завершення формування індустріального суспільства в розвинених країнах світу. Французько-пруська війна та її наслідки. Третя республіка у Франції. Німецька імперія. Перехід Німеччини до «світової політики». Втрата	

Великою Британією промислової першості. Посилення колоніальної експансії. Голод в Ірландії 1845–1849 рр. Ліберальні реформи Девіда Ллойд Джорджа. Економічне піднесення США. Антитрестівське законодавство. Експансіонізм. Режим сегрегації в південних штатах. «Справедливий курс» Теодора Рузвельта. «Нова демократія» Вудро Вільсона. «Великі реформи» в Росії. Колоніальна політика Російської імперії. Революція 1905–1907 рр. Столипінські реформи. Австро-Угорщина – дуалістична монархія. Утворення нових незалежних держав на Балканах. «Доба Мейдзі» в Японській імперії. Початок японської територіальної експансії. Сінхайська революція. Спроби модернізації Османської імперії.	
МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ (ДРУГА ПОЛОВИНА ХІХ – ПОЧАТОК ХХ ст.) Міжнародні відносини наприкінці ХІХ ст. Утворення військово-політичних блоків – Троїстий союз і Антанта. Початок боротьби за переділ колоніального світу. Міжнародні кризи та збройні конфлікти на початку ХІХ ст. Україна в геополітичних планах Російської, Німецької, Австро-Угорської імперій на зламі ХІХ–ХХ ст.	
РОЗВИТОК КУЛЬТУРИ І ПОВСЯКДЕННЕ ЖИТТЯ (КІНЕЦЬ ХVІІІ – ПОЧАТОК ХХ ст.) Урізноманітнення форм і напрямів освіти. Університет як автономна інституція. Поява вищих навчальних закладів технічного профілю. Наукові й технічні досягнення. Література та мистецтво. Зародження масової культури. Масове виробництво. Науково-технічна революція зламу ХІХ–ХХ ст. та її вплив на людину й суспільство. Зміни у вигляді міст і сіл. Одяг. Індустріальні та традиційні суспільства. Емансипація.	
Історія України	
МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ (ДРУГА ПОЛОВИНА ХІХ – ПОЧАТОК ХХ ст.) Міжнародні відносини наприкінці ХІХ ст. Утворення військово-політичних блоків – Троїстий союз і Антанта. Початок боротьби за переділ колоніального світу. Міжнародні кризи та збройні конфлікти на початку ХІХ ст. Україна в геополітичних планах Російської, Німецької, Австро-Угорської імперій на зламі ХІХ–ХХ ст.	Консультування, самостійне опрацювання
РОЗВИТОК КУЛЬТУРИ І ПОВСЯКДЕННЕ ЖИТТЯ (КІНЕЦЬ ХVІІІ – ПОЧАТОК ХХ ст.) Урізноманітнення форм і напрямів освіти. Університет як автономна інституція. Поява вищих навчальних закладів технічного профілю. Наукові й технічні досягнення. Література та мистецтво. Зародження масової культури. Масове виробництво. Науково-технічна революція зламу ХІХ–ХХ ст. та її вплив на людину й суспільство. Зміни у вигляді міст і сіл. Одяг. Індустріальні та традиційні суспільства. Емансипація. Запровадження «смуги осілості» для євреїв під російської України. «Довге» ХІХ століття: період модернізації та національних рухів у Європі. Ознаки Модернізації. Україна в ХІХ столітті: між традиційним укладом життя та викликами модернізації.	
УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ В СКЛАДІ РОСІЙСЬКОЇ ІМПЕРІЇ НАПРИКІНЦІ ХVІІІ – У ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ ХІХ ст. Нові російські порядки: імперське освоєння українського простору. Козацтво після ліквідації Запорозької Січі та Гетьманщини. Чиновницький апарат у відносинах з центральною імперською владою і місцевим населенням. Французько-російська війна 1812 р. та плани Наполеона І щодо Східної Європи. Українські ополченські полки в російській армії та мешканці України на боці Наполеона І в легіоні Яна Домбровського. Соціальні та економічні зміни: криза кріпосницької системи, розмивання станових перегородок. Шляхетськостародворянська верства. Життя сільської громади. Міщани: ремісники, торговці, підприємці. Початок індустріальної революції.	

Нова модель соціально-економічного розвитку Півдня України. Порто-франко Одеси. Початок українського національного руху («національне відродження»): козацько-старшинський етап. Асимілятори і традиціоналісти. Новгород-Сіверський гурток автономістів. Харківський осередок українського руху. Формування сучасної національної ідентичності. Нове покоління українських патріотів: Микола Костомаров, Пантелеймон Куліш, Тарас Шевченко Кирило-Мефодіївське братство та ідея всеслов'янської республіки-федерації. Нації та націоналізм у сприйнятті людей XIX століття. Політичне та етнічне розуміння нації. Соціальні та політичні рухи. Польське повстання 1830–1831 рр. і його наслідки для України. «Українське питання» в баченні російської влади й громадськості. Імперська «теорія офіційної народності» («православ'я –самодержавство – народність»). Ліквідація Греко-католицької церкви в Російській імперії.

ПОВСЯКДЕННЕ ЖИТТЯ ТА КУЛЬТУРА УКРАЇНИ КІНЦЯ XVIII – ПЕР. ПОЛОВИНИ XIX ст. Повсякденне життя сільського і міського населення. Сільська та міська забудова (приватний і громадський простори). Житло і побут дворян (шляхтичів), купців, міщан, селян. Одяг. Гігієна. Емансипація селянства. Становище жінок.

Умови розвитку освіти й культури в Україні. Імперська політика в галузі освіти й науки. Університети в Україні (Львівський , Харківський, Київський): освітнє, наукове, соціальне та політичне призначення. Елітарні навчальні заклади університетського типу: Кременецький ліцей , Рішельєвський ліцей в Одесі, Ніжинська гімназія вищих наук князя Безбородька. Інтелектуальні співтовариства. Становлення сучасної української літературної мови. «Енеїда» Івана Котляревського – перший твір нової української літератури. Націєтворча роль літературних та історичних праць. Теми та образи української романтичної літератури та історичної белетристики. Тарас Шевченко і його «Кобзар». Музика, театр, образотворче мистецтво та архітектура у світлі культурно-мистецьких течій класицизму і романтизму та розвитку національного руху. Національно-культурне життя поляків, росіян, євреїв, німців, кримських татар на теренах України. Єврейські «штетли».

УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ В СКЛАДІ РОСІЙСЬКОЇ ІМПЕРІЇ В ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XIX ст..

Україна в контексті міжнародних політичних подій середини XIX ст. Східна (Кримська) війна 1853–1856 рр. як поштовх до реформ у Російській імперії. Українці у Східній (Кримській) війні. Ліквідація кріпацтва та реформи 1860–1870-х рр. Модернізація промисловості й сільського господарства. Торгівля. Втягнення підприємств України в імперський ринок. Урбанізація. Будівельна лихоманка. Зміни в транспортному сполученні: пароплавні компанії і розбудова залізничної мережі. Зміни в соціальній структурі населення. Становлення української інтелігенції. Розширення сфери застосування найманої праці. Формування робітництва. Труднощі адаптації селян до міських умов життя. Українські підприємці. Взаємини між підприємцями і найманими робітниками. Український національний рух: академічно-громадівський етап. Хлопомани і громадівський рух. Київська громада. Південно-Західний відділ Російського географічного товариства. Молоді громади. «Братство (Братерство) тарасівців». Ідейні основи українського руху: Володимир Антонович і Михайло Драгоманов. Реакція російської громадськості й імперської влади на розвиток українського руху: Валуєвський циркуляр і Емський указ. Польський , єврейський та кримсько-татарський рухи в Україні. Польське повстання 1863–1864 рр. та його

наслідки для поляків і українців. Громадсько-політичне та культурне життя єврейського населення.

Сіонізм. Кримськотатарське національне відродження.

УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ У СКЛАДІ АВСТРО-УГОРСКИНИ В ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XIX ст.

Зміни в політичному становищі західноукраїнських регіонів у зв'язку з перетворенням Австрійської імперії на Австро-Угорську, запровадженням конституційно-парламентського устрою та децентралізацією.

«Українське питання» в політиці австрійської влади.

Національно-політичні й культурні течії в українському русі Галичини і Буковини: русофіли («москвофіли») і народовці («українофіли»). Гасло «органічної праці». Налагодження контактів Київської громади з галицькими народовцями. Зародження ідеї «соборної України». Радикальний рух у Галичині. Зростання української політичної активності. Українсько-польське суперництво в Галичині. Українське представництво в Галицькому сеймі та австрійському парламенті у Відні. Народовська політика «нової ери». Утворення політичних товариств і політичних партій. Особливості соціально-економічного розвитку західноукраїнських регіонів. Пореформені (після скасування панщини в 1848 р.) зміни в становищі селянства. Нафтова промисловість Дрогобиччини. Кооперативний рух. Трудова еміграція.

УКРАЇНА ПОЧАТКУ XX СТОЛІТТЯ ПЕРЕД ВИКЛИКАМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ.

Населення України на початку XX ст. Індустріальна модернізація. Міста як осередки великого підприємництва, торгівлі та фінансів. Економічна криза 1900–1903 рр. Розвиток монополій. Регіональна спеціалізація промисловості й сільського господарства. Проведення в Україні столипінської аграрної реформи. Переселенські рухи. Український національний рух: політичний етап. Радикалізація руху. Автономістська й самостійницька течії в національному русі. Розбудова політичних партій. Утворення національних організацій культурно-освітнього та військово-спортивного спрямування. «Націоналізація» селянства. Консолідація української нації. Українці в Російській революції 1905–1907 рр. Боротьба українців за реформу виборчої системи в Австро-Угорській імперії. Українське представництво в російській Державній думі та австрійських парламентських установах Галицькому сеймі і Державній раді. Український національний рух і його опоненти в умовах пореволюційної (столипінської) реакції 1907–1914 рр. Товариство українських поступовців. Посилення імперського тиску з боку російської влади. Діяльність чорносотенців. Антиєврейські погроми. «Справа Бейліса». Посилення соціальної і політичної напруженості.

ПОВСЯКДЕННЕ ЖИТТЯ ТА КУЛЬТУРА УКРАЇНИ В СЕРЕДИНІ XIX – НА ПОЧАТКУ XX ст.

Повсякдення села та міста. Громада як форма організації сільського населення, відмінність української сільської громади від російської общини. Заняття та умови праці селян і містян. Дозвілля й розваги. Зовнішній вигляд мешканців села і міста. Етнічне й конфесійне розмаїття міського населення. Урізноманітнення форм і напрямів освіти: гімназій на освіта, поява навчальних закладів технічного профілю, приватні навчальні заклади. Боротьба за створення українського університету у Львові. Розвиток наукових досліджень. Наукові товариства. Реалізм другої половини XIX ст. як світоглядна і культурно-мистецька течія Український модерн і ранній модернізм (авангардизм) зламу XIX–XX ст. у літературі, образотворчому мистецтві, архітектурі. Поява будівель громадського призначення: вокзали, криті ринки, театри. Меценатство. Участь церкви (релігійних організацій)

і духівництва у формуванні основ новочасного українського суспільства. Розширення просторів світського життя (секуляризація). Зміни в поглядах на становище жінки. Опіка над здоров'ям і медичні служби. Зміни у світосприйнятті та відчутті людиною простору. Поява нових видів транспорту (потяги, трамваї, автомобілі), засобів спілкування (телеграф, телефон) та поширення інформації (преса). Облаштування громадського простору (брукування, освітлення вулиць тощо). Нові види мистецтва (фотографія і кінематограф).	
Правознавство	
Вступ до «Основ правознавства». Соціальні передумови права. Мораль і релігія. Фундаментальні засади права: гідність, свобода, рівність, справедливість. Людина як найвища соціальна цінність.	Консультування, самостійне опрацювання
Основи теорії права і держави. Соціальні норми. Поняття і види соціальних норм. Поняття та ознаки права. Джерела права. Система права та її елементи. Цінність права. Передумови виникнення держави. Поняття й ознаки держави. Державна влада. Форми держави. Функції держави.	
Реалізація права. Правовідносини. Склад правовідносин. Підстави виникнення, зміни і припинення правовідносин. Правопорушення: поняття, склад, види. Юридична відповідальність: поняття, підстави, види.	
Взаємозв'язок людини і держави. Права людини. Покоління прав людини. Механізми захисту прав та свобод людини і громадянина в Україні. Демократія. Верховенство права. Поняття Основного закону держави. Структура Конституції України. Конституційний лад України. Правова характеристика понять «людина», «особа», «громадянин». Громадянство України. Конституційні права, свободи та обов'язки людини і громадянина. Органи державної влади в Україні. Місцеве самоврядування в Україні. Правовий режим надзвичайного стану. Правовий режим воєнного стану.	
Неповнолітні як суб'єкти цивільних, сімейних, трудових, адміністративних і кримінальних правовідносин. Цивільна правоздатність і цивільна дієздатність. Обсяг цивільної правосуб'єктності неповнолітніх. Неповнолітні як учасники договірних правовідносин. Власність неповнолітніх. Спадкування і спадщина. Сім'я. Шлюб. Права і обов'язки батьків і дітей. Права дитини та їх захист. Право неповнолітніх на працю. Робочий час і час відпочинку неповнолітніх. Оплата праці. Особливості розірвання трудового договору з неповнолітніми. Охорона праці неповнолітніх. Адміністративні правопорушення. Кримінальне правопорушення, його види. Адміністративна та кримінальна відповідальність неповнолітніх.	
Правнича професія. Призначення правника у сучасному демократичному суспільстві. Правничі професії. Охорона правопорядку. Правозахисна діяльність	
Геометрія	
Тема 1. Координати на площині. Синус, косинус, тангенс кутів від 0° до 180° . Тотожності: $\sin(180^\circ - \alpha) = \sin \alpha$; $\cos(180^\circ - \alpha) = -\cos \alpha$. Координати середини відрізка. Відстань між двома точками із заданими координатами. Рівняння кола і прямої	Консультування, самостійне опрацювання
Тема 2. Вектори на площині. Вектор. Модуль і напрям вектора. Рівність векторів. Координати вектора. Додавання і віднімання векторів. Множення вектора на число. Колінеарні вектори. Скалярний добуток векторів.	
Тема 3. Розв'язування трикутників. Теореми косинусів і синусів. Формули для знаходження площі трикутника.	

Тема 4. ПРАВИЛЬНІ МНОГОКУТНИКИ. ДОВЖИНА КОЛА. ПЛОЩА КРУГА. Правильний многокутник, його види та властивості. Правильний многокутник, вписаний у коло та описаний навколо кола. Довжина кола. Довжина дуги кола.Площа круга та його частин.	
Тема 5. Геометричні переміщення. Переміщення (рух) та його властивості. Симетрія відносно точки і прямої, поворот, паралельне перенесення. Рівність фігур.	
Алгебра	
Тема 1. Нерівності. Числові нерівності. Основні властивості числових нерівностей.Нерівності зі змінними. Лінійні нерівності з однією змінною. Числові проміжки. Рівносильні нерівності.Системи лінійних нерівностей з однією змінною.	Консультуван ня, самостійне опрацювання
Тема 2. Квадратична функція. Властивості функції. Нулі функції, проміжки знакосталості, зростання і спадання функції, найбільше та найменше значення функції. Перетворення графіків функцій. Квадратична функція, її графік і властивості. Квадратна нерівність. Система двох рівнянь з двома змінними. Система двох рівнянь з двома змінними як математична модель прикладної задачі.	
Тема 3. Числові послідовності. Числові послідовності. Арифметична та геометрична прогресії, їх властивості. Формули n-го члена арифметичної та геометричної прогресій. Формули суми перших n членів арифметичної та геометричної прогресій.	
Тема 4. Основи комбінаторики, теорії ймовірностей та статистики. Основні правила комбінаторики. Частота та ймовірність випадкової події. Початкові відомості про статистику. Способи подання даних та їх обробки.	
Трудове навчання	
Розділ І. Основи проєктування, матеріалознавства та технології обробки. Об'єкт проєктної діяльності №1: корисні речі для інтер'єру школи, дитячого садка, громадських місць, помешкання. Складання плану дій для реалізації проєкту. Збір інформації. Обґрунтування теми проєкту на основі зібраної інформації. Основи біоніки в проєктуванні. Розробка ескізного малюнка. Добір необхідної кількості конструкційних матеріалів. Добір інструментів та обладнання. Технологічний процес виготовлення деталей виробу. Оздоблення деталей. Складання деталей у виріб. Остаточна обробка виробу. Захист проєкту. Об'єкт проєктної діяльності №2: нове життя старим речам. Автоматичні пристрої на виробництві й у побуті. Принцип дії автоматичних пристроїв. Електрифіковані знаряддя праці та їх безпечне використання. Сучасні конструкційні матеріали (пластики, композити) і сфери їх застосування. Конструкційні матеріали, що утворюються в процесі вторинної обробки сировини. Планування проєктної діяльності. Вибір об'єкта проєктування. Моделі-аналоги. Значення стандартів у кресленні. Лінії креслення. Нанесення розмірів. Масштаб. Проеціювання. Два і три вигляди на кресленні деталей. Конструювання виробу. Виконання ескізів деталей. Розрахунок бюджету проєкту. Добір матеріалів, інструментів та обладнання. Технологічний процес виготовлення деталей виробу. Технологічний процес виготовлення виробу: опорядження деталей, складання.Технологічний процес виготовлення виробу: складання, налагодження. Остаточна обробка виробу. Захист проєкту.	Консультуван ня, самостійне опрацювання
Розділ ІІ. Технологія побутової діяльності та самообслуговування. Проєкт: мій стиль. Поняття про стиль одягу. Види стилів одягу. Формування власного стилю з	

врахуванням індивідуальних особливостей.	
Фізика	
Магнітне поле. Магнітні явища. Дослід Ерстеда. Магнітне поле. Магнітне поле провідника зі струмом. Дія магнітного поля на провідник зі струмом. Індукція магнітного поля. Сила Ампера. Магнітні властивості речовин та їх застосування. Гіпотеза Ампера. Постійні магніти, взаємодія магнітів. Магнітне поле Землі. Електродвигуни, гучномовці. Електровимірювальні прилади. Досліди Фарадея. Індукційний електричний струм.	Консультування, самостійне опрацювання
Світлові явища. Світлові явища. Швидкість поширення світла. Світловий промінь. Закон прямолінійного поширення світла. Сонячне та місячне затемнення. Відбивання світла. Закон відбивання світла. Плоске дзеркало. Заломлення світла на межі поділу двох середовищ. Закон заломлення світла. Розкладання білого світла на кольори. Утворення кольорів. Лінзи. Оптична сила й фокусна відстань лінзи. Формула тонкої лінзи. Отримання зображень за допомогою лінзи. Найпростіші оптичні прилади. Окуляри. Око як оптичний прилад. Зір і бачення. Вад зору та їх корекція.	
Механічні та електромагнітні хвилі. Виникнення і поширення механічних хвиль. Звукові хвилі. Швидкість поширення звуку, довжина і частота звукової хвилі. Гучність звуку та висота тону. Інфра – та ультразвуки. Електромагнітне поле і електромагнітні хвилі. Швидкість поширення, довжина і частота електромагнітної хвилі. Залежність властивостей електромагнітних хвиль від частоти. Шкала електромагнітних хвиль. Фізичні основи сучасних бездротових засобів зв'язку та комунікацій.	
Фізика атома та атомного ядра. Сучасна модель атома. Ядерні сили. Ізотопи. Радіоактивність. Радіоактивні випромінювання. Застосування радіоактивних ізотопів. Природний радіоактивний фон. Дозиметри. Ланцюгова ядерна реакція. Ядерний реактор. Атомна енергетика.	
Рух і взаємодія. Закони збереження. Рівноприскорений прямолінійний рух. Прискорення. Переміщення. Рівняння координати. Інерціальні системи відліку. Перший закон Ньютона. Другий закон Ньютона. Третій закон Ньютона. Закон всесвітнього тяжіння. Сила тяжіння. Прискорення вільного падіння. Рух тіла під дією кількох сил. Взаємодія тіл. Імпульс. Закон збереження імпульсу. Реактивний рух.	
Географія	
Вступ. Об'єкт вивчення економічної географії. Взаємодія господарства і природи в географічному середовищі. Економічна географія в системі географічних наук. Значення знань з економічної географії.	Консультування, самостійне опрацювання
Розділ І. Національна економіка та світове господарство. Національна економіка. (Національне господарство). Поняття «економічний розвиток» та його показники: валовий внутрішній продукт (ВВП), структура ВВП, індекс людського розвитку (ІЛР). Секторальна модель економіки країни. Форми суспільної організації виробництва. Чинники розміщення виробництва. Форми просторової організації національної економіки. Світове господарство (світова економіка), світовий ринок. Поняття «спеціалізація території», «міжнародний поділ праці». Типи економічних систем. Типізація країн світу за рівнем економічного розвитку, місце України в ній. Багаторівневість світового господарства, його просторова структура за концепцією «Центр – периферія». Сучасні тенденції розвитку світового господарства. Глобалізація та регіональна економічна інтеграція.	

Транснаціональні корпорації (ТНК) та їх вплив на функціонування міжнародної економіки. Міжнародні економічні організації.

Розділ II. Первинний сектор господарства

Сільське господарство, його значення в сучасному світі. Аграрні суспільства в сучасному світі. Аграрні відносини. Складники сільського господарства. Роль природних чинників (земельних та агрокліматичних ресурсів) у розвитку й розміщенні аграрного виробництва. Землезабезпеченість. Сільське господарство України. Структура сільськогосподарських угідь в Україні. Розміщення в Україні виробництва зернових і технічних культур, картоплярства, овочівництва, баштанництва, виноградарства. Розвиток кормової бази тваринництва. Структура та розміщення тваринництва. Зональна спеціалізація сільського господарства України. Гірські та приміські сільськогосподарські райони. Сільське господарство у своєму регіоні. Сільське господарство світу.

Лісове господарство. Основні лісові пояси світу. Лісозабезпеченість. Лісове господарство в Україні.

Добувна промисловість. Класифікація мінеральних ресурсів за використанням. Показники ресурсозабезпеченості країн мінеральними ресурсами. Видобування вугілля, нафти і природного газу. Основні закономірності розміщення родовищ вугілля, нафти, природного газу. Найбільші в світі басейни й країни за видобутком кам'яного вугілля, нафти й природного газу. Основні й перспективні райони видобування кам'яного вугілля, нафти, природного газу в Україні. Шляхи покриття дефіциту палива в Україні. Видобування металічних руд. Основні закономірності розміщення родовищ металічних руд. Країни з найбільшими обсягами видобування залізних, марганцевих руд, руд кольорових, рідкісноземельних і благородних металів. Розвиток і розміщення виробництв з видобування залізних і марганцевих руд в Україні. Розробка родовищ руд кольорових металів в Україні. Видобування інших видів природної сировини в Україні та країнах світу. Підприємства добувної промисловості свого регіону.

Розділ III. Вторинний сектор господарства

Виробництво та постачання електроенергії. Значення електроенергетики. Типи електростанцій, основні чинники їх розміщення. Паливноенергетичний баланс. Електроенергетика України. Найбільші ТЕС, АЕС, ГЕС, ЛЕП. Використання відновлюваних джерел енергії. Підприємства електроенергетики свого регіону. Електроенергетика світу. Найбільші країни-виробники та країни-споживачі електроенергії в світі. Відмінності в структурі виробництва електроенергії на електростанціях різних типів у країнах світу.

Металургійне виробництво. Значення металургійного виробництва в господарстві. Сучасні технології виробництва чавуну й сталі. Комбінування в чорній металургії. Сучасні чинники розміщення підприємств чорної металургії. Кольорова металургія. Особливості технології виробництва та чинники розміщення підприємств з виплавки міді, алюмінію, титану. Виробництво чавуну, сталі, прокату в Україні: домінуючі технології, сукупність чинників розміщення підприємств, основні центри, місце України на світовому ринку чорних металів. Основні центри виробництва кольорових металів в Україні. Металургійне виробництво світу. Найбільші країни-виробники та країни-споживачі чорних металів. Сучасні тенденції розміщення виробництв чавуну, сталі, прокату. Найбільші країни-виробники та країни-споживачі кольорових металів у світі.

Хімічне виробництво. Виробництво деревини, паперу. Виробництво будівельних матеріалів. Значення та особливості технологій хімічного виробництва. Чинники розміщення основних виробництв хімічних речовин і

хімічної продукції, фармацевтичної продукції, гумових і пластмасових виробів. Хімічне виробництво в Україні. Основні центри виробництва хімічної продукції та чинники їх формування. Найбільші країни виробники мінеральних добрив, полімерів, ліків. Виробництво деревини й паперу: значення, особливості технологій та чинники розміщення підприємств. Виробництво деревини й паперу в Україні. Найбільші в світі країни виробники деревини та паперу Виробництво будівельних матеріалів в Україні.

Виробництво машин та устаткування. Роль машинобудування в сучасному світі. Різноманітність підприємств та чинники їх розміщення. Спеціалізація та кооперування у машинобудуванні. Машинобудування в Україні. Найбільші центри виробництва транспортних засобів, промислового обладнання, сільськогосподарської техніки, побутової електротехнічної та електронної продукції. Підприємства машинобудування свого регіону. Машинобудування світу. Взаємозв'язок між рівнем економічного розвитку регіону, країни і рівнем розвитку машинобудування. Найбільші країни-виробники літаків, легкових автомобілів, морських суден, верстатів, комп'ютерів, робототехніки.

Виробництво тканин, одягу, взуття. Особливості виробничого процесу та чинники розміщення підприємств, що виробляють тканини різних видів, одяг, шкіряно-взуттєву продукцію. Чинники та центри розміщення текстильного, швейного, шкіряного, взуттєвого виробництва в Україні. Найбільші на світовому ринку країни-виробники та країни-експортери тканин, одягу та взуття. Народні промисли в Україні.

Виробництво харчових продуктів, напоїв Чинники розміщення підприємств, що виробляють харчові продукти. Харчова промисловість в Україні. Особливості технологій та чинники розміщення підприємств буряко-цукрового, олійного, маслосиробного, плодоовочеконсервного, рибного, хлібопекарного, макаронного, борошномельного, круп'яного, кондитерського, пивоварного, виноробного виробництв, розливу безалкогольних напоїв, мінеральних вод. Виробництво харчових продуктів у своєму регіоні. Виробництво продуктів харчування в світі: сучасні тенденції, вплив глобалізації та національних традицій, взаємозв'язок з агробізнесом. Традиційні виробництва харчових продуктів окремих країн світу.

Розділ IV. Третинний сектор господарства

Транспорт, його роль у національній економіці та формуванні світового господарства. Види транспорту, їхні переваги й недоліки. Транспорт України. Залізничний транспорт – основний вид транспорту України. Найважливіші автомагістралі України. Водні шляхи, найбільші морські та річкові порти України. Повітряний транспорт. Транспортні вузли. Міжнародні транспортні коридори на території України. Транспорт світу. Країни, що вирізняються високим рівнем розвитку мережі залізниць й автомобільних шляхів. Найбільші морські порти, їхній вплив на розміщення промисловості. Найбільші судноплавні річки світу. Найбільші аеропорти світу. Міжнародні транспортні коридори.

Торгівля як вид послуг. Форми торгівлі. Показники зовнішньої торгівлі. Торгівля в Україні. Обсяги та структура експорту й імпорту товарів та послуг. Чинники концентрації роздрібною торгівлі в населених пунктах, регіонах. Світовий ринок товарів і послуг. Основні напрями зовнішньоторговельних зв'язків. Світова організація торгівлі. Регіональні зони вільної торгівлі (NAFTA, ASEAN та ін.).

Туризм як складник національної економіки, його види. Чинники розвитку туризму в регіоні, країні. Туристична інфраструктура. Туризм в Україні.

Особливості природних рекреаційних ресурсів. Об'єкти Світової спадщини ЮНЕСКО в Україні. Туристичні райони в Україні. Міжнародний туризм. Основні туристичні регіони світу. Країни світу з найбільшою кількістю об'єктів Світової спадщини ЮНЕСКО. Наукова діяльність. Освіта. Охорона здоров'я Роль науки й освіти в суспільстві. Особливості наукової й освітньої діяльності як видів економічної діяльності. Форми просторової організації наукових досліджень та освіти: технополіси, технопарки. Найвідоміші наукові центри у світі та Україні. Охорона здоров'я. Найвідоміші центри охорони здоров'я в Україні та світі. Фінансові послуги. Комп'ютерне програмування Світові центри банківсько-фінансової діяльності. Вплив глобалізації на розміщення фінансових установ. Країни офшори. Особливості розміщення фінансових установ в Україні. Аутсорсинг, його переваги й недоліки Аутсорсинг інформаційних технологій (ІТ-аутсорсинг). Комп'ютерне програмування, консультування та пов'язана з ними діяльність. Країни-лідери на світовому ринку комп'ютерного програмування.	
Розділ V. Глобальні проблеми людства Поняття про глобальні проблеми людства, причини їх виникнення. Проблема війни і миру. Проблема тероризму. Екологічна проблема. Сировинна й енергетична проблеми. Демографічна й продовольча проблеми. Проблема подолання відсталості країн, що розвиваються. Взаємозв'язок глобальних проблем. Роль світової громадськості та міжнародних організацій у їх розв'язуванні. Сталий розвиток – стратегія людства на ХХІ століття.	
Мистецтво	
РОЗДІЛ 1. СТИЛІ ТА НАПРЯМИ МИСТЕЦТВА. Школи і лідери модерну. Символізм – вступ у ХХ століття. Мінливість вражень імпресіоністів. Авангард: кубізм, футуризм, кубофутуризм. Лабіринтами художньої абстракції. У пошуках художньої експресії. Повернення до ідеалів краси минулого. Постмодернізм.	Консультування, самостійне опрацювання
РОЗДІЛ 2. ЕКРАННІ МИСТЕЦТВА. ФОРМИ ПОШИРЕННЯ МИСТЕЦТВА. Мова і види кіномистецтва. Жанри і стилі кіно. Професії та школи у кінематографі. Українське кіно. Телебачення: погляд у світ. Фотомистецтво та реклама. Поширення мистецтва: музеї, галереї, бібліотеки. Мистецтво в діалозі культур.	

IV. ПЕРЕЛІК НАВЧАЛЬНИХ ПРОГРАМ, ЗАТВЕРДЖЕНИХ ПЕДАГОГІЧНОЮ РАДОЮ, ЩО МІСТИТЬ ОПИС РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ УЧНІВ З НАВЧАЛЬНИХ ПРЕДМЕТІВ

І СТУПІНЬ

Предмет	Програма
1 клас	
Українська мова	Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти, розроблена під керівництвом Р. Б. Шияна (1-2 класи). Видавництво Київ. ТД «Освіта – Центр плюс». Наказ МОН від 12.08.2022 № 743-22
Математика	
Англійська мова	
«Я досліджую світ»	
«Мистецтво»	
Фізична культура	
2 клас	
Українська мова	Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти, розроблена під керівництвом Р. Б. Шияна (1-2 класи). Видавництво Київ. ТД «Освіта – Центр плюс». Наказ МОН від 12.08.2022 № 743-22
Математика	
Англійська мова	
«Я досліджую світ»	

«Мистецтво»	
Фізична культура	
Я досліджую світ (інформатика)	
3 клас	
Українська мова	Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти, розроблена під керівництвом Р. Б. Шияна 3 – 4 класи. Видавництво Київ. ТД «Освіта – Центр плюс». Наказ МОН від 12.08.2022 № 743-22
Математика	
Англійська мова	
«Я досліджую світ»	
«Мистецтво»	
Фізична культура	
Інформатика	
4 клас	
Українська мова	Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти, розроблена під керівництвом Р. Б. Шияна 3 – 4 класи. Видавництво Київ. ТД «Освіта – Центр плюс». Наказ МОН від 12.08.2022 № 743-22
Математика	
Англійська мова	
«Я досліджую світ»	
«Мистецтво»	
Фізична культура	
Інформатика	

II СТУПІНЬ

Предмет	Програма
5-8 класи	
Українська мова	https://mon.gov.ua/osvita-2/zagalna-serednya-osvita/osvitni-programi/modelni-navchalni-programi-dlya-5-9-klasiv-novoi-ukrainskoi-shkoli-zaprovadzhuyutsya-poetapno-z-2022-roku
Українська література	
Зарубіжна література	
Іноземна мова (англ. мова)	
Математика	
Алгебра	
Геометрія	
Інтегрований курс «Пізнаємо природу»/ Інтегрований курс «Довкілля»	
Біологія	
Географія	
Фізика	
Хімія	
Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут»	
Етика* / Культура добросусідства* / Інші курси морального спрямування*	
Вступ до історії України та громадянської освіти	
Історія України	
Всесвітня історія	
Громадянська освіта	
Інформатика	

Технології	
Інтегрований курс «Мистецтво»	
Фізична культура	
9 клас	
Українська мова	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Українська мова. 5-9 класи» (наказ МОН України від 07.06.2017 № 804). Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів (класів) з поглибленим вивченням української мови. Наказ МОН України 17.07.2013 № 983.
Українська література	Програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Українська література. 5-9 класи» (наказ МОН України від 07.06.2017 № 804)
Алгебра	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Математика. 5-9 класи» (авт. Бурда М. І., Мальований Ю. І.) (наказ МОН України від 07.06.2017 № 804)
Геометрія	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Математика. 5-9 класи» (авт. Бурда М. І., Мальований Ю. І.) (наказ МОН України від 07.06.2017 № 804)
Зарубіжна література	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Зарубіжна література. 5-9 класи» (наказ МОН України від 03 серпня 2022 року № 698)
Англійська мова	Навчальні програми з іноземних мов для загальноосвітніх навчальних закладів і спеціалізованих шкіл із поглибленим вивченням іноземних мов 5-9 класи» (наказ МОН від 07.06.2017 № 804)
Біологія	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Біологія. 6-9 класи» (наказ МОН України від 07.06.2017 № 804)
Географія	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Географія. 6-9 класи» (наказ МОН України від 03 серпня 2022 року № 698)
Хімія	Програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Хімія. 7-9 класи» (наказ МОН України від 07.06.2017 № 804)
Фізика	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Фізика. 7-9 класи». (наказ МОН України від 07.06.2017 № 804)
Історія України	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Історія України. 5-9 класи». (наказ МОН України від 03 серпня 2022 року № 698)
Всесвітня історія	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Історія України. Всесвітня історія. 5-9 класи». (наказ МОН України від 03 серпня 2022 року № 698)

Правознавство	Навчальна програма з основ правознавства для 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів (наказ МОН України від 03 серпня 2022 року № 698)
Трудове навчання	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Трудове навчання. 5-9 класи» (наказ МОН України від 07.06.2017 № 804)
Основи здоров'я	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів. «Основи здоров'я. 5-9 класи» (наказ МОН України від 03 серпня 2022 року № 698)
Інформатика	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Інформатика. 5-9 класи» (наказ МОН України від 07.06.2017 № 804)
Фізична культура	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Фізична культура. 5-9 класи» (наказ МОН України від 03 серпня 2022 року № 698)
Мистецтво	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів. «Мистецтво. 5-9 класи (авт. Л. Масол)» (наказ МОН України від 07.06.2017 № 804)
Німецька мова	

ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВАРІАТИВНОГО КОМПОНЕНТУ

№ з\п	Назва курсу	Науково-методичне забезпечення (програма)
1.		
2.		
3.		
4.		

V. ОПИС ФОРМ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ІНСТРУМЕНТАРІЮ ОЦІНЮВАННЯ

Очікувані результати навчання, окреслені в межах кожної галузі, досяжні, якщо використовувати інтерактивні форми і методи навчання – дослідницькі, інформаційні, мистецькі проекти, сюжетно-рольові ігри, інсценізації, моделювання, ситуаційні вправи, екскурсії, дитяче волонтерство тощо.

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

- урок формування компетентностей;
- урок розвитку компетентностей;
- урок перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- урок корекції основних компетентностей;
- комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки тощо. Кожен тип уроку має свою структуру, тобто етапи побудови уроку, їх послідовність, взаємозв'язки між ними. Характер елементів структури визначається завданнями, які слід постійно вирішувати на уроках певного типу, щоб найбільш оптимальним шляхом досягти тієї чи іншої дидактичної, розвиваючої та виховної мети уроку. Визначення і послідовність цих завдань залежать від логіки і закономірностей навчального процесу. Зрозуміло, логіка засвоєння знань відрізняється від логіки формування навичок і вмінь, а тому і різняться структура уроків відповідних типів. Кожний тип уроку має свою структуру. Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарт та окремих предметів протягом навчального року. Розподіл навчальних годин за темами, розділами, вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у програмі.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісний підхід, який передбачає постійне включення учнів до різних видів навчально-пізнавальної діяльності, а також практична спрямованість процесу навчання. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків і наскрізних змістових ліній. Навчання за наскрізними змістовими лініями реалізується насамперед через: організацію освітнього середовища; окремі предмети, роль яких при навчанні за наскрізними лініями різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною змістовою лінією; предмети за вибором; роботу в проектах; позаурочну навчальну роботу і роботу гуртків.

Очікувані результати навчання, окреслені в межах кожного предмета, досяжні, якщо використовувати діяльнісний підхід, проблемне навчання, проектні технології, ситуаційні вправи, інтерактивні форми, роботу в парах/групах змінного складу тощо.

Формами організації освітнього процесу можуть бути різні типи уроків, практичні заняття, семінари, конференції, заліки, співбесіди, проекти (дослідницькі, інформаційні, мистецькі), сюжетно-рольові ігри, екскурсії, віртуальні подорожі тощо.

Вибір форм і методів навчання вчитель/вчителька визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Освітній процес організовується в безпечному освітньому середовищі та здійснюється з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку дітей, їхніх особливих освітніх потреб. Організація освітнього процесу може здійснюватись в очному, дистанційному режимах, або за змішаною формою, що поєднує очний і дистанційний режими.

За потреби заклад освіти може організувати здобуття освіти за індивідуальною освітньою траєкторією. Відповідно до статті 14 Закону України «Про повну загальну середню освіту» учні ЗЗСО мають право на забезпечення індивідуальної освітньої траєкторії, яка формується шляхом визначення власних освітніх цілей, а також вибору суб'єктів освітньої діяльності та запропонованих ними форм здобуття загальної середньої освіти; навчальних планів та програм, навчальних предметів, форм організації освітнього процесу, засобів, методів навчання. Таким чином, за потреби заклад освіти може організувати індивідуальні форми здобуття освіти (зокрема екстернатну, сімейну (домашню), реалізовувати індивідуальну освітню траєкторію учня.

Питання спроможності закладу забезпечити реалізацію індивідуальної освітньої траєкторії та розроблення індивідуального навчального плану розглядається педагогічною радою на основі поданою батьками заяви, складеною за відповідною формою (стаття 14 пункт 3 Закону України «Про повну загальну середню освіту»).

Індивідуальна освітня траєкторія учня реалізується з урахуванням необхідних для цього ресурсів, наявних у закладі освіти та інших суб'єктів освітньої діяльності, зокрема тих, що забезпечують здобуття освіти за мережевою формою здобуття освіти. Індивідуальна освітня траєкторія учня реалізується на підставі індивідуальної програми розвитку, індивідуального навчального плану, що розробляється педагогічними працівниками у взаємодії з учнем та/або його батьками, схвалюється педагогічною радою закладу освіти, затверджується його керівником та підписується батьками.

Оцінюванню підлягають результати навчання з навчальних предметів, інтегрованих курсів обов'язкового освітнього компонента типового навчального плану. Оцінювання відповідності результатів навчання учнів, які завершили здобуття базової середньої освіти, вимогам Державного стандарту здійснюється шляхом державної підсумкової атестації. Оцінювання результатів навчання учнів має бути зорієнтованим на ключові компетентності і наскрізні вміння та вимоги до обов'язкових результатів навчання у відповідній освітній галузі, визначені Державним стандартом. Встановлення відповідності між вимогами до результатів навчання учнів, визначеними Державним стандартом, та показниками їх вимірювання здійснюється відповідно до системи та

загальних критеріїв оцінювання результатів навчання учнів, визначених Міністерством освіти і науки України.

Контроль і оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти здійснюються на суб'єкт-об'єктних засадах, що передбачає систематичне відстеження їхнього індивідуального розвитку у процесі навчання. За цих умов контроль-оцінювальна діяльність набуває для здобувачів формувального характеру. Контроль спрямований на пошук ефективних шляхів поступу кожного здобувача у навчанні, а визначення особистих результатів здобувачів не передбачає порівняння із досягненнями інших і не підлягає статистичному обліку з боку адміністративних органів.

При виконанні обов'язкового виду роботи учителі мають **розроблені критерії оцінювання навчальних досягнень учнів**, які ґрунтуються на критеріях, затверджених МОН. Інформація про критерії оцінювання доноситься до учнів у різних формах: в усній формі, шляхом розміщення на інформаційному стенді у класі, на шкільному сайті у розділі «Навчально-виховна робота/Критерії оцінювання здобувачів освіти».

Упродовж навчання в 1-4 класах здобувачі освіти опановують способи самоконтролю, саморефлексії і самооцінювання, що сприяє вихованню відповідальності, розвитку інтересу, своєчасному виявленню прогалин у знаннях, уміннях, навичках та їх корекції.

Результат оцінювання особистісних надбань здобувачів освіти 1 – 4 класів виражається вербальною оцінкою, а об'єктивних результатів навчання здобувачів освіти **у 1-2 класах – вербальною оцінкою, у 3-4 класах – рівневою оцінкою** на підставі рішення педагогічної ради (протокол від 29.08.2025 №1).

Формулювання оцінювальних суджень, визначення рівня результату навчання здійснюється на основі Орієнтовної рамки оцінювання результатів навчання здобувачів освіти початкової освіти (додаток 1 наказу МОН України від 13.07.2021 № 813). Особливості організації оцінювання в певному класі можуть ініціюватися вчителем і бути затвердженими на засіданні педагогічної ради закладу освіти.

Формувальне оцінювання розпочинається з перших днів навчання у школі і триває постійно, має на меті: підтримати навчальний розвиток дітей; вибудовувати індивідуальну траєкторію їхнього розвитку; діагностувати досягнення на кожному з етапів процесу навчання; вчасно виявляти проблеми й запобігати їх нашаруванню; аналізувати хід реалізації навчальної програми й ухвалювати рішення щодо корегування програми і методів навчання відповідно до індивідуальних потреб дитини; мотивувати прагнення здобути максимально можливі результати; виховувати ціннісні якості особистості, бажання навчатися, не боятися помилок, переконання у власних можливостях і здібностях. У формувальному оцінюванні, зокрема для самооцінювання та взаємооцінювання зручно використовувати інструменти з орієнтованого переліку, наведеного в Додатку 1.

Результати формувального оцінювання виражаються **вербальною оцінкою** учителя/учнів, що характеризують процес навчання та досягнення учнів. При цьому учитель озвучує оцінювальне судження після того, як

висловив/ли думку учень/учні. Оцінювальне судження вчителя слугує зразком для наступних оцінювальних суджень учнів під час само оцінювання і взаємооцінювання. У межах формувального оцінювання за результатами опанування певної програмової теми/частини теми (якщо тема велика за обсягом)/кількох тем чи розділу протягом навчального року рекомендується проводити **тематичні діагностувальні роботи**. **Результатами оцінювання тематичних діагностувальних робіт є оцінювальні судження з висновком про сформованість кожного результату навчання, який діагностується на даному етапі навчання.** Оцінювальні судження за результатами тематичного оцінювання **фіксуються у зошитах** для тематичних діагностувальних робіт, на аркушах з роботами учнів до наступного уроку з того предмета вивчення, на якому виконували роботу, **повідомляючи учням та їхнім батькам.**

Об'єктом **підсумкового оцінювання** є результати навчання учня/учениці за рік. Основою для підсумкового оцінювання результатів навчання за рік можуть бути результати виконання тематичних діагностувальних робіт, записи оцінювальних суджень про результати навчання. **Підсумкова оцінка за рік** визначається з урахуванням динаміки досягнення того чи іншого результату навчання. Підсумкова (річна) оцінка **фіксується** у класному журналі та свідоцтвах досягнень учнів.

Підсумкове оцінювання передбачає зіставлення навчальних досягнень здобувачів з конкретними очікуваними результатами навчання, визначеними освітньою програмою.

Здобувачі початкової освіти проходять державну підсумкову атестацію, яка здійснюється лише з метою моніторингу якості освітньої діяльності закладів освіти та (або) якості освіти.

З метою неперервного відстеження результатів початкової освіти, їх прогнозування та коригування можуть проводитися моніторингові дослідження навчальних досягнень на національному, обласному, районному, шкільному рівнях, а також на рівні окремих класів. Аналіз результатів моніторингу дає можливість відстежувати стан реалізації цілей початкової освіти та вчасно приймати необхідні педагогічні рішення.

Зміст освітньої програми спрямований на формування у здобувачів освіти таких **ключових компетентностей**:

1) вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;

2) здатність спілкуватися рідною та іноземними мовами, що передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;

3) математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань,

усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;

4) компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;

5) інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;

6) екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміючи важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства;

7) інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;

8) навчання впродовж життя, що передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі;

9) громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, уміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;

10) культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;

11) підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організовувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень.

Спільними для всіх ключових компетентностей є такі вміння: читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, творчість, ініціативність, здатність логічно обґрунтовувати позицію, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, співпрацювати з іншими особами.

Оцінювання учнів 5-7 класів

Оцінювання учнів 5-7 класів здійснюється відповідно до наказу МОН України №1093 від 02.08.2024 року. «Про затвердження рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання»

Основними функціями оцінювання є:

- формувальна (забезпечує відстеження динаміки навчального поступу);
- констатувальна (забезпечує встановлення рівня досягнення результатів навчання);
- діагностувальна (надає інформацію про стан досягнення результатів навчання, наявність навчальних втрат, причини виникнення утруднень);
- коригувальна (надає змогу вчителю відповідним чином адаптувати освітній процес);
- орієнтувальна (надає змогу відстежити динаміку формування результатів навчання та спрогнозувати їх розвиток);
- мотиваційно-стимульовальна (активізує внутрішні й зовнішні мотиви до навчання);
- розвивальна (мотивує до рефлексії та самовдосконалення);
- прогностична (ставить цілі навчання на майбутнє);
- виховна (сприяє вихованню в учнів свідомої дисципліни, наполегливості в роботі, працьовитості, почуття відповідальності, обов'язку).

Основними видами оцінювання результатів навчання учнів є формувальне оцінювання, підсумкове оцінювання та державна підсумкова атестація.

Формувальне оцінювання спрямоване на відстеження динаміки начального поступу учнів, визначення їхніх навчальних (освітніх) потреб і скерування освітнього процесу на підвищення ефективності навчання з урахуванням встановлених результатів навчання.

Підсумкове оцінювання показує результат навчання та розвитку. Державна підсумкова атестація передбачає оцінювання відповідності результатів навчання учнів, які завершили здобуття базової середньої освіти, вимогам Державного стандарту. Особливості проведення, вимоги до змісту та критерії оцінювання державної підсумкової атестації Міністерство освіти і науки України визначає в установленому законодавством порядку.

Оцінювання результатів навчання учнів здійснюються згідно з вимогами до обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом на основі компетентісного підходу. Оцінювання дає інформацію про досягнення результатів навчання на певному етапі освітнього процесу. Результати оцінювання виражаються в балах (від 1 до 12) та/або в оціночних судженнях.

Оцінювання може здійснюватися як у процесі навчання (поточне), так і на різних його етапах (підсумкове).

Оцінювання результатів навчання здійснюється за допомогою різних методів, вибір яких зумовлюється особливостями змісту навчального предмета /інтегрованого курсу, його обсягом, рівнем узагальнення, віковими особливостями учнів із застосуванням різних способів і засобів:

- усного опитування (індивідуальне, групове тощо); спостереження;
- аналіз портфоліо;

письмових завдань (окремі навчальні завдання, зокрема тестові з використанням ІТ, перекази, диктанти тощо, а також діагностувальні, підсумкові роботи);

практичних завдань (завдання на лабораторному обладнанні, реальних об'єктах; розрахункові та розрахунково-графічні роботи; навчальний проєкти; робота з картами, діаграмами; заповнення таблиць, побудова схем, моделей, зокрема з використанням електронних засобів навчання тощо);

завдань із використанням ІТ (онлайн-тести, презентацій результатів завдань та досліджень, комп'ютерні продукти тощо);

самооцінювання, взаємооцінювання;

комплексного, що поєднує різні способи й засоби оцінювання.

Оцінювання здійснюється із застосуванням завдань різних когнітивних рівнів: на відтворення знань, на розуміння, на застосування в стандартних і змінених навчальних ситуаціях, уміння висловлювати власні судження, ставлення тощо.

Частотність та процедури проведення оцінювання, а також види діяльності, результати яких підлягають оцінюванню визначають педагогічні працівники з урахуванням дидактичної мети, особливостей змісту навчального предмета / інтегрованого курсу та з урахуванням етапу опанування програмовим матеріалом та етапу досягнення очікуваного результату навчання. До оцінювання наскрізних умінь може долучатися практичний психолог.

Оцінювання результатів навчання учнів потребує гнучкості. Підходи до оцінювання в різних класах можуть мати відмінності, спрямовані на реалізацію освітньої програми закладу освіти та автономії вчителя.

Під час навчання в дистанційному та змішаному режимах оцінювання результатів навчання учнів може здійснюватися очно або дистанційно з використанням можливостей інформаційно-комунікаційних(цифрових) технологій, зокрема відеоконференцій.

Під час оцінювання результатів навчання важливо враховувати дотримання учнями принципів академічної доброчесності (самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання; покликання на джерела інформації в разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей).

У разі порушення учнями принципів академічної доброчесності, зокрема, списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання під час певного виду навчальної діяльності), учитель / учителька може ухвалити рішення не оцінювати результат такої навчальної діяльності і запропонувати учню / учениці повторне проходження оцінювання.

Оцінка є конфіденційною інформацією, доступною лише для учнівства та його батьків (або осіб, що їх замінюють). Інформування батьків про результати навчання може відбуватися під час індивідуальних зустрічей, шляхом записів оцінювальних суджень у носіях зворотного зв'язку з батьками (паперових / електронних щоденників учнів тощо), фіксації результатів навчання у свідоцтві досягнень.

Формувальне оцінювання — інтерактивне оцінювання учнівського прогресу, що дає змогу вчителям визначати потреби учнів, адаптуючи до них

процес навчання. Формувальне оцінювання результатів навчання учнів / учениць виконує діагностувальну, коригувальну, орієнтувальну, мотиваційно-стимулювальну, розвивальну, прогностичну та виховну функції.

Формувальне оцінювання (оцінювання в процесі навчання) відображає як процес навчання учнівства так і результат його навчальної діяльності на певному етапі навчання та дозволяє вчителю / вчительці зрозуміти, як краще підготувати учнів / учениць до підсумкового оцінювання та відслідковувати їхній прогрес протягом навчального року. Формувальне оцінювання передбачає використання різноманітних методів збору інформації і повинне відповідати цілям і завданням, які встановлені для конкретного навчального предмета / інтегрованого курсу. Його здійснюють у формі самооцінювання, взаємооцінювання, оцінювання вчителем / учителькою із використанням окремих інструментів (карток, шкал, щоденника спостережень учителя, портфоліо результатів навчальної діяльності учня / учениці тощо). Окремі завдання для формувального оцінювання можуть бути диференційовані з урахуванням таксономії освітніх цілей за когнітивними рівнями діяльності (завдання початкового рівня передбачають уміння розпізнавати, пригадувати, відтворювати окремі елементи змісту навчання; завдання середнього рівня — розуміння та застосування елементів змісту навчання; достатнього — уміння аналізувати навчальну інформацію (класифікувати, порівнювати, узагальнювати, інтегрувати, уточнювати, упорядковувати); високого — уміння оцінювати (навчальну інформацію та власну навчальну діяльність), рефлексувати, перекодовувати інформаційно (з текстової у схематичну, графічну та навпаки), створювати, продукувати). Кожний наступний рівень (від початкового до високого) охоплює показники результатів навчання попереднього рівня та містить нові показники результатів навчання. Завдання для оцінювання добираються так, щоб можна було отримати об'єктивну інформацію про рівень досягнення учнями обов'язкових результатів навчання певної групи, яка охоплює споріднені загальні результати відповідної освітньої галузі.

Для отримання інформації щодо рівня досягнення очікуваних результатів навчання учнями, визначених в окремому елементі навчальної програми (тема / розділ тощо), здійснюється тематичне оцінювання. Результати тематичного оцінювання можуть бути використані для коригування освітнього процесу.

Метою підсумкового оцінювання є співвіднесення фактичних результатів навчання, яких досягли учні із обов'язковими очікуваними результатами навчання, визначеними Державним стандартом / модельною навчальною програмою за певний період навчання.

Підсумкове оцінювання здійснюють періодично. Кількість підсумкових робіт, час їх проведення вчитель / учителька може встановлювати самостійно. Підсумкові роботи можуть забезпечувати охоплення одного, декількох або всіх груп результатів, визначених у Державному стандарті, у межах вивченого впродовж певного періоду, і мають забезпечувати об'єктивність оцінювання.

Підсумкове оцінювання за семестр здійснюють за групами результатів навчання, що передбачені Критеріями оцінювання за освітніми галузями (додаток 2) до наказу МОН від 02.08.2024 №1093 з урахуванням різних форм і видів навчальної діяльності. Для формування висновків щодо рівня досягнення

обов'язкових результатів навчання за семестр учитель / учителька може запропонувати учнівству:

1) виконати комплексну підсумкову роботу, завдання якої дозволяють установити результати навчання за всіма тупами результатів, визначеними в Критеріях оцінювання за освітніми галузями; 2) виконати окремі підсумкові роботи для кожної групи результатів, визначеної у Критеріях оцінювання за освітніми галузями.

Відомості, отримані під час підсумкового семестрового оцінювання результатів навчання, застосовують для вироблення навчальних цілей на наступний період, визначення труднощів що постали перед учнями, та коригування освітнього процесу. Семестрова оцінка може підлягати коригуванню, за рішенням педагогічної ради, протокол від 30.10.2023 №2 «Про визначення єдиного документа коригування оцінок учнів закладу».

Підсумкове оцінювання за рік не здійснюють. Річну оцінку виставляють на підставі загальних оцінок за I та II семестри або скоригованих семестрових оцінок. Річна оцінка не обов'язково є середнім арифметичним оцінок за I та II семестри. Для визначення річної оцінки потрібно враховувати динаміку особистих досягнень учня / учениці протягом року. Річне оцінювання не підлягає коригуванню за рішенням педагогічної ради.

Результати семестрового та річного оцінювання фіксують у класному журналі та Свідоцтві досягнень Результати ДПА — у класному журналі та додатку до Свідоцтва про здобуття базової середньої освіти.

Оцінювання здійснюється за визначеними критеріями, які дозволяють встановити відповідність між вимогами до обов'язкових результатів навчання, визначеними Державним стандартом, і фактичними результатами навчання, яких досягли учні.

Загальні критерії оцінювання визначають загальні підходи до встановлення результатів навчання учнів і слугують основою критеріїв оцінювання за освітніми галузями.

Критерії оцінювання реалізуються за чотирма рівнями (початковий, середній, достатній, високий). Кожний наступний рівень охоплює вимоги до попереднього, а також додає нові. Критерії оцінювання дають змогу здійснювати оцінювання результатів навчання у 12-бальній шкалі оцінювання. Один рівень складається з 3 балів, які в сумі дають 12.

початковий (1–3 бали);

середній (4–6 балів);

достатній (7–9 балів);

високий (10–12 балів).

Свідоцтво досягнень складається з двох частин:

1. Характеристика навчальної діяльності. Тут учителі оцінюють рівень сформованості наскрізних умінь в учня / учениці наприкінці навчального року. Йдеться про розуміння прочитаного, висловлення власної думки, критичне і системне мислення, ініціативність тощо.

Оцінок у цьому розділі нема. Учитель лише визначає один із рівнів сформованості того чи того умінь: «Має значні успіхи», «Демонструє помітний прогрес», «Потребує уваги і допомоги». Заповнювати цю частину свідоцтва вчителі можуть колегіально або це може робити класний керівник.

2. Характеристика результатів навчання. У цьому розділі виставляють бали за навчальні предмети / інтегровані курси щосеместрово й за рік. Спочатку вчитель виставляє бал за окремі групи результатів навчання, які визначено в Державному стандарті базової освіти. Після цього виводить загальну оцінку за семестр

За кожну з цих груп результатів навчання вчитель виставляє оцінку. Загальна оцінка за семестр формується на підставі чотирьох оцінок за групами результатів, а річна — на основі семестрових.

VI. ІНШІ СКЛАДОВІ, ЩО ВРАХОВУЮТЬ СПЕЦИФІКУ ТА ОСОБЛИВОСТІ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

**Орієнтований перелік
інструментів формульного оцінювання**

№	Назва	Опис інструмента
1	Аналіз портфоліо	Перевірка рівня навчальних досягнень за допомогою портфоліо учня. Портфоліо – це підібрані учнем роботи із зазначенням дати, призначення яких – розповісти історію учнівських досягнень або поступу. Портфоліо зазвичай містить особисті роздуми учня з поясненнями, чому обрано ту чи ту роботу і як саме вона показує досягнення цілей навчання
2	Відповідь хором	Учні одночасно усно реагують на певну репліку. Це може бути відповідь на запитання, висловлення згоди чи незгоди із запропонованим твердженням, повторення сказаного вчителем тощо
3	Візьми і передай	Спільна групова робота, яку використовують, щоб поділитися думками або зібрати інформацію від кожного учасника групи; учні записують відповіді, потім передають вправо, додають власну відповідь на іншому аркуші і продовжують, доки їхній папірець обійде всю групу і знову повернеться до них. Потім обговорюють результати в групі.
4	Внутрішнє / зовнішнє коло	Учні стають у два кола, внутрішнє та зовнішнє, обличчям одне до одного. Учні, що стоять навпроти, ставлять одне одному запитання по темі, які вони попередньо написали. Зовнішнє коло рухається і утворюються нові пари. Потім процедура повторюється
5	Газетний заголовок	Вигадайте газетний заголовок, який може бути написаний до теми, яку ми вивчаємо. Передайте основну ідею події
6	Гра в кубик	Покажіть 6 запитань до уроку. Об'єднайте учнів у групи по 4. У кожній групі є один кубик. Кожен кидає кубик та відповідає на запитання з відповідним номером. Якщо номер випав більш ніж один раз, учень може доповнити попередню відповідь або кинути кубик ще раз. Відповіді можна записувати
7	Доповни думку	Письмова перевірка розуміння стратегії, коли учні заповнюють пропуски у пропонованому твердженні
8	Есе «хвилинка»	Питання для есе на одну хвилину – це конкретне питання з орієнтацією на очікуваний(і) результат(и) навчання, на яке можна відповісти за одну-дві хвилини
9	Запис у журнал	Учні записують у свій журнал або зошит розуміння

		предмету, поняття або те, що вони вивчили на уроці. Вчитель переглядає записи, щоб дізнатися чи зрозумів учень певну тему, урок, поняття або вивчене
10	Записні книжки учнів	Інструмент для учнів для відстежування навчального поступу: куди я рухаюся? де я зараз? як туди дістатися?
11	Збір ідей	Учитель ставить запитання або дає завдання. Учні самостійно відповідають на аркуші паперу, зазначаючи не менше трьох думок / відповідей / тверджень. Учні, що завершили, встають. Вчитель звертається до певного учня і просить його поділитися записаними ідеями. Учні викреслюють пункти, попередньо озвучені однокласниками і сідають, коли в них на аркушах закінчилися всі записані ідеї, незалежно від того, чи вони були озвучені саме ними. Вчитель продовжує опитувати учнів, доки сядуть усі
12	З-Х-В та ЗХВ+	Учні відповідають групами, в парах або індивідуально на запитання «Що ми вже знаємо?» (З), «Що ми хотіли б дізнатися?» (Х) та «Що вже вивчили за темою?» (В). Плюс (+) просить учнів класифікувати отримані знання за допомогою концептуальної карти або наочної схеми, яка відображає ключову інформацію. Потім кожен учень записує короткий підсумок (на один абзац) про вивчене
13	Картка на вихід	Це письмові відповіді учнів на запитання на картках, які учням роздають наприкінці уроку, після завершення певного виду роботи, теми тощо
14	Концептуальна карта	Будь-яка можлива форма схематичної наочності, яка допомагає учням побачити взаємозв'язки між поняттями за допомогою побудованих схем ключових слів, що позначають такі поняття
15	Лідер за номером	Учні об'єднуються в групи по чотири і кожному члену групи присвоюється номер. Учитель ставить питання / проблему і всі чотири учні її обговорюють. Вчитель називає номер і відповідний учень у кожній групі відповідає
16	Найзаплутаніший (або найясніший) момент	Це варіант однієї хвилини. Можна дати учням трохи більше часу для відповіді на запитання. Запитайте (в кінці уроку або під час паузи, яка утворилася після пояснення теми): «Який найбільш заплутаний момент сьогоднішнього заняття?» або «Що вам здалося незрозумілим у понятті «_____»?

17	Перевірка неправильного розуміння	Учитель надає учням поширені або передбачувані помилкові твердження з певної теми, щодо певного принципу або процесу і запитує, чи згодні вони з цим чи ні та чому. Учні мають дати аргументовані відповіді. Перевірка неправильного розуміння може також застосовуватися у формі тесту з декількома варіантами відповіді або гри «правильно-неправильно»
18	Перефразування	Учні мають висловити власними словами основну ідею уроку чи щойно поясненої теми
19	Підбиття підсумків	Форма роздумів одразу після певного виду роботи
20	Підказка за аналогією	Учні мають сформулювати думку на основі підказки-аналогії: (певне поняття, принцип або процес) _____ виглядає як _____ тому що _____
21	Підсумок А-Б-В	Кожному учневі в класі присвоюється окрема літера алфавіту, а він обирає слово, яке починається на цю літеру та пов'язане з вивченою темою
22	Підсумок або питання на картках	Учитель час від часу роздає картки й просить учнів писати з обох сторін за такими правилами: (Один бік) на підставі вивченого (теми, розділу), опишіть основну велику ідею, яку ви зрозуміли, у формі короткого висновку. (Другий бік) запишіть те, що ви ще не повністю зрозуміли у вигляді твердження або запитання
23	Підсумок одним реченням	Учні просять написати підсумкове речення, яке відповідає на запитання «хто», «що», «де», «коли», «чому», «як» щодо певної теми
24	Підсумок одним словом	Учні мають обрати з-поміж наведених варіантів (або запропонувати самостійно) слово, яке найкраще підсумовує тему
25	Подумай – запиши – обговори в парі – поділися	Учні обдумують відповідь самостійно, записують її, об'єднуються в пари та обговорюють відповідь із партнерами, а потім озвучують її всьому класу
26	Подумай – розкажи в парі	Вчитель ставить учням запитання. Учні самостійно формулюють відповіді протягом визначеного часу, потім повертаються кожен до свого партнера та надають йому відповідь. Вчитель викликає декілька пар на вибір, які озвучують свої відповіді у класі
27	Пригадай – підсумуй – запитай –	За дві хвилини учні повинні <i>пригадати</i> та назвати у правильному порядку найважливіші ідеї, отримані на попередньому занятті; за

	пов'яжи за 2 хвилини (ППЗП2)	дві хвилини <i>підсумувати</i> ці пункти одним реченням, записати одне основне <i>запитання</i> , на яке вони хочуть отримати відповідь та знайти одну <i>прив'язку</i> цього матеріалу до основної теми предмету чи курсу
28	Рішення-рішення	Учитель висловлює певну думку, потім просить учнів зайняти сторону, що відповідає їхній думці з цієї теми і поділитися аргументацією. Учні можуть змінювати сторону після обговорення
29	Самооцінювання	Процес, під час якого учні збирають дані про власне навчання, аналізують що саме відображує їхні успіхи в досягненні навчальних цілей та планують наступні кроки
30	Семінар за Сократом	Учні ставлять питання одне одному з певного важливого питання або теми. Питання ініціюють розмову, яка триває як серія відповідей та додаткових запитань
31	Сигнали руками	Учні на прохання вчителя показують визначені сигнали рукою, щоб повідомити про рівень розуміння певного поняття, принципу або процесу: «Розумію _____ і можу пояснити» (наприклад, великий палець вгору). «Ще не зовсім розумію _____» (наприклад, великий палець вниз). «Не впевнений щодо _____» (наприклад, помахати рукою)
32	Скажи щось	Учні по черзі обговорюють у групі певний прочитаний розділ або переглянуте відео
33	Сортування слів	Учням дають набір словникових термінів, які вони сортують за заданими або створеними ними категоріями
34	Спінер ідей	Учитель створює спінер, розділений на 4 сектори з написами «Спрогнозуй», «Поясни», «Підсумуй», «Оціни». Після пояснення нового матеріалу вчитель крутить спінер та просить учнів відповісти на запитання залежно від місця зупинки спінера. Наприклад, спінер зупиняється на секторі «Підсумуй», тоді вчитель може сказати: «Назви ключові поняття, про які щойно йшлося»
35	Спостереження	Учитель готує протокол спостереження із переліком учнів у класі, де буде зазначено, за якими саме очікуваними результатами він буде спостерігати. Рухаючись класом, він спостерігає за учнями, коли вони працюють, і робить необхідні записи та позначки в протоколі спостереження

36	Тестування	За допомогою тестування вчитель перевіряє опанування учнями фактичної інформації, _____ Орієнтовні типи тестових завдань: Декілька правильних варіантів Правильно/Неправильно Коротка відповідь Знайди відповідність Розширена відповідь
37	Трикутна призма (червоний, жовтий, зелений)	Учні дають вчителю зворотний зв'язок, показуючи колір, що відповідає рівню розуміння
38	Усне опитування	Учитель пропонує учням відповісти на запитання, наведені нижче: Чим це _____ схоже на/ відрізняється від _____? Які характерні риси/ елементи _____? Як іще можна показати/ проілюструвати _____? У чому полягає головна ідея, ключова концепція, мораль _____? Як _____ стосується _____? Які ідеї / деталі можна додати до _____? Наведіть приклад _____? Що не так з _____? Який висновок ви могли б зробити з _____? Які висновки можна зробити з _____? На яке питання ми намагаємося відповісти? Яку проблему ми намагаємося вирішити? Що ви можете сказати про _____? Що може статися, якщо _____? Які критерії можна взяти для оцінки _____? Які докази підтверджують _____? Як ми можемо довести / підтвердити _____? Як це можна розглядати з точки зору _____? Які альтернативи _____ слід розглянути? Який підхід/ стратегію ви могли б використати для _____?
39	Учнівська конференція	Бесіда з кожним учнем особисто для перевірки рівня розуміння
40	Хрестики-нулики	Набір видів роботи, з яких учні самостійно можуть обирати, що можуть продемонструвати їхнє розуміння теми. Набір представлений у вигляді сітки з дев'яти квадратів, схожої на дошку для гри в хрестики-нулики, можна попросити учнів обирати так, щоб зрештою закреслити «три підряд». Завдання можуть відрізнятися за змістом, процесом та результатом і можуть бути адаптовані залежно від глибини знань
41	Хто швидше?	Робота в парі – слухач і ведучий. Обидва знають

		категорію (тему), однак ведучий стоїть спиною до дошки / екрану. З'являються слова на задану тему, слухач дає підказки, а ведучий намагається вгадати слово. Пара, яка завершила першою, встає
42	Швидкий запис	Попросіть учнів відповісти за 2-10 хвилин на відкриті запитання або твердження
43	Шкала Лайкерта	Учитель наводить 3-5 тверджень, які явно не є істинними або помилковими, але дещо спірними. Мета полягає в тому, щоб допомогти учням подумати над текстом, а потім обговорити його з однокласниками. Наприклад, «Герой (ім'я) не повинен був робити (що саме).» Повністю погоджуюся не погоджуюся погоджуюся повністю погоджуюся
44	3-2-1	Учні виконують такі варіанти завдань, визначаючи за прочитаним текстом: три речі, які ви дізналися, два цікаві факти, одне питання, що залишилося; три ключові слова, дві відмінності між __, один вплив на __; три важливі факти, дві цікаві ідеї, одне уявлення про себе як учня; три нові терміни, дві нові ідеї, одна річ, яку потрібно обдумати; три питання до тексту (незнайомі слова або незрозумілі ідеї), два прогнози за текстом (що станеться далі, враховуючи вже прочитане), знайдіть один зв'язок у тексті (з тим, що ви вже знали або випробували)
45	Трихвилинна пауза	Трихвилинна пауза дає змогу учням зупинитися, обміркувати певні представлені явища та ідеї, прив'язати їх до вже наявних знань або досвіду та попросити роз'яснень. Я змінив(ла) ставлення до.... Я більше дізнався (лася) про... Мене здивувало... Я почувався(лася)...
46	Є питання, в кого є відповідь?	Учитель робить два набори карток. Перший набір має запитання за певним розділом навчання. У другому наборі містяться відповіді. Учитель роздає картки з відповідями учням, а потім він або учень зачитує класу питання на картці. Всі учні перевіряють свої картки з відповідями, щоб знайти правильну

**Орієнтована рамка оцінювання
навчальних досягнень здобувачів базової середньої освіти**

Рівні Категорії критеріїв	Початковий рівень 1-3 балів	Середній рівень 4-6 балів	Достатній рівень 7-9 балів	Високий рівень 10- 12 балів
<i>Планування та здійснення навчального пошуку, аналіз текстової та графічної інформації</i>	Учень/учениця самостійно або з допомогою вчителя чи інших осіб: планує й здійснює навчальний пошук; опрацьовує текстову та/або графічну інформацію	Учень / учениця самостійно або з допомогою вчителя чи інших осіб: планує й здійснює навчальний пошук; ставить запитання до змісту навчального матеріалу; опрацьовує й інтерпретує текстову та/або графічну інформацію без істотних змістових і логічних неточностей	Учень / учениця самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя або інших осіб: планує й успішно здійснює навчальний пошук, не обмежуючись навчальним матеріалом; ставить уточнювальні запитання; використовує інформацію з кількох джерел; опрацьовує й логічно інтерпретує текстову та/або графічну інформацію; порівнює інформацію з кількох джерел	Учень / учениця самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя чи інших осіб: планує й успішно здійснює навчальний пошук, не обмежуючись навчальним матеріалом; ставить запитання на з'ясування причинно-наслідкових зв'язків; використовує інформацію з різних джерел; опрацьовує й логічно інтерпретує текстову та/або графічну інформацію; аналізує й порівнює інформацію з різних джерел;

				критично оцінює надійність джерел та достовірність інформації
<i>Комунікація, зокрема з використанням інформаційно-комунікаційних технологій</i>	Учень / учениця створює короткі усні й письмові повідомлення; відтворює почуту або прочитану інформацію, допускаючи істотні змістові та/або логічні неточності	Учень / учениця створює короткі усні й письмові повідомлення; відтворює почуту або прочитану інформацію без істотних змістових та/або логічних неточностей; презентує результати своєї навчальної діяльності	Учень / учениця створює деталізовані усні й письмові повідомлення; висловлює власну думку й наводить приклади на її підтвердження; презентує результати на вчальної діяльності, зокрема з використанням ІКТ (за умови доступності)	Учень / учениця створює деталізовані усні й письмові повідомлення; висловлює й логічно обґрунтовує власну думку, наводить приклади на її підтвердження; творчо презентує результати навчальної діяльності, зокрема з використанням ІКТ (за умови доступності)
<i>Виконання практичних завдань та розв'язання повсякденних проблем із застосуванням знань, що охоплюються навчальним матеріалом</i>	Учень / учениця самостійно або з допомогою вчителя або інших осіб: виконує навчальну дію на рівні копіювання зразка її виконання; розпізнає, називає окремі об'єкти вивчення	Учень / учениця самостійно або з допомогою вчителя чи інших осіб: виконує навчальну дію із застосування знань, що охоплюються навчальним матеріалом, за	Учень / учениця самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя чи інших осіб: застосовує знання, що охоплюються навчальним матеріалом, у типових ситуаціях на	Учень / учениця самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя чи інших осіб: застосовує знання, що охоплюються навчальним матеріалом, для виконання практичних

		зразком; може порівняти окремі об'єкти вивчення	рівні свідомого вибору, а саме: формулює проблемні питання, пропонує можливі способи виконання завдання або розв'язання проблеми; складає план для виконання / розв'язання відповідно до інструкцій та/або успішно виконує окремі етапи такого виконання / розв'язання; може аналізувати та порівнювати об'єкти вивчення	завдань та/або розв'язання повсякденних проблем у нетипових ситуаціях на рівні свідомого вибору, а саме: формулює проблемні питання, висуває гіпотези; успішно виконує завдання або розв'язує проблему відповідно до інструкцій; обґрунтовує обраний спосіб розв'язання / виконання, спираючись на знання й досвід; може класифікувати й узагальнювати об'єкти вивчення
<i>Рефлексія власної навчально-пізнавальної діяльності</i>	Учень / учениця розпізнає помилки, логічні або змістові неточності в результатах навчальної діяльності після того, як на них вказує вчитель	Учень / учениця самостійно або з допомогою вчителя чи інших осіб: розпізнає й виправляє окремі помилки та	Учень / учениця самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя чи інших осіб : успішно виправляє	Учень / учениця самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя чи інших осіб аналізує результати

		робить часткові уточнення в результатах навчальної діяльності	окремі помилки й робить часткові уточнення в результатів власної навчальної діяльності; визначає окремі труднощі, що виникають у процесі власної навчально-пізнавальної діяльності й можливі шляхи їх подолання	власної навчальної діяльності із застосуванням критеріїв оцінювання, успішно виправляє помилки й робить уточнення; визначає труднощі, що виникають у процесі власної навчально-пізнавальної діяльності, та можливі шляхи їх подолання
--	--	---	---	---

В освітній програмі

Корелицького ЗЗСО І-ІІ ст.

на 2025-2026 навчальний рік

пронумеровано, прошнуровано

112 (сто десять) сторінок

Директор Богдан Шевців

